

497.2

TELUGU :: ::
:: :: MADE EASY

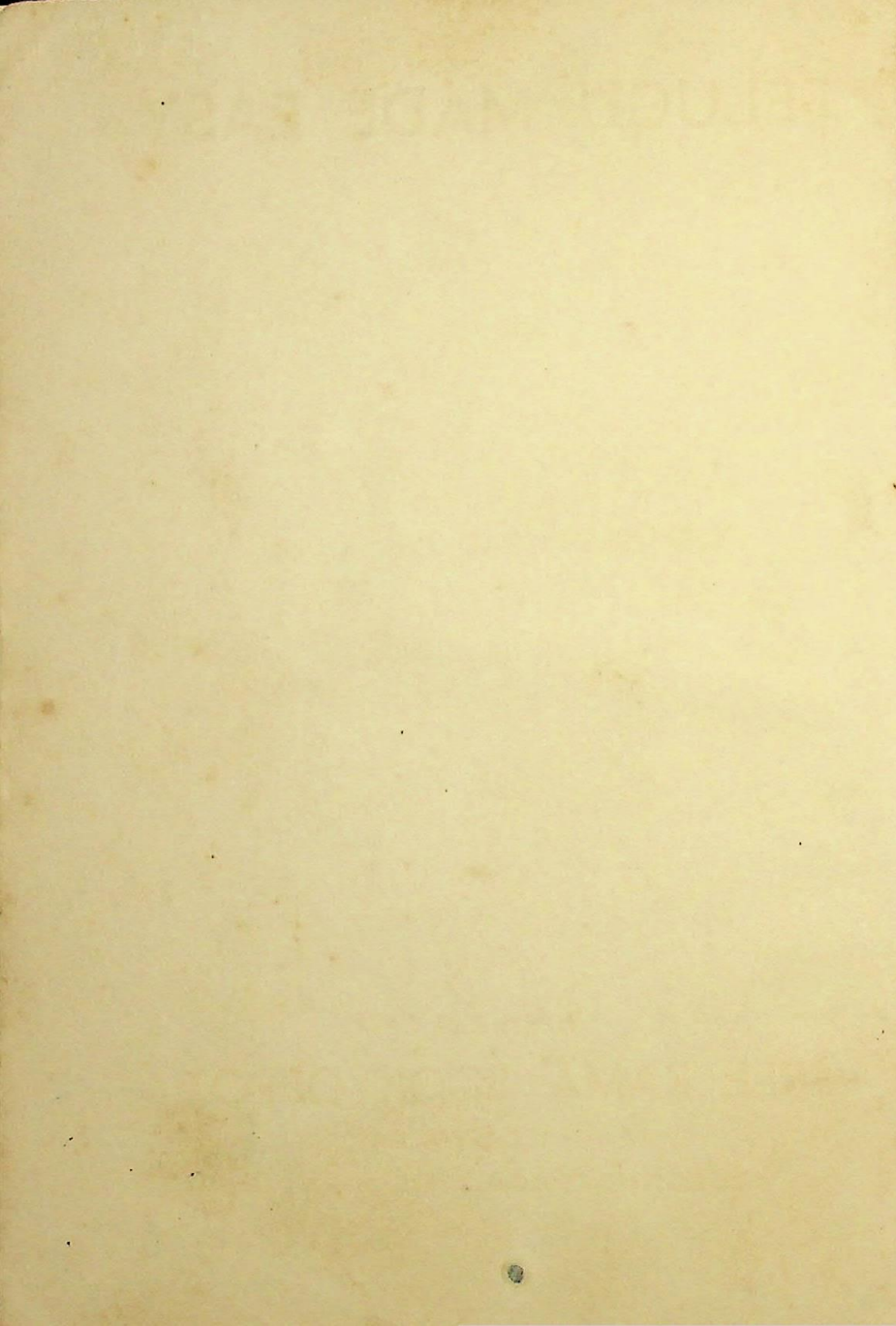
B. SĀMBASIVA RĀO, Cert., A.I.I.B.

497.2

सैतुकरण

826

TELUGU MADE EASY

BY

B. SĀMBASIVA RĀO, Cert., A.I.I.B.

PUBLISHERS

SREE RĀMĀ BOOK DEPOT

MARKET STREET

SECUNDERABAD (DECCAN)

सैतुकरण
826

First Edition—1953.

[*All Rights Reserved*]

T. V. C. Press, Madras-1.

OPINION

I had the pleasure to go through the book "Telugu Made Easy".The Author has spared no pains to present the book in a form which is revolutionery from the orthodox books of the kind, with a view to aid the readers to pick up the rudiments of Telugu in a short time and that too grammatically. As a beginner in Telugu, I have evinced keen interest in the arrangement of the book and in the presentation specially of important grammatical points. It is needless to say that a careful student will love the book and the form of presentation. I wish the book all success.

Secunderabad, } K. V. Thyagarajan, B. A.
D/ 26th Jan., 1953 } *Chief Controller, Central Railway.*

OPINION

I have examined Mr. Sambasiva Rao's....
"Telugu Made Easy" and believe that it
will be valuable to those studying the Telugu
...language..... using English as a medium of
study. I find he has included many idio-
matic constructions also which will be useful
in acquiring a good knowledge of the
language,

The India Mission
Trimulgherry
Secunderabad
D/ 13-1-1953.

} Samuel M. Gillet.

PREFACE

This book has been designed for persons desirous of learning the Telugu language through the medium of English.

The Main idea behind the method of arrangement and presentation of the subject-matter in this book is to make the learner capable of independently framing and understanding the various expressions of the language occurring in the elementary stages.

With a view to achieve this aim, numerous examples have been furnished on each point, clearly emphasising the common factor present in them and then the underlying general principle has been explained in a simple and non-technical manner. This method has been found from experience to be the best for all classes of learners, irrespective of their capabilities and standards.

Meanings and transliteration (pronunciation) in English have been given for all the Telugu expressions occurring in this book and this is sure to help the learners a lot in acquainting themselves with the language.

Simple style, exhaustive vocabulary, ample exercises including stories and letter-writing are some of the chief characteristics of this book, intended to make the study easy and interesting.

A cursory observer might mistake this book for a Telugu grammar, but a careful perusal will reveal that this book can be used as a text book for attaining a fair knowledge of the language, by following the "Hints for Study" given in the ensuing pages.

I have introduced certain ready-made terminations etc., which, though appearing odd, are easy to apply without causing any irregularity. I hope I shall be excused for this as well as for other deviations from the established custom effected for the sake of brevity and clarity.

I take this opportunity to express my thanks to Sri Pabba Shankaraiah Srestigāru, Proprietor Sree Rama Book Depot, Secunderabad, for having proposed to me to write this book and for having given certain useful suggestions in this connection. My thanks are also due to my various friends and well-wishers who have helped and encouraged me in writing this book.

Any useful suggestions for the improvement of this book will be thankfully received by me.

Secunderabad
31st December, 1952. }

B. SĀMBASIVA RĀO.

HINTS FOR STUDY

1. Telugu script is written from left to right, just as the English script.
2. The letters given on the first page (against the background of a picture) are not intended for study.
3. The direction in which each letter of the Alphabet is to be written has been shown by arrow-marks on pages 2, 3&4.
4. Divide each lesson into small and convenient parts; and be thorough with one part before you pass on to the next.
5. If you are unable to understand the lesson at some place even after repeated readings, leave that portion and proceed with the remaining lesson.
6. Examples and exercises in each lesson are formed only from those words which are given at the beginning of that lesson and in the previous lessons. It is, therefore, better to read and revise all such words before taking up each lesson.
7. After studying the first fourteen lessons as suggested above, revise those lessons and try to understand the difficult position(s) if any, left out previously, you will find it very easy now.
8. After the revision is over, try to change the old sentences in the various examples and exercises given in each lessons, into new ones, by removing the old nouns and pronouns and placing there new ones suitably selected from the vocabulary (pages 129 to 182).

e. g. (page 24) ఆమె చదువుచున్నది *ame chaduvuchunnadi*
 = she is reading may be changed to :

|(p. 137) అవ్వ చదువుచున్నది *avva chaduvu chunnadi*
= **grand-mother** is **reading**.

9. Similarly, verbs in the various examples and exercises may be replaced by new verbs suitably selected from the vocabulary given in pages 198 to 206.

o. g. వాడు వ్రాయుచున్నాడు *Vadu vrayichunnadu*
= He is **writing** may be changed to :
వాడు పడుచున్నాడు *Vadu paduchunnadu*
= He is **falling**.

10. The adjectives, adverbs, etc., given in the vocabulary (pages 190 to 197) can be used suitably in examples and exercises given in the book, to form new sentences :—

e. g. (page 27) నేను పోవుచున్నాను *nenu povuchunnanu*
= I am **going**.

నేడు త్వరగా పోవుచున్నాను *nenu thvaraga povuchunnanu*
= I am **going quickly** (urgently)—adverb.

e. g. (page 27) నా సేవకుడు కాగితము తెచ్చుచున్నాడు *na seva kudu kagithamu thechchu chunnadu* = my servant is bringing (the) paper.

నా సేవకుడు మంచి కాగితము తెచ్చుచున్నాడు *na sevaku du manchi kagithamu thechchu chunnadu* = my servant is bringing (a) **good** paper (adjective).

Any number of new sentences can be formed by following the above hints (Nos 8.9 to 10) and the learner can improve his knowledge of the language by thus forming a good lot of sentences. This is the **KEY TO SUCCESS**.

NOTICE

All rights including the copyright in this book have been reserved by us. Nobody should copy, imitate, translate and or reprint the contents of this book either in full or in part without first obtaining our written permission. Anybody who infringes the above provision is liable for civil and or criminal action.

PUBLISHERS.

PUBLISHER'S NOTE

The study of Telugu as a regional language has become necessary now-a-days in many walks of life for obvious reasons. But paucity of suitable books with English medium in the line has been causing a great deal of difficulty to the learning public.

When *Urdu* was the official language in this State, we served the public by publishing the "Urdu—Telugu Swabodhini" (for learning Urdu through the medium of Telugu) which ran into several editions and has been commended in many circles as a very useful book. With that experience to our credit and guided by the same principles of utility and service, we have taken it upon ourselves to publish this book to fulfill the present-day requirements. We shall feel our efforts amply rewarded if this book will receive the approbation and patronage of both the Government and the public.

Our thanks are due to the author for having written this book in accordance with our proposals and suggestions.

We welcome any suggestions which will go to make this book more useful to the learning public.

PUBLISHERS.

CONTENTS

Lesson No.	Page No.
1. The Telugu Alphabet 1
2. The Present Tense 23
3. The Interrogative 29
4. The Future Tense 33
5. Another use of the Future Tense 42
6. The Plural Number 45
7. The Imperative Mood 49
8. The Prepositions 57
9. The Past Tense 70
10. The Negative 79
11. Pronouns 86
12. Verbs—Miscellaneous—I 92
13. Verbs—Miscellaneous—II 99
14. Adjectives 116
15. " Sandhi " 121
16. Vocabulary—The Universe 129
The Planetary System 129
The Earth 130
Minerals 132
Directions 133
Time 133
Days of the Week 135
Society 136
The Human Body 141
Bodily Functions&Disorders....	144

16. Vocabulary—Mind & Soul 148
Food & Drink 153
Dress & Relative Materials 157
House & Household Articles....	158
Vocations & Professions 163
Beasts, Birds & Reptiles 173
Conveyances 176
Vegetables 177
Government 180
Numerals 183
Sounds of Animals, Birds, etc....	189
Some Useful Adjectives 190
„ Adverbs, etc. 193
„ (Verbal) Roots....	198
17. Short Stories— 207
18. Letter-writing— 220
Appendix I—Declension Models— 228
Appendix II—Syntax, etc. 230
Appendix III—A few Idioms, Phrases & Proverbs 231

ఓం
నమః శివాయ

అ ఆ ఇ ఈ

ఉ ఊ ఋ

ౠ ఌ ౡ

ఎ ఏ ఐ ఒ ఓ

ఔ ఠ డ ఢ

క ఖ గ ఘ ఙ
చ చే ఛ
జ ఙై ఝ ఞ
ట ఠ డ ఢ ణ

త ధ ధ ధ న

ప ప బ భ మ

య ర ఱ ల

ళ వ శ ష

స హ డ్

THE TELUGU ALPHABET

CHART 1

అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ
a	aa	i	ee	u	oo

ఋ	ౠ	లు	లూ	ఎ	ఏ
ri	ree	lu	loo	e	ē

ఐ	ఒ	ఓ	ఔ	ఁ	ఌ	఍
ī	o	ō	ou	-	m,n	h

క	ఖ	గ	ఘ	ఙ	చ	ఛ
ka	kha	ga	gha	(nga)	cha	ch̄a

ఞ	జ	ఞ	ఝ	ఞ	ట	ఠ
chha	ja	j̄a	jha	(nya)	ta	ttha

డ	ఢ	ణ	త	థ	ద	ధ
da	dha	n̄a	tha	thha	ḍa	ḍha

న	ప	ఫ	బ	భ	మ	య	ర
na	pa	pha	ba	bha	ma	ya	ra

ఱ	ల	ళ	వ	శ	ష	స	హ
r̄a	la	l̄a	va	s̄a	sha	sa	ha

a.la అల* = wave	o.ka ఒక = one
a.ra అర = shelf	ō.da ఓడ = ship
aa.ta ఆట = play	ō.ra ఓర = squint
aa.sa ఆశ = hope	ou.ra ఔర = Bah!
i.la ఇల = earth	an.tha అంత = so much
i.ka ఇక = now	an.ga అంగ = stride
ee.la ఈల = whistle	an.cha అంచ = swan
ee.ka ఈక = feather	ka.la కల = dream
ee.ga ఈగ = fly	ga.da గడ = pole (bamboo)
u.la.va ఉలవ = horse-gram	ja.da జడ = woven hair
u.da.tha ఉడత = squirrel	ja.tha జత = pair
oo.ta ఊట = fountain	tha.la తల = head
oo.ka ఊక = husk	la.tha లత = creeper
oo.tha ఊత = support	d̄ha.ra ధర = price
oo.ha ఊహ = idea	na.ga నగ = ornament
e.ra ఎర = prey	pa.ga పగ = grudge
e.na ఎన = equal	ba.sa బస = camp
e.cha.ta ఎచట = where	ma.na మన = our
ē.la ఏల = why	ma.ra మర = machine
ō.da ఏడ = where	da.ya దయ = kindness
ī.da.va ఐదవ = fifth	ka.rā కఱ = black.mark
o.ra ఒర = sheath	va.la వల = net

* These words are given only for practice, but not as vocabulary.

For correct pronunciation of the Telugu letters, see columns 3 & 4 below. The sound of each Telugu letter is represented throughout this book by the letter(s) given in Col. 5. The use of the short forms shown in col. 2 will be taught later on. (We have used particular English

Letters to denote particular Telugu sounds throughout this book and such English letters are given in column 5 against the respective Telugu Alphabet).

Vowels

CHART 2

Full form	Short form	Pro-nun-ciation	As in the word	In this book given as	Nature of the sound of the letters
1	2	3	4	5	6
అ	✓	u	up	a	short
ఆ	౧	o	on	(aa) ā	long
ఇ	౨	i	it	i	short
ఈ	౩	ee	keep	ee	long
ఉ	౪	u	put	u	short
ఊ	౫	oo	poor	oo	long
ఋ	౬	ri	Krishna	ri	short
ౠ	౭	roo	*	*	long
ౡ	౮	li	*	*	short
ౢ	౯	loo	*	*	long
ఎ	౧౦	e	pen	e	short
ఏ	౧౧	a	face	ē	long
ఐ	౧౨	i	fire	ī	long
ఒ	౧౩	o	donation	o	short
ఓ	౧౪	o	more	ō	long
ఔ	౧౫	ou	out	ou	long
ఋ	౧౬	*	*	*	*
ౠ	౧౭	m, n	sum, ink	m, n	short
ఌ	౧౮	h	Rehman	h	short

* This is a *silent* sign called arasuuna. It may be learnt in the later stages.

Consonants

CHART 3

Full form	Short form	Pronunciation	As in the word	In this book given as	Nature of the Sound of the letters.
1	2	3	4	5	6
က	က	k	take	k	
ခ	ခ	kh	(khan)	kh	
ဂ	ဂ	g	big	g	
ဃ	ဃ	gh	ghost	gh	
န	န	n	tank	*	not used in elementary stages
မ	မ	ch	match	ch	
ပ	ပ	ch	..	ch	slight dental sound
ဗ	ဗ	chh	chalk	chh	
တ	တ	j	jet	j	
ထ	ထ	j	..	j	slight dental sound
ဒ	ဒ	jh	(Jhelum)	jh	
ဇ	ဇ	n	bench	*	not used in elementary stages
ဇာ	ဇာ	t	hut	t	
ဇာ	ဇာ	tth	(mutth)	tth	pronounce forcibly
ဇာ	ဇာ	d	god	d	
ဇာ	ဇာ	dh	*	dh	pronounce forcibly
ဇာ	ဇာ	n	*	n̄	a sound similar to but harsher than 'n'
ဇာ	ဇာ	th	with	th	
ဇာ	ဇာ	th	thunder	thh	
ဇာ	ဇာ	th	that	ā	
ဇာ	ဇာ	dh	(Radha)	dh	
ဇာ	ဇာ	n	gun	n	5 is also written [as ၆]

Consonants

CHART 3—(contd.)

Full form	Short form	Pro-nun-ciation	As in the word	In this book given as	Nature of the Sound of the letters
1	2	3	4	5	6
ပုၤ	ပု	p ph	cup sithaphal	p ph	a little different from the sound of 'f'
ဗုၤ	ဗု	b	nib	b	
ဗုၤ	ဗု	bh	abhor	bh	
မုၤ	မု	m	man	m	
ယုၤ	ယု	y	yet	y	
ရုၤ	ရု	r	run	r	} These two letters are almost similar in sound.
ရုၤ	ရု	r	„	r̄	
လုၤ	လု	l	call	l	
လုၤ	လု	l	*	l̄	a sound similar to but harsher than 'l'
ဝုၤ	ဝု	v	love	v	
ဆုၤ	ဆု	s	question	s̄	
ဆုၤ	ဆု	sh	shot	sh	
ဆုၤ	ဆု	s	yes	s	
ဆုၤ	ဆု	h	how	h	

Now, pronounce the following Telugu words correctly with the help of the fore-going chart :—

*అలమర alamara = Almirah	అచట achata = there
దయగల dayagala = kind	ఇచట ichata = here
పడమర padamara = west	పడవ padava = boat
మనగడ mana gada = our pole	పలక palaka = slate
గణగణ gaṇa gaṇa = sound of a bell	జనత janatha = people
గణగణ gaba gaba = quickly	మరక maraka = spot
అలమంద aalamandā = c o w - herd	వరద varaḍa = flood
తలగడ thalagada = pillow	మడత madatha = fold
హరహర Hara Hara = O God Siva	గడప gadapa = door-sill
	బయట bayata = out

* These words are given only as a practice for recognising letters, but not as vocabulary. Therefore, the words or their meanings need *not* be got by heart.

Observe the following examples:—

kaaya కాయ = fruit	baana బాన = big pot
kaada కాడ = stalk	baasa బాస = vow
gaadha గాఢ = deep	baadha బాధ = pain
jaava జావ = gruel	baala బాల = girl
jaaya జాయ = wife	baata బాట = way
jaṇṇa జాణ = a clever woman	maata మాట = word
paata పాట = song	maatha మాత = mother
paaka పాక = hut	maama మామ = father.in.law
paatha పాత = old	maaya మాయ = magic
baava బావ = brother.in.law	raaja రాజ = royal

raama రామ = a female
 vaana వాన = rain
 vaatha వాత = brand
 saala శాల = hall
 saana సాన = grinding stone
 giri గిరి = hill
 siri సిరి = wealth
 piriki పిరికి = timid
 badi బడి = school

vari వరి = paddy crop
 kari కరి = elephant
 nadi నది = river
 thadi తడి = wet
 adi అది = it
 neeli నీలి = blue
 geetha గీత = line
 cheema చీమ = ant

Letters to which the \sim mark is attached are giving the long sound aa ఆ, as,

క kaa, గ gaa, జ jaa, ప paa, బ baa etc. Letters with the \circ mark are giving the short sound i ఇ: as, గి gi, రి ri, సి si, పి pi, కి ki, డి di, ది \bar{d} i, etc.

Letters with the $\hat{}$ mark are sounding the long ee ఈ, as, నీ nee, గీ gee, వీ vee, చీ chee, etc.

These marks \sim , \circ , $\hat{}$, etc., are the short forms of the first 19 letters of the Alphabet. These are given in column 2 of chart 2. By adding these short forms to letters beginning with ka క in the Alphabet, different sounds are produced.

For example, take ka క.

క + \sim = కా kaa	క + \circ = కి ki	క + $\hat{}$ = కీ kee
క + \circ = కి ki	క + \sim = కె ke	క + $\hat{}$ = కే kee
క + $\hat{}$ = కీ kee	క + \sim = కే ke	క + \circ = కు ku
క + \circ = కు ku	క + \sim = కై kai	క + $\hat{}$ = కి కి kii
క + \sim = కు koo	క + $\hat{}$ = కి ko	క + \circ = కి kah

These different sounds may be applied to any letter in the Alphabet beginning with ka క, as given in the following chart 3. Please go through it carefully.

Consonants.

Simple formations.

	క	kh	గ	gh	చ	ch	జ	j	ఛ	ట	ṭ	డ	ḍ	ణ
+	ka	kha	ga	gha	cha	cha	ja	ja	ṭa	ṭa	ṭa	ḍa	ḍa	ṇa
+	ki	khi	gi	ghi	chi	chi	ji	ji	ṭi	ṭi	ṭi	ḍi	ḍi	ṇi
+	ke	khee	gee	ghee	chee	chee	jee	jee	ṭee	ṭee	ṭee	ḍee	ḍee	ṇee
+	ku	khu	gu	ghu	chu	chu	ju	ju	ṭu	ṭu	ṭu	ḍu	ḍu	ṇu
+	koo	kho	goo	ghoo	choo	choo	joo	joo	ṭoo	ṭoo	ṭoo	ḍoo	ḍoo	ṇoo
+	kri	—	gri	ghri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
+	ke	khe	ge	ghe	che	che	je	je	ṭe	ṭe	ṭe	ḍe	ḍe	ṇe
+	kā	kḥā	gā	ghā	chā	chā	jā	jā	ṭā	ṭā	ṭā	ḍā	ḍā	ṇā
+	kō	kḥō	gō	ghō	chō	chō	jō	jō	ṭō	ṭō	ṭō	ḍō	ḍō	ṇō
+	ko	kho	go	gho	cho	cho	jo	jo	ṭo	ṭo	ṭo	ḍo	ḍo	ṇo
+	kō	kḥō	gō	ghō	chō	chō	jō	jō	ṭō	ṭō	ṭō	ḍō	ḍō	ṇō
+	kam	kham	gam	gham	cham	cham	jam	jam	tam	tam	tam	dam	dam	ṇam
+	kou	khou	gou	ghou	chou	chou	jou	jou	tou	tou	tou	dou	dou	ṇou
+	kā	kḥā	gā	ghā	chā	chā	jā	jā	ṭā	ṭā	ṭā	ḍā	ḍā	ṇā
+	kō	kḥō	gō	ghō	chō	chō	jō	jō	ṭō	ṭō	ṭō	ḍō	ḍō	ṇō
+	kam	kham	gam	gham	cham	cham	jam	jam	tam	tam	tam	dam	dam	ṇam
+	kou	khou	gou	ghou	chou	chou	jou	jou	tou	tou	tou	dou	dou	ṇou

Now, read the following words with the help of chart

No. 3:—

కుడి kudi = right
గుడి gu.di = temple
తుడి thu.dī = last
ధుని dhuni = flow
నుసి nusi = wood powder
పులి puli = tiger
ముడి mudi = raw
శుచి śuchi = cleanliness
సుధ sudhā = nectar
ఊరు oo.ru = village
కూర koo.ra = curry
గుని goo.ni = hunch.back
ఘోకము ghoo.ka.mu = owl
చూర choo.ra = powder
జూలు joo.lu = mane
తూము thoo.mu = sluice
తూరుపు thoo.ru.pu = east
తూనిక thoo.ni.ka = weight
నూలు noo.lu = yarn
నూయి noo.yi = well
పూవు poo.vu = flower
బూజు boo.ju = cob web
మూత moo.tha = cover
రూక roo.ka = rupee
శూరుడు śoo ru.du = brave man
సూది soo.dī = needle
గెల gela = bunch

చెడు che.du = bad
తెలివి the.li.vi = cleverness
నెపము ne.pa.mu = excuse
పెనము pe.na.mu = pan
మెద me.da = neck
రెండు ren.du = two
వెంట ven.ta = along with
నెగ నె.గా = heat
గేదె గె.దె = buffalo
చేటు chē.tu = harm
దేగ దె.గా = hawk
తేనె thēne = honey
తేలు thē.lu = scorpion
దేవుడు dē.vu.du = God
నేత nē.tha = weaving
పేరు pē.ru = name
మేడ mē.da = up.stairs
మేక mē.ka = goat
రేఖ rē.kha = line
లేడి lē.di = stag
వేడి vē.di = hot
వేరు vē.ru = root
కైత ki.tha = poetry
కైదు khī.dū = jail
పైరు pī.ru = crop
మైనము mī.na.mu = wax
కొడుకు ko.du.ku = son

గొడుగు go.du.gu = umbrella	సోది so.dī = long talk
దొర dō.ra = gentleman	గొను gou.nu = gown
పొడి po.di = powder	చౌక chouka = cheap
కోడలు kō.da.lu = daughter	తొడు thou.du = bran
law	దొడ dō.da = jaw
కోడి kō di = cock	నౌక nou.ka = ship
గోడ gō.da = well	పౌను pou.nu = pound (lb.)
చోటు chō.tu = place	మౌనము mou.na.mu = silence
దోలు dō.lu = drum	రౌతు rou.thu = a horse.man
తోక thō.ka = tail	కంఠము kan.ttha.mu = neck
తోట thō.ta = garden	గంట ganta = bell
దోర dō.rā = half.ripe	జంట jan.ta = pair
నోరు nō.ru = mouth	పందెము pan.dē.mu = race
పోరు pō.ru = struggle	కాంతి kaanthi = light
మోత mō.tha = carrying	పిండి pin.di = flour
రోజు rō.ju = day	దొంగ dōnga = thief
లోటు lō.tu = defect	రంగు rangu = colour
కోకము sō.ka.mu = sorrow	కొంత kontha = some
కోష sō.sha = weakness	మంచి manchi = good

Read the following words with the help of the English spelling given against each of them :—

a.kka అక్క = elder sister	na.kka నక్క = fox
cha.kka చక్క = plank	cha.kka.ni చక్కని = beautiful
le.kka లెక్క = account	bu.gga బుగ్గ = cheek
o.kka ఒక్క = one	tha.gga తగ్గ = fit
va.kka వక్క = betel.nut	ma.gga.mu మగ్గము = loom

Note that the double sound of *kka* is got by adding the sign ు below the letter క, as క్కు, and the double sound of *gga* is got by adding the sign ు below the letter గ as గ్గు. You will observe that these signs ు & ు are the short forms of the letters క ka and గ ga as shown in column 2 of Chart 3.

Now try to read the following words with double sounds with the help of the English spelling given against each word :—

anna అన్న—brother
 annamu అన్నము—food
 kannamu కన్నము—hole
 dunna దున్ను—he.buffalo
 amma అమ్మ—mother
 kummari కుమ్మరి—potter
 komma కొమ్మ—branch
 echchata ఎచ్చట—where
 biechamu బిచ్చము—alms
 vechchana వెచ్చన—heat
 bo.jja బొజ్జ—stomach
 o.jja ఒజ్జ—teacher
 ka.tta కట్ట—bundle
 batta బట్ట—cloth
 tha.tta తట్ట—basket
 bidda బిడ్డ—child
 gadda గడ్డ—boil
 a.ththa అత్త—mother.in.law
 na.ththa నత్త—snail
 me.ththa మెత్త—pillow
 pe.dēda పెద్ద—big
 mu.dēda ముద్ద—a mouthful
 ka.ppa కప్ప—frog
 go.ppa గొప్ప—great
 cho.ppa చొప్ప—hay
 a.bba అబ్బ—oh!
 bo.bba బొబ్బ—blister
 a.yya అయ్య—father

ko.yya కొయ్య—wood
 śa.yya శయ్య—bed
 e.rā.ni ఎర్రని—red
 ka.rra కర్ర—stick
 pa.rra పర్ర—waste land
 e.lla ఎల్ల—boundary
 ka.lla కల్ల—false
 cha.lla చల్ల—butter.milk
 ba.lla బల్ల—table or bench
 bi.lāa బిళ్ల—disc
 a.vva అవ్వ—(old) lady
 bu.vva బువ్వ—food
 ga.vva గవ్వ—shell
 mukku ముక్కు—nose
 bo.ggu బొగ్గు—char coal
 ga.chchu గచ్చు—cement
 ga.jji గజ్జి—itch
 ka.ttu కట్టు—bandage
 va.ddi వడ్డి—interest
 ka.ththi కత్తి—sword
 pa.dēdu పద్దు—item
 ka.nnu కన్ను—eye
 a.ppu అప్పు—debt
 sa.bbu సబ్బు—soap
 so.mmu సొమ్ము—jewellery
 ba.rre బర్రె—she.buffalo
 tha.lli తల్లి—mother

Now, see from chart no. 2, which short forms are similar in shape to their original letters and which are completely different from them. You will observe that the following short forms are quite different from their original letters :—

The short forms of the first 16 letters (Vowels).

క ka	క	య ya	య
త tha	త	ర ra	ర
న na	న	ల la	ల
మ ma	మ	వ va	వ

The short forms of all other letters are very much like the original letters. Therefore, it is very easy to remember them.

e.g. గ—గ	జ—జ	ష—ష
చ—చ	ఠ—ఠ	ఙ—ఙ

Remove the top stroke ✓ and you will get the short form.

Now read the following words with the help of the English spelling given against them :—

aaryu.du ఆర్యుడు = an Aryan

ul.ka ఉల్క = meteor

naal.gu నాల్గు = four

ōr.pu ఓర్పు—patience

bhaar.ya భార్య—wife

soor.yu.du సూర్యుడు—sun

chan.dru.du చంద్రుడు—moon

na.ksha.thra.mu నక్షత్రము—star

cha.kra.mu చక్రము—wheel

Difficult letters as those shown above are given in the following chart No. 4, which may be referred to whenever

the student is in doubt about the pronunciation of a difficult letter.

Important double and compound letter formations (called conjunct consonants) are given below. These are shown here with the first vowel అ (a) added on to them and they can be altered to add any other vowel, as already shown in the previous pages.

క	k.ka	ఖ	k.h.ya	జ	j.ra	త	th.ka
చ	k.cha	గ	g.ga	ఞ	j.va	థ	th.na
క	k.ta	గ	g.dā	ట	t.ta	థ	th.pa
క	k.tha	గ	g.dāha	ట	t.ka	థ	th.pha
క	k.th.ra	గ	g.na	ట	t.na	థ	th.ma
క	k.th.va	గ	g.ma	ట	t.pa	థ	th.ya
క	k.na	గ	g.ya	ట	t.ma	థ	th.ra
క	k.pa	గ	g.ra	ట	t.ya	థ	th.r.ya
క	k.p.ra	గ	g.r.ya	ట	t.ra	థ	th.la
క	k.ba	గ	g.la	ట	t.la	థ	th.va
క	k.ma	గ	g.va	ట	t.va	థ	th.th.va
క	k.ya	గ	gh.na	ట	t.sa	థ	th.sa
క	k.ra	గ	gh.ra	ట	tth.ya	థ	th.s.ya
క	k.r.ya	చ	ch.cha	ఢ	d.ga	థ	thh.ya
క	k.la	చ	ch.chha	ఢ	d.da	ఢ	d.ga
క	k.va	చ	ch.chh.ra	ఢ	d.ya	ఢ	d.dāha
క	k.sha	చ	ch.chh.va	ఢ	d.ra	ఢ	d.gha
క	k.sh.na	చ	ch.ya	ఢ	d.la	ఢ	d.bha
క	k.sh.ma	జ	j.na	ఢ	d.va	ఢ	d.bh.ya
క	k.sh.ya	జ	j.ja	ఢ	dh.ra	ఢ	d.ma
క	k.sa	జ	j.ma	ఢ	dh.ya	ఢ	d.na
క	k.sa	జ	j.ya	ఢ	n.na	ఢ	d.ra

ద్ర	దీ.r-ya	బ	b.dīha	ర్	r.na	వ్ర	v.ra
ద	dē.va	బ్	b.ba	ర్	r.pa	వ	v.va
ద్య	dē.v-ya	బ్య	b.ya	ర్	r.ba	శ్	ś.cha
ధ	dīh.na	బ్ర	b.ra	ర్	r.bha	శ్	ś.na
ధ్	dīh.ma	బ్	b.la	ర్	r.ma	శ్	ś.ma
ధ్య	dīh-ya	బ్య	b.va	ర్మ్య	r.m-ya	శ్య	ś.ya
ద్ర	dīh.ra	భ్య	bh.ya	ర్య	r.ya	శ్ర	ś.ra
ధ్వ	dīh.va	భ	bh.ra	ర్	r.la	శ్	ś.la
న్	n.ka	భ్వ	bh.va	ర్	r.va	శ్వ	ś.va
న్	n.ga	మ్	m.na	ర్	r.śa	శ్	ś.śa
న్	n-tha	మ్	m.ma	ర్మ్య	r.ś.ya	ష్	śh.ka
న్	n.na	మ్య	m.ya	ర్	r.sha	ష్	śh.k.ra
న్	n.ma	మ్ర	m.ra	ర్	r.ha	ష్	śh.ta
న్	n-ya	మ	m.la	ర్	r.īa	ష్	śh.tya
న్	n.ra	య్	y.dā	ల్	l.ka	ష్	śh.t.ra
న్	n.va	య్య	y.va	ల్	l.ga	ష్	śh.na
న్	n.sha	ర్	r.ka	ల్	l.ta	ష్	śh.pa
న్	n.sa	ర్	r.ga	ల్	l.dā	ష్	śh.p.ra
న్	p.dā	ర్	r.gha	ల్	l.tha	ష్	śh.ma
న్	p.tha	ర్	r.cha	ల్	l.dā	ష్	śh.ya
న్	p-na	ర్	r.ja	ల్	l.na	ష్	śh.va
న్	p-pa	ర్	r.dā	ల్	l.pa	స్	s.ka
న్	p.ma	ర్	r.na	ల్	l.ma	స్	s.tha
న్	p-ya	ర్	r.n̄-ya	ల్	l.ya	స్	s.pa
న్	p.ra	ర్	r.tha	ల్	l.la	స్	s.ma
న్	p-la	ర్	r.t̄ha	ల్	l.va	స్	s.ya
న్	p-sa	ర్	r.dā	ల్	l.ha	స్	s.ra
న్	b.ja	ర్	r.dīha	ల్	l.īa	స్	s.la
న్	b.dā	ర్	r.dīh.v.a	ల్	v.ya	స్	s.va

స్ప s.sa	హ్న h.na	హ్య h.ya	హ్లా h.la
హ్న h.na	హ్మ h.ma	హ్ర h.ra	హ్వ h.va

A few examples of forming conjunct consonants (double or compound letters) with the other vowels are given below:—

క్కి k.ki	త్ర్యం th.r.yam
క్కి k.mi	ప్తు p.du
క్రూ k.roo	ప్లే p.le
గ్రే g.re	రీచి r.chee
గ్గి g.gī	బ్రౌ b.rou
జ్వా j.va	చైచి ch.chī
ద్దా d.da	

From the above examples, it will be seen that, in Telugu, the first letter of a conjunct consonant is written in its full form and the remaining letters are added on to it in their short forms.

The short forms of letters have their own vernacular names which are given below for the information of the student.

full form	short form	vernacular name	pronunciation
త	✓	తలికట్టు	thalakattu
ఆ	—	దీర్ఘము	deerghamu
ఇ	•	గుడి	gudi
ఈ	ః	గుడిదీర్ఘము	gudi deerghamu
ఉ	ృ	కొమ్ము	kommu
ఊ	ౄ	కొమ్ముదీర్ఘము	kommu deergha-
ఋ	ౠ	వట్రుసుడి	vatrusudi [mu
ౡ	ౡ	వట్రుసుడిదీర్ఘము	vatrusudi deergha-

full form	short form	vernacular name	pronunciation
ఎ	౧	ఎత్వము	ethvamu
ఏ	౨	ఏత్వము	ēthvamu
ఐ	౩	ఐత్వము	īthvamu
ఒ	౪	ఒత్వము	othvamu
ఓ	౫	ఓత్వము	ōthvamu
ఔ	౬	ఔత్వము	outhvamu
౦	౦	సున్న	sunna (zero)
ః	ః	విసర్గము	visargamu
క	క	కావత్తు	kā vaththu
ఖ	ఖ	ఖావత్తు	khā vaththu
....
మ	మ	మావత్తు	mā vaththu
య	య	క్యావది	kyā vadi
ర	ర	క్రావడి, రేఫ	krā vadi, or repha
ల	ల	లావత్తు	lā vathu
....
హ	హ	హావత్తు	hā vaththu.

(N. B.—The names of the short forms of the letters omitted above may be known by adding the term వత్తు (vaththu) to each such letter.

e. g. గ—౧ — గావత్తు gā.vaththu

వ—౨ — వావత్తు vā.vaththu.

The differences in pronunciation of the letters of the following sets cannot be explained here and it is, therefore, better to try to know them personally.

చ, చ; జ, జ; ధ, ధ; న, న;
ఋ, ర, ఋ; ఌ, ల, ఌ; శ, స; ః, హ.

Visarga (:) does not generally occur in Telugu Vocabulary of a routine nature, except in the word దుఃఖము (duhkkhamu) meaning "sorrow." The letters ష and ష also do not occur frequently, with the exception of the word జ్ఞానము (Gnanamu), meaning "knowledge."

In Telugu, there is a sign called అరసున్న (arasunna) or semi-circle which once used to represent a nasal or semi-nasal sound. But, of late, it does not appear to possess any special sound and is used only to differentiate similar words having different meanings.

2. THE PRESENT TENSE

va.chēchu వచ్చు—to come	ka.chē.ree కచేరీ	} —office
bayalu.dēru బయలుదేరు—to	kā.ryā.la.ya.mu	
pōvu పోవు—to go	[start కార్యాలయము	
the.chēchu తెచ్చు—to bring	sevakudu సేవకుడు—servant	
i.chēchu ఇచ్చు—to give	yajamāni యజమాని—officer,	
mō.yu మోయు—to carry	nē.nu నేను = I	[master
pilu.chēchu పిలుచు to—call	mē.mu మేము—we	
vrā.yu వ్రాయు—to write	neevu నీవు—thou (you)	
ēha.dū.vu చదువు—to read	meeru మీరు—you	
koo.da కూడ—too, also	thamaru తమరు—you	
ippudu ఇప్పుడు—now	vādu వాడు	} = he
lō లో—in	athadu అతడు	
tbō తో—with	āyana ఆయన	
meedā మీద—on	ā.me ఆమె = she	
ki కి—to	ā.di అది—it *	
nā నా—my	vā.ru.vāru—they (humans)	
kalamu కలము—pen	a.vi అవి—they (other than	
kā.gi.'thamu కాగితము—paper	humans)	

* In Telugu, "it" is used not only for lifeless things but also for birds, beasts, flies, etc.

nēnu	pōvu	chunнанu	నేను పోవు చున్నాను—	[am going
„	vaēhehu	„	వచ్చు „ — „	coming
„	theēhehu	„	తెచ్చు „ — „	bringing
„	iēhehu	„	ఇచ్చు „ — „	giving
„	piluēhu	„	పిలుచు „ — „	calling
„	vrāyu	„	వ్రాయు „ — „	writing
„	ēhaduvu	„	చదువు „ — „	reading
„	mōyu	„	మోయు „ — „	carrying

memu mō.yu ēhunనāmu మేము మోయు చున్నాము—We are carrying

„	po.vu	„	పోవు „ — „	going
nēvu	vrā.yu	ēhunనāvu	నీవు వ్రాయు చున్నావు —	You (thou) are writing

„	pō.vu	„	పోవు „ — „	going
„	vaēhehu	„	వచ్చు „ — „	coming
meeru	ichehu	ēhunనaru	మీరు ఇచ్చు చున్నారు —	giving
„	piluēhu	„	పిలుచు „ — „	calling
„	ēhāduvu	„	చదువు „ — „	reading
vadu	vrāyu	ēhunనādu	వాడు వ్రాయుచున్నాడు —	He is writing
„	mōyu	„	మోయు „ — „	carrying
„	theēhehu	„	తెచ్చు „ — „	bringing

ā.me ēhāduvu ēhunనadi ఆమె చదువు చున్నది—She is reading

„	ichehu	„	ఇచ్చు „ — „	giving
„	vrāyu	„	వ్రాయు „ — „	writing
„	piluēhu	„	పిలుచు „ — „	calling

ā.đi pō.vu „ అది పోవు చున్నది —It is going

a.vi pō.vu chunనavi అది పోవు చున్నది —They are going

vāru vaēhehu ēhunనaru వారు వచ్చు చున్నారు—They are coming

„	piluchu	„	పిలుచు „ — „	calling
„	ichehu	„	ఇచ్చు „ — „	giving
„	thechhu	„	తెచ్చు „ — „	bringing

By going through the above examples, you will understand the following points :—

- (1) If “*chunnānu*” is added to words denoting some kind of action, it gives the meaning, “I am.....ing.”
- (2) If “*chunnāmu*” is added to such words, it gives the meaning, “we are....ing”.
- (3) If “*chunnāvu*” is added, it means, “you (thou) areing”.
- (4) If “*chunnāru*” is added, it means, “you are... ing”. or “They are....ing”. (Here, *they* applies to human beings only.)
- (5) If “*chunnādu*” is added, it means, “He is. . . . ing”
- (6) If “*chunnādi*” is added, it means, “It she...is... ing”.
- (7) If “*chunnavi*” is added, it means, “They are. . . . ing”.

(Here, *they* applies to subjects other than human beings.)

The words *vāchchu* వచ్చు, *Pōvu* పోవు etc., (given on the left at the beginning of this lesson) denote the acts of coming, and going, etc. They are called the **roots** of verbs.

The word *chunnānu* చున్నాను, *chunnāmu* చున్నాము, etc.. are called “the Present tense **terminations**” because they are added at the end of the roots to show different persons, numbers, genders, etc., in the present tense.

These terminations are added to the roots according to the person, number and gender of the person or thing doing the action (i.e. the subject).

When the words “I” and “We” are used, the subject is said to be in the **first person**. When “you*” is used, it is in the **second person**. When other words are used it is in the **third person**.

Now, see how the abovesaid terminations are classified below in Chart No. 5.

CHART 5.

Person	Singular number.	Plural number.
1st (I, we)	ĉhunnānu చున్నాను	ĉhunnāmu చున్నాము
2nd (thou, you)	ĉhunnāvu చున్నావు	ĉhunnāru చున్నారు
3rd (He, she, it, they, etc.)	ĉhunnādu చున్నాడు (male) ĉhunnādi చున్నది (others)	ĉhunnāru చున్నారు (humans) ĉhunnāvi చున్నవి (others)

We can now frame sentences with the vocabulary given at the beginning of this lesson with the help of Chart No. 5.

nēnu kachēreeki pōvuchunnānu } = I am going to (the)
నేను కచేరీకి పోవుచున్నాను } office.

* When the person to whom we are speaking is a servant, child, close friend or any other person to whom no respect need be shown, the word “neevu” నీవు (=you) is used in Telugu. On the other hand, if the person spoken to is one to whom we have to show respect, we have to use “meeru” మీరు both for the singular and plural numbers.

nā sēvakudu kooda bayaludēru chun. nādu	} = My servant also is starting.
నా సేవకుడు కూడ బయలుదేరుచున్నాడు kachēree lo nēnu vrāyuchannānu	} = I am writing in (the) office.
కచేరీలో నేను వ్రాయుచున్నాను nēnu kāgithamu meedā vrāyuchunnānu	} = I am writing on (a) paper.
నేను కాగితము మీద వ్రాయుచున్నాను nēnu nā kalamuthō vrāyuchunnānu	} = I am writing with my pen.
నేను నా కలముతో వ్రాయుచున్నాను nā yajamāni piluchuchunnādu	} = My officer is calling (me).
నా యజమాని పిలుచుచున్నాడు nēnu ippūdu vāchchuchunnānu	} = I am coming now.
నేను ఇప్పుడు వచ్చుచున్నాను kāgithamu pōvuchunnādi	} = The paper is going (flying away).
కాగితము పోవుచున్నది nā sevakudu kāgithamu theechu chunnādu	} = My servant is bringing (the) paper.
నా సేవకుడు కాగితము తెచ్చుచున్నాడు vādu yajamānaniki kāgithamu ichchu. chunnādu	} = He is giving (the) paper to (the) officer.
వాడు యజమానికి కాగితము ఇచ్చుచున్నాడు vādu kalamu kooda ichchuchunnādu	} = He is giving (the) pen also.
వాడు కలము కూడ ఇచ్చుచున్నాడు nā yajamāni kāgithamu chaduvu chunnādu	} = My officer is reading (the) paper.
నా యజమాని కాగితము చదువుచున్నాడు nēnu pōvuchunnānu	} = I am going
నేను పోవుచున్నాను meeru kooda vachchu chunnāru	} = You are also coming.
మీరు కూడ వచ్చుచున్నారు nā sevakudu nā kāgithamulu mōyu. chunnādu	} = My servant is carrying my papers.
నా సేవకుడు నా కాగితములు మోయుచున్నాడు	

vāru kooda vachchunnāru వారు కూడా వచ్చుచున్నారు	} = They are also coming
vāru kāgithamlu kooda theṭhu ṭhunnaru వారు కాగితములు కూడా తెచ్చుచున్నారు	
	} = They are bringing pa- pers also.

The student will observe from the above examples that the verb (word or words denoting the action) comes at the end of the sentence.

He will also observe that **lu** లు is added to the noun in the singular number to change it into the plural, just as **s** is added to nouns in English. Plural number in Telugu is generally formed by adding **lu** లు to a noun in the singular. See lesson on "Nouns" for details.

The present tense formations of the root "*undu ఉండు*" (to be, to stay) are as follows:—

Person	Singular number.	Plural number
1st	unnānu ఉన్నాను —I am	unnāmu ఉన్నాము —we are
2nd	unnāvu ఉన్నావు —thou art	unnāru ఉన్నారు —you are
3rd	unnādu ఉన్నాడు —he is	unnāru ఉన్నారు —they are
		(for human beings only)
	unnādi ఉన్నది —she / it is	unnavi ఉన్నవి —they are
		(other than human beings).

3. THE INTERROGATIVE

ounu ఔను—yes	kaladu కలదు } —(she/it) is..
epudu ఎప్పుడు—when	unnadi ఉన్నది }
ekkada ఎక్కడ—where	kalavu కలవు } —(they) are..
ekkadaku ఎక్కడకు—to where	unnavi ఉన్నవి }
9. evaru ఎవరు—who	unnādu ఉన్నాడు } —(he) is
ēmi ఏమి— } what	kaladu కలదు }
ēmiti ఏమిటి }	chēyu చేయు—to do, to make
evarini ఎవరిని—whom	chōochu చూచు—to see
nannu నన్ను—me	ā ఆ—the, that, those (adj)
kurchee కుర్చీ—chair	ee ఈ—this, these (adj)
gadi గది—room	akkada అక్కడ—there
chāvadi చావడి—Verandah	ikkada ఇక్కడ—here
bhārya భార్య—wife	oka ఒక—a, one.
uththaramu ఉత్తరము—letter	nēnu vāchēchu chunnānu నేను వచ్చుచున్నాను—I am coming.
nēnu vāchēchu chunnāna నేను వచ్చుచున్నానా?—Am I coming?	nēnu vāchēchu chunnāna నేను వచ్చుచున్నానా?—Am I coming?
nēvu pōvuchunnāvu నీవు పోవుచున్నావు—You are going.	nēvu pōvuchunnāva నీవు పోవుచున్నావా?—Are you going?
nēvu pōvuchunnāva నీవు పోవుచున్నావా?—Are you going?	vadu piluchu chunnādu వాడు పిలుచుచున్నాడు—He is calling.
vadu piluchu chunnādu వాడు పిలుచుచున్నాడు—He is calling.	vādu piluchuchunnāda వాడు పిలుచుచున్నాడా?—Is he calling?
mēmu chāduvu chunnāmu మేము చదువుచున్నాము—we are reading.	mēmu chāduvu chunnāma మేము చదువుచున్నామా?—Are we reading?
mēmu chāduvu chunnāma మేము చదువుచున్నామా?—Are we reading?	meeru mōyuchunnāru మీరు మోయుచున్నారు—You are carrying.
meeru mōyuchunnāru మీరు మోయుచున్నారు—You are carrying.	meeru mōyu chunnāra మీరు మోయుచున్నారా?—Are you carrying?
varu bayalūderu chunnāru వారు బయలుదేరుచున్నారు—They are starting.	varu bayalūderu chunnāru వారు బయలుదేరుచున్నారు—They are starting.

vāru bayalu dērchunnāra? వారు బయలుదేరుచున్నారా?—Are they starting?

Āme vrāyu chunnādi ఆమె వ్రాయుచున్నది—She is writing.

Āme vrāyu chunnāda—ఆమె వ్రాయుచున్నదా? Is she writing?

From the foregoing examples, it will be seen that a sentence is changed to the question (interrogative) form by adding the sound ā ఆ, through the short sign —, to the last letter of the verb.

Another kind of interrogative sentence can be formed by putting one of the questioning words meaning *who, when, where, why, whom, how, what, which*, etc., just before the verb. See the following examples :—

evāru piluchu chunnaru ఎవరు పిలుచుచున్నారు? who is calling?

vaḍu enḍuku piluchu chunnādu వాడు ఎందుకు పిలుచుచున్నాడు?
—why is he calling?

Āme ekkadaku pōvuḥchunnādi ఆమె ఎక్కడకు* పోవుచున్నది?
—(To) where is she going?

vāru etlu mōyu ḥchunnāru వారు ఎట్లు మోయుచున్నారు?
—How are they carrying?

meeru evarini piluchu ḥchunnāru మీరు ఎవరిని పిలుచుచున్నారు?
—whom are you calling?

Here note that it is **not** necessary to add ā— to the last letter of the verb when a question word such as *who, why*, etc. is used in a sentence.

Now, go through the following examples and observe how interrogative sentences are formed :—

* Adverbs generally come before the verb in Telugu sentences.

meeru ekkadaku pōvuḥunnāru మీరు ఏక్కడకు పోవుచున్నారు ?
—where are you going ?

nenu kachēreeki pōvuḥunnānu నేను కచేరికి పోవుచున్నాను ?
—I am going to (the) office.

meē sēvakudu kooda bayaludēru ḥunnādā మీ సేవకుడు కూడ
బయలు దేరుచున్నాడా ? —Is your servant also starting ?

ounu, nā sēvakudu kooda bayaludēruḥunnādu ఔను, నా
సేవకుడు కూడ బయలు దేరుచున్నాడు —yes, my servant also
is starting.

meeru kachēreelo emi chēyuchunnāru మీరు కచేరీలో ఏమి చేయు
చున్నారు ? —what are you doing in (the) office ?

nēnu kachēreelo vrāyuchunnānu నేను కచేరీలో వ్రాయుచున్నాను.
—I am writing in the office.

meē yajamāni evarini piluḥu ḥunnādu మీ యజమాని ఎవరిని
పిలుచుచున్నాడు?—whom is your officer calling?

na yajamāni nannu piluḥu ḥunnādu నా యజమాని నన్ను పిలుచు
చున్నాడు—my officer is calling me.

meē kāgithamulu evaru theḥchu ḥunnāru మీ కాగితములు
ఎవరు తెచ్చుచున్నారు?—who is bringing your papers?

nā kāgithamulu nā sēvakudu theḥchu ḥunnādu నా కాగిత
ములు నా సేవకుడు తెచ్చుచున్నాడు.

meē yajamāni ekkada unnādu మీ యజమాని ఏక్కడ ఉన్నాడు?—
where is your officer?

nā yajamāni ā gadilō unnādu నా యజమాని ఆ గదిలో ఉన్నాడు—
My officer is in that room.

Āyana ā gadilō emi chēyuchunnādu ఆయన ఆ గదిలో ఏమిచేయు
చున్నాడు?—what is he doing in that room?

Āyana akkada kāgithamulu chōoēhu chunnādu ఆయన అక్కడ
కాగితములు చూచుచున్నాడు—He is seeing papers there.

Āyana kurcheemeedā unnādā ఆయన కుర్చీ మీద ఉన్నాడా?—Is he
on the chair?

ounu, āyana kurchee meedā unnādu ఔను, ఆయన కుర్చీమీద
ఉన్నాడు—yes, he is on (in) the chair.

mee sēvakudu ekkada unnādu మీ సేవకుడు ఎక్కడ ఉన్నాడు?
—where is your servant?

vādu ā chāvadi lo unnādu వాడు ఆ చావడిలో ఉన్నాడు.

—He is in that verandah.

mee kāgithamulu ekkada unnāvi మీ కాగితములు ఎక్కడ ఉన్నవి?
—where are your papers?

nā kāgithamulu ee gādīlō unnāvi నా కాగితములు ఈ గదిలో ఉన్నవి.
—my papers are in this room.

ippudu evaru vāēhehu chunnāru ఇప్పుడు ఎవరు వచ్చుచున్నారు?
—who is coming now?

ippudu nā yajamāni bhārya vāēhehu chunnādēi ఇప్పుడు నా
యజమాని భార్య వచ్చుచున్నది. —my officer's wife is coming
now.

āme ōmi theēhehu chunnādēi ఆమె ఏమి తెచ్చుచున్నది?
—what is she bringing?

āme oka kalamu theēhehu chunnādēi ఆమె ఒక కలము తెచ్చు
చున్నది. —she is bringing a pen.

āme ōmi chēyu chunnādēi ఆమె ఏమి చేయుచున్నది?
—what is she doing?

āme oka uttharamu vrāyuchunnādēi ఆమె ఒక ఉత్తరము వ్రాయు
చున్నది.

4. THE FUTURE TENSE

dūkānamu దుకాణము } —shop	konu కొను—to buy
angadi అంగడి }	ammu అమ్ము—to sell
angadi veeḍhi అంగడివీధి } —market.	thinu తిను—to eat
bazāru బజారు }	pettu పెట్టు—to put
kooragāyalu కూరగాయలు—vegetables	rendu రెండు—two
pandu పండు—(a ripe) fruit	moodu మూడు—three
pandlu పండ్లు—ripe fruits	nālugu నాలుగు—four
gampa గంప—basket	choppuna చొప్పన—at the
vankāyalu వంకాయలు—brinjals	rate of
bendakāyalu బెండకాయలు—lady's	manchi మంచి—good
fingers. (Ramshorn)	kruḷḷina క్రుల్లిన—rotten
māmidi pandlu మామిడిపండ్లు mangoes	etlu ఎట్లు—how
arati pandlu అరటిపండ్లు—plaintains	enduku ఎందుకు—why
nēnu ammuḍunu నేను అమ్ముదును—I shall sell.	
,, pōvuḍunu ,, పోవుదును —I shall go.	
,, chēyuḍunu ,, చేయుదును —I shall do.	
,, mōyuḍunu ,, మోయుదును—I shall carry.	
,, vrāyuḍunu ,, వ్రాయుదును—I shall write.	
,, chāḍuvuḍunu ,, చదువుదును—I shall read.	
mēmu ammuḍumu మేము అమ్ముదుము —we shall sell.	
,, pōvuḍumu ,, పోవుదుము —we shall go.	
,, chēyuḍumu ,, చేయుదుము —we shall do.	
,, mōyuḍumu ,, మోయుదుము.—we shall carry.	
,, vrāyuḍumu ,, వ్రాయుదుము—we shall write.	
,, chāḍuvuḍumu ,, చదువుదుము—we shall read.	

neevu ammuḍuvu	,,	నీవు అమ్ముదువు—you (thou) will sell.
,, pōvuḍuvu	,,	పోవుదువు—you will go.
,, chēyuḍuvu	,,	చేయుదువు—you will do.
,, mōyuḍuvu	,,	మోయుదువు—you will carry.
,, vrāyuḍuvu	,,	వ్రాయుదువు—you will write.
,, cēḍuvuḍuvu	,,	చదువుదువు—you will read.

meeru } vāru }	ammuduru { మీరు } { వారు }	అమ్ముదురు— { you } { they }	will sell.
,, pōvuduru	,, పోవుదురు—	,,	will go.
,, chēyuduru	,, చేయుదురు—	,,	will do.
,, mōyuduru	,, మోయుదురు—	,,	will carry.
,, vrāyuduru	,, వ్రాయుదురు—	,,	will write.
,, cēḍuvuḍuru	,, చదువుదురు—	,,	will read.

vādu } āme } adī } avi }	ammunu { వాడు } { ఆమె } { అది } { అవి }	అమ్మును—	He she it they	will sell.
,, pōvunu	,, పోవును—	,,		will go.
,, chēyunu	,, చేయును—	,,		will do.
,, mōyunu	,, మోయును—	,,		will carry.
,, vrāyunu	,, వ్రాయును—	,,		will write.
,, cēḍuvunu	,, చదువును—	,,		will read.
,, cēḥocēhunnu	,, చూచును—	,,		will see.
,, vācēchunnu	,, వచ్చును—	,,		will come.
,, pilucēhunnu	,, పిలుచును—	,,		will call.
,, thecēchunnu	,, తెచ్చును—	,,		will get.
,, icēchunnu	,, ఇచ్చును—	,,		will give.
,, konunu	,, కొనును—	,,		will buy.

You will observe the following points from studying the above examples:—

- (1) If *ḍunu* చను is added to the roots, it gives the meaning, “I shall.....”
- (2) If *ḍumu* చము is added, it means “We shall.....”
- (3) If *ḍuvu* చవు is added, it means, “you (thou) will...”
- (4) If *ḍuru* చరు is added, it means either “You will...” or, “they (human beings) will.....”
- (5) If *nu* ను is added, it means, “He/she/it, or they (other than human beings) will.....”

These *ḍunu* చను, *ḍumu* చము etc, are called the future tense terminations.* These are given below in a table form for easy reference:—

CHART 6

Person	Singular number	Plural number
1st (I, we)	<i>ḍunu</i> చను	<i>ḍumu</i> చము
2nd (thou, you)	<i>ḍuvu</i> చవు	<i>ḍuru</i> చరు
3rd (he, she, it, they etc)	<i>nu</i> ను	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ḍuru చరు (for humans)} \\ \text{nu ను (for others).} \end{array} \right.$

Before beginning to frame sentences in this (future) tense, we have to note one or two points more.

As you have already seen, *chēyu* చేయు + *ḍunu* చను — చేయుచను — *chēyudunu*.

* There is another set of terminations for the future tense and it will be dealt with later on to avoid confusion and congestion.

mōyu మోయ + dēnu దను = మోయదను mōyudēnu

Here there is no change at all in the letters of the word (verb) formed by adding the termination to the root.

But, see the following words:—

pilūchu పిలుచు + dēnu దను = piluthunu పిలుతును

chōochu చూచు + dēnu దను = chōothuru చూతురు.

Thus, chūchu + dēnu has become *thu tu*.

Again,

vačechu వాచు + dēnu దను — vatthumu వత్తుము

thēchhu తెచ్చు + dēnu దను — theththuvu తెత్తువు.

iēchhu ఇచ్చు + dēnu దను — iththunu ఇత్తును

Thus, chēchu చ్చు + dēnu దను has become *ththu tu*.

From the above examples we can see that

- (1) whenever a root ending in *chu చు* is joined by a termination beginning with *dēnu దను*, *thu తు* comes in the place of *chu చు* ; and
- (2) whenever a root ending in *chhu చ్చు* is joined by a termination beginning with *dēnu దను*, *ththu త్తు* takes the place of *chhu చ్చు* .

These two points are to be remembered well to avoid incorrect writing. See the following examples also:—

pilūchu పిలుచు + dēnu దను — piluthumu పిలుతుము we shall call

„ + dēnu దను — piluthuru పిలుతురు you will call they

chōōchēhu చూచు	+ dēnu దను—choothunu చూచును I shall see.
„	+ dēmu దము—chōothumu చూతుము we shall see.
„	+ dēvu దవు—chōothuvu చూచవు you shall see.
Vaēchēhu వచ్చు	+ dēnu దను—Vaththunu వత్తును I shall come.
„	+ dēvu దవు—Vaththuvu వత్తువు you (thou) will come.
„	+ dēru దరు—Vaththuru వత్తురు you/they will come.
ēchēhu ఇచ్చు	+ dēmu దము—iththumu ఇత్తుము we shall give.
„	+ dēvu దవు—iththuvu ఇత్తువు you (thou) will give.
„	+ dēru దరు—iththuru ఇత్తురు you/they will give.
thēchēhu తెచ్చు	+ dēnu దను—theththunu తెత్తును I shall get.
„	+ dēmu దము—theththumu తెత్తుము we shall get.
„	+ dēru దరు—theththuru తెత్తురు you/they will get.

writing the above words as piluēhudēmu పిలుచుదుము,
 piluēhudurū పిలుచుదురు, chōōchēdēnu చూచుదును,
 vaēchēdēnu వచ్చుదును, ichēdēmu ఇచ్చుదుము, etc., is *incorrect*

Read the following sentences:—

manamu	pōvudamu	మనము పోవుదము—	Let us go.
„	chēyudamu	„ చేయుదము—	Let us do.
„	mōyudamu	„ మోయుదము—	Let us carry.
„	kattudamu	„ కట్టుదము—	Let us build.

manamu choothamu మనము చూతము—*Let us see.*

„ lēthamu „ లేతము—*Let us get up.*

„ vaththamu „ వత్తము—*Let us come.*

From the above words, we can see that by removing the last-but-one vowel *u* from the first person plural formations of the future tense, we get the meaning “let us do”.

(This is almost the imperative mood in the first person).

Again read the following sentences:—

Povuḷamā? పోవుదమా?—shall we do?

chēyuḷamā? చేయుదమా?—shall we do?

mōyuḷama? మోయుదమా?—shall we carry?

kattuḷama? కట్టుదమా?—shall we build?

choothama? చూతమా?—shall we see?

lēthama? లేతమా?—shall we rise?

vaththama? వత్తమా?—shall we come?

In the above sentences, the speaker is asking the second person whether **both of them** may go, do, carry etc. Not only mere future but desire is understood from these formations.

The following special formations of the future tense are to be noted carefully:—

(1) ఉండు Undu—to be.

person	singular	plural
1st	undunu ఉండును	undumu ఉండుము
2nd	unduvu ఉండువు	unduru ఉండురు
3rd	undunu ఉండురు	unduru ఉండును (for human beings) undunu ఉండును (other than human beings).

(2) కలుగు Kalugu—to be,

*singular**plural*

1st person Kalanu కలను

Kalamu కలము

2nd ,, Kalavu కలవు

Kalaru కలరు

3rd ,, Kaladu కలడు
(for a male)
Kaladu కలదు
(other than a male)Kalaru కలరు. (for human
beings)
Kalavu కలవు. (other than
human beings).

Now, read the following sentences:—

meeru ekkadaku pōvuēhunnāru మీరు ఎక్కడకు పోవుచున్నారు?
—where are you going?

nēnu bazāruku pōvuēhunnānu నేను బజారుకు పోవుచున్నాను.
—I am going to the market.

nēnu kooda vaththunu నేనుకూడా వత్తును—I shall also come.

meeru akkada emi konuduru * మీరు అక్కడ ఏమి
konduru

కొనుదురు*? —what will you buy there?
కొందురు

nēnu akkada kooragāyalu, pandlu, kondūnu నేను అక్కడ
కూరగాయలు, పండ్లు కొందును—I shall buy vegetables (and)
fruits there.

* In many roots ending in *nu* ను, this *nu* ను is changed usually to *n* O, when a termination beginning with *du* దు is added. Thus, *konuduru* కొనుదురు is generally changed to *konduru* కొందురు, *thinuduru* తినుదురు is changed to *thinduru* తిందురు, etc., etc.

mee sēvakudu kooda bazāruku vaēhchunā మీ సేవకుడు కూడ
బజారుకు వచ్చునా?—will your servant also come to (the)
market ?

ounu, nā sēvakudu kooda bazāruku vaēhchunu ఔను, నా సేవకుడు
కూడ బజారుకు వచ్చును—yes, my servant also will come to
(the) market.

bendakāyalu etlu iēhchuchunnāvu బెండకాయలు ఎట్లు ఇచ్చుచున్నావు
—how (at what price) are (you) giving lady's.fingers ?

bendakāyalu sēru nālugu anālu బెండకాయలు నేరు నాలుగు అణాలు—
(I am giving) lady's.fingers (at) four annas (a) seer.

manchi bendakāyalu oka sēru iththuvā మంచి బెండకాయలు ఒక
నేరు ఇత్తువా?—will (you) give (me)(a) seer (of) good lady's.
fingers ?

nēnu vankāyalu kondūnu నేను వంకాయలు కొందును I shall buy
brinjals.

rendu sērlu vankāyalu iththunā రెండు సేర్లు వంకాయలు ఇత్తునా?—
shall I give two seers (of) brinjals ?

mee sēvakudu kooragāyalu gampalō pettuēhunnādu మీ సేవకుడు
కూరగాయలు గంపలో పెట్టుచున్నాడు—your servant is putting
(the) vegetables in (the) basket.

meeru ēmi pandlu konuēhunnāru మీరు ఏమి పండ్లు కొనుచున్నారు?—
what fruit are you buying ?

nēnu māmidi pandlu konuēhunnānu నేను మామిడిపండ్లు కొను
చున్నాను—I am buying mango fruit.

ee dūkāṇamulō māmidi pandlu unnavā ఈ దుకాణములో మామిడి
పండ్లు ఉన్నవా?—are (there) mangoes in this shop ?

ounu, ikkada māmidi pandlu unnavi టెను, ఇక్కడ మామిడిపండ్లు ఉన్నవి—yes, (there) are mangoes here.

neevu arati pandlu kooda ammuduvā * నీవు అరటి పండ్లు కూడ అమ్ముదువా?—do you sell plantains also ?

ounu, nēnu arati pandlu kooda ammudunu టెను, నేను అరటి పండ్లు కూడ అమ్ముదును—yes, I sell plantains also.

arati pandlu etlu iththuvu అరటి పండ్లు ఎట్లు ఇత్తువు?—how (at what price) will you give plantains ?

manchi aratipandlu roopāyaku dajanu choppuna iththunu మంచి అరటిపండ్లు రూపాయకు దజను చొప్పున ఇత్తును—I shall give good plantains at (one) rupee (per) dozen.

ee krullina pandu kooda enduku ichchuēhunṇāyu ఈ క్రుల్లిన పండుకూడ ఎందుకు ఇచ్చుచున్నావు?—why are (you) giving this rotten fruit also ?

ee manchi pandu iththunu ఈ మంచి పండు ఇత్తును.
—I shall give this good fruit.

mee kooragāyalu, pandlu, kooda nā sēvakudu gampalo pettu-
chunnādu మీ కూరగాయలు, పండ్లు, కూడ నా సేవకుడు గంపలో పెట్టు
చున్నాడు—My servant is putting your vegetables (and)
fruits also in (the) basket.

athadu ā gampanu mōyunu అతడు ఆ గంపను మోయును —He will
carry the basket.

*In English, present Indefinite tense is used to denote the future tense also. In Telugu, future tense is used to denote present Indefinite tense also.

5. ANOTHER USE OF THE FUTURE TENSE.

Upto now, you have learnt how to form verbs in the future tense with the help of the terminations given in the previous lesson. In Telugu, this set of terminations are used not only to denote mere future tense, but also to tell about events which are natural and/or which occur usually. See the following examples:—

āvu pālu iĥchunu ఆవుపాలు ఇచ్చును—(The) cow gives milk.

Sooryudu thoorpuna uḍayinċhunu సూర్యుడు తూర్పున ఉదయించును—(The) sun rises in (the) east.

Pilli elukalanu ċhampunu పిల్లి ఎలుకలను చంపును—(The) cat kills (the) rats.

In the following exercise, many such sentences are given.

EXERCISE

āvu ఆవు—cow.

Pālu పాలు—milk.

janthuvu జంతువు—animal.

Pillalu పిల్లలు—children.

Pedḍavāru—adults.

ādi అది—it.

manaku మనకు—(to) us.

Perugu పెరుగు—curds.

ċhalla చల్ల—butter milk.

gaddi గడ్డి—grass.

pakshi పక్షి—bird.

purugulu పురుగులు—worms.

vasthuvuluవస్తువులు—things.

thrāgu తగు—to drink.

chedu చెడు—bad, rotten.

manchi మంచి—good.

upayōgakaramagu ఉపయోగకరమగు—useful.

thiyyagā తియ్యగ—sweet (adverb).

nallagā నల్లగా—black

thellagā తెల్లగ—white

koodā కూడ—also, too.

ఆవు ఆవు.—The Cow.

శ్లోమంచి జంతువు ఆవు మంచి జంతువు—(The) cow (is a) good animal.

ఇది manaku pālu icchunu అది మనకు పాలు ఇచ్చును—It gives
us milk.

pālu pillalu thrāḡuḡūru పాలు పిల్లలు త్రాగుదురు—children drink milk.

peddāvaru kooda pālu thrāgudūru పెద్దవారికూడ పాలు త్రాగుదురు.
—Adults also drink milk.

pālu thiyyagā undunu పాలు తియ్యగా ఉండును—Milk is sweet.

avi thellagā undunu అవి తెల్లగా ఉండును—It is white.

pālathō perugu cheyudūru పాలతో పెరుగు చేయుదురు—(They)
make curds with milk.

peruguthō c̥halla chēyudūru పెరుగుతో చల్ల చేయుదురు—(They)
make buttermilk with curds.

challa kooda thiyyagā undunu చల్ల కూడ తియ్యగా ఉండును—
Butter.milk also is sweet.

āvu gaddi thinunu ఆవు గడ్డి తినును—The cow eats grass.
nēnu āvu pālu thrāguēhunnānu నేను ఆవు పాలు త్రాగుచున్నాను—
I am drinking cow's milk.

neevu kooda āvu pālu thrāgeḍāva నీవు కూడ ఆవుపాలు త్రాగెదవా?
—will you also drink cow's milk?

ounu, nēnu kooda āvu palu thrāguḍunu ఔను, నేను కూడ ఆవు
పాలు త్రాగుచును—yes, I also drink cow's milk.

Kaki కాకి—The Crow.

kāki nallagā undunu కాకి నల్లగా ఉండును—(The) crow is black.
kāni ādi upayōgakaramagu pakshi కాని అది ఉపయోగకరమగు పక్షి
—But, it (is) (a) useful bird.

ādi purugulanu thinunu అది పురుగులను తినును—It eats (the)
worms.

ādi chedu vasthuvulu kooda thinunu అది చెడు వస్తువులు కూడ
తినును—It eats rotten things also.

6. THE PLURAL NUMBER

kooli.vādu కూలివాడు—a cooly.	enni ఎన్ని—how many.
eḍḍu ఎడ్డు—bullock, ox.	kroththa క్రొత్త—new.
bāta బాట—way, road.	moṛugu మొఱుగు—to bark.
gurramu గుఱ్ఱము—horse.	unnāru ఉన్నారు—(you) are. (they)
kukka కుక్క—dog.	mellagā మెల్లగా—slowly.
polamu పొలము—field.	vadiga వడిగా—fast.
dabbu డబ్బు—money	ṭhala చాల—very, many.
llu ఇల్లు—house.	

andūchē అందుచే
 andūchētha అందుచేత
 andūvalana అందువలన

} —Therefore.

We have already given the general rule that the plural form of a noun is got by adding *lu* to the singular, as,

kalamu కలము : kalamulu కలములు—Pens.
 kurchee కుర్చీ : kurcheelu కుర్చీలు—chairs.
 kāgithamu కాగితము : kāgithamulu కాగితములు—Papers.
 etc., etc.

The following examples provide some exceptions to the above general rule :—

- (a) chēyi చేయి : chēthulu చేతులు—hands.
 neoyi నూయి : noothulu నూతులు—wells.
 gōyi గోయి : gōthulu గోతులు—Pits.
- (b) rāyi రాయి : rallu రాళ్లు—stones.

- (e) vēyi వేయి : vēlu వేలు—thousands.
- (d) magadu మగడు : magalu మగలు—husbands,
manushyudu మనుష్యుడు : manushyulu మనుష్యులు—men.
sinikudu సైనికుడు : sinikulu సైనికులు—soldiers,
- (e) badi బడి : badulu బడులు—schools.
dēari దారి : dēarulu దారులు—ways.
chevi చెవి : chevulu చెవులు—ears.
bāvi బావి : bāvulu బావులు—wells.
pakshi పక్షి : pakshula పక్షులు—birds.
- (f) bandi బండి : bandlu బండ్లు—carts.
buddi బుద్డి : budlu : బుడ్లు—bottles.
pandu పండు : pandlu. పండ్లు—fruits.
godduగొడ్డు : godlu గొడ్లు—cattle.
bantu బంటు : bantlu బంట్లు—servants.
sāri సారి : sārulu సార్లు—times.
pēru పేరు : perlu పేర్లు—names.
illu ఇల్లు : indlu ఇండ్లు—houses.
edēdu ఎడ్డు : edlu ఎడ్లు—bullocks, oxen.
- (g) kālu కాలు : kallu కాళ్లు—legs.
ooru ఊరు : oollu ఊళ్లు—villages.
thrādu త్రాడు : thrāllu త్రాళ్లు—ropes.
mosali మొసలి : mosallu మొసళ్లు—crocodiles.
chellelu చెల్లెలు : chellellu చెల్లెళ్లు—younger sisters.
- (h) vētakādu వేటకాడు : vētakāndru వేటకాండ్రు—hunters.

(i) bāludu బాలుడు : bāluru బాలురు—boys.

alludu అల్లుడు : alluru అల్లురు—sons in law.

In some cases, each noun has two or more plural forms, as,

kannu కన్ను : { kannulu కన్నలు, kandlu కండ్లు, or
kallu కళ్లు—eyes.

gudi గుడి—temple : gudulu గుడులు or gullu గుళ్లు—temples.

Such alternative forms will be known only by observation and practice.

ā polamulō koolivāru panichēyuchunnāru ఆ పొలములో
కూలివారు పనిచేయుచున్నారు—coolies (labourers) are work-
ing in the field.

ee polamulō edlu mellagā nadačhučhunnavi ఈ పొలములో
ఎడ్లు మెల్లగా నడచుచున్నవి—Oxen are slowly walking
(moving) in this field.

avi enduku mellagā kaḍalučhunnavi అవి ఎందుకు మెల్లగా
కదలుచున్నవి?—why are they moving slowly?

avi nāgallu lāgučhunnavi అవి నాగళ్లు లాగుచున్నవి.—They
are drawing (pulling) the ploughs.

ā bāta meedā enni gurāramulu unnavi ఆ బాట మీద ఎన్ని
గుఱ్ఱములు ఉన్నవి?—How many horses are (there) on
the road?

akkada rendu gurāramulu unnavi అక్కడ రెండు గుఱ్ఱములు
ఉన్నవి—There are two horses.

ā gurāramulu emi chēyuchunnavi ఆ గుఱ్ఱములు ఏమి చేయు
చున్నవి?—What are the horses doing?

avi bāta meedā parugeththuchunnavi అవి బాట మీద పరు-
గెత్తుచున్నవి—They are running on the road.

avi etlu parugeththuchunnavi అవి ఎట్లు పరుగెత్తుచున్నవి ?—
How are they running ?

avi vadigā parugeththuchunnavi అవి వడిగా పరుగెత్తుచున్నవి.
—They are running fast.

avi chāla manchi guṛamulu అవి చాల మంచి గుఱ్ఱములు—
They (are) very good horses.

ā kukkalu enduku morūguchunnavi ఆ కుక్కలు (యెందుకు)
మొఱుగుచున్నవి ?—Why are those dogs barking ?

kroththa manushyulu akkada unnāru క్రొత్త మనుష్యులు
అక్కడ ఉన్నారు—New men are there.

andūchē avi moruguchunnavi అందుచే అవి మొఱుగుచున్నవి
Therefore, they are barking.

meeru ee polamu ammuḍūra మీర ఈ పొలము అమ్ముదురా ?
—Will you sell this field ?

avunu, nēnu ee polamu ammuḍunu అవును, నేను ఈ
పొలము అమ్ముదును—yes, I am going to sell this field.

ā dabbuthō rendu indlu kondunu ఆ దబ్బుతో రెండు ఇండ్లు
కొందును — I shall buy two houses with that money.

nēnu nā rendu indlu ammuḍunu నేను నా రెండు ఇండ్లు
అమ్ముదును—I shall sell my two houses.

7. THE IMPERATIVE MOOD.

- balla బల్ల—table, bench
 pusthakamu పుస్తకము—book
 pāṭhthamupāśanam—lesson
 mukhamu ముఖము—face
 baṭṭa బట్ట—cloth
 annamu అన్నము—food
 vēla వేళ—time
 baḍi బడి
 pāṭhhasālā పాఠశాల } —school
 koolivādu కూలివాడు—coolie, labourer
 inkanu ఇంకను—still
 āguḡu āḡu—well

- koluḥu కొలచు—to measure
 geluḥu గెలుచు—to win
 naḍuḥu నడుచు—to walk
 niluḥu నిలుచు—to stand
 viruḥu విఱచు—to break (a stick etc.)
 grahimēḥu గ్రహించు—to understand
 prēmāḥu ప్రేమించు—to love
 kshaminēḥu క్షమించు—to pardon
 rakshinēḥu రక్షించు—to save, to protect
 lēḥu లేచు—to rise, to get up
 aḡu అగు—to be, to become
 cēḥu చచ్చు—to die
 koorēḥu కూర్చుండు—to sit
 theesikonu తీసుకొను—to take
 niḍrapōvu నిద్రపోవు—to sleep
 kaḍugu కడుగు—to wash
 kattu కట్టు—to wear, to tie, to build
 āḍukonu ఆడుకొను—to play

kāgithamu meedā vrāyumu ఆ కాగితము మీద వ్రాయుము—
write on that paper.

ee pusthakamu chādūvumu ఈ పుస్తకము చదువుము—Read this.
book.

ā pani chēyumu ఆ పని చేయుము—Do that work.

ee pandu thinumu ఈ పండు తినుము—Eat this fruit.

thvaragā bayalūderumu త్వరగా బయలుదేరుము—start quickly.

ee gampa mōyumu ఈ గంప మోయుము—carry this basket.

ee pandlu gampalō pettumu ఈ పండ్లు గంపలో పెట్టుము—put
these fruits in (the) basket.

In the above sentences, we are **telling only one person** to do certain work. Here the verb is formed by adding **mu** ము to the root.

vrāyu + mu—వ్రాయుము—write.

chādūvu + mu—చదువుము—Read.

chēyu + mu—చేయుము—Do.

etc., etc.

When we tell two or more persons at the same time to do certain work, **du** డు is added to the root instead of **mu** ము.

vrāyu + du—వ్రాయుడు—write.

chādūvu + du—చదువుడు—Read.

chēyu + du—చేయుడు—Do.

Whenever we request, advise, or order a person or persons to do or not to do something, the verb in the relative sentence is said to be in the Imperative mood. All the verbs in the above examples are in this mood.

Some roots change their forms before adding *mu* ము, or *du* దు, in the Imperative mood ; as,

Root

- (a) kolu¹re¹chu కొలు¹రె¹చు
 gelu¹re¹chu గెలు¹రె¹చు
 nadu¹re¹chu నడు¹రె¹చు
 nilu¹re¹chu నిలు¹రె¹చు
 pilu¹re¹chu పిలు¹రె¹చు
 viru¹re¹chu విరు¹రె¹చు

etc.

- (b) grahi¹re¹chu గ్రహి¹రె¹చు
 pre¹mi¹re¹chu ప్రే¹మి¹రె¹చు
 ksha¹mi¹re¹chu క్షా¹మి¹రె¹చు
 rak¹sha¹mi¹re¹chu రక్షి¹మి¹రె¹చు
 ā¹di¹re¹chu ఆ¹ది¹రె¹చు
 tha¹la¹re¹chu తల¹రె¹చు

etc.

+ mu ము

- koluvumu కొలువుము
 geluvumu గెలువుము
 naduvumu నడువుము
 niluvumu నిలువుము
 piluvumu పిలువుము
 viruvumu విలువుము

etc.

- grahimpumu గ్రహింపుము
 pre¹mi¹mpumu ప్రే¹మింపుము
 ksha¹mi¹mpumu క్షా¹మింపుము
 rak¹sha¹mi¹mpumu రక్షింపుము
 ā¹di¹mpumu ఆ¹దింపుము
 tha¹la¹mpumu తలంపుము

etc.

+ du దు

- koluvudu కొలువుడు
 geluvudu గెలువుడు
 naduvudu నడువుడు
 niluvudu నిలువుడు
 piluvudu పిలువుడు
 viruvudu విలువుడు

etc.

- grahimpudu గ్రహింపుడు
 pre¹mi¹mpudu ప్రే¹మింపుడు
 ksha¹mi¹mpudu క్షా¹మింపుడు
 rak¹sha¹mi¹mpudu రక్షింపుడు
 ā¹di¹mpudu ఆ¹దింపుడు
 tha¹la¹mpudu తలంపుడు

etc.

Root

(c) అగు అగు

iṛhehu ఇచ్చు

chāchēchu చచ్చు

chōōchēchu చొచ్చు

thēchēchu తెచ్చు

pōvu పోవు

vachēchu వచ్చు

lēchēchu లేచు

+ mu ము

kammu కమ్ము

immu ఇమ్ము

chēyumu చావుము

chōodumu చొడుము

themmu తెమ్ము

pommu పొమ్ము

rammu రమ్ము

lemmu లేమ్ము

+ du దు

kandu కందు

indu ఇందు

chēvudu చావుదు

chōodudu చొడుదు

thendu తెందు

pondu పొందు

randu రందు

lendu లేందు

From the foregoing examples, we find that before adding *mu* ము or *du* దు, the last letter of the roots ending in (a) *chhu* చ్చ is changed to *vu* వు; and

(b) *nchhu* ంచ్చ is changed to *mpu* ంపు.

We also find that the formations in group. (c) are irregular and no hard and fast rule can be laid down for those roots.

Even in the case of (a) and (b) above, there are many exceptions which are to be learnt by observation only.

Now read the following sentences addressed to a student:—

Pillavādā! * ikkadaku rammu పిల్లవాడా? ఇక్కడకు రమ్ము
—Boy, come here.

ee baḷla meedā koorēhundumu ఈ బల్లమీద కూర్చుండుము
—Sit (down) on this bench.

ā pusthakamu theesikonumu ఆ పుస్తకము తీసికొనుము
—Take that book.

oka pāṭṭhamu chāḍuvumu ఒకపాఠము చదువుము—Read a lesson.

pusthakamu akkada pettumu పుస్తకము అక్కడ పెట్టుము
—Put (the) book there.

* when calling a person, change the last vowel of the word denoting his name, profession, or relationship as follows:—

(1) *i* ి to *ee* ి, as, thalli తల్లి: thallee తల్లీ; Hari హరి: Haree హరీ;

(2) *a* ా & *u* ు to *ā* ా, as amnaa అమ్మ: amma అమ్మా; bāludu బాలుడు: baludā బాలుడా: etc.—In the plural, *lu* లు becomes *lārā* లారా, as annalu అన్నలు: anna-lārā అన్నలారా.

Pillalāra! meeru inkanu nidra pōvuṭhunnārā? పిల్లలారా,
మీరు ఇంకను నిద్ర పోవుచున్నారా?—Children, are you still
sleeping?

lendu, mukhamulu kaḍḍagudu లేండు, ముఖములు కడుగుడు.
—get up, wash (your) faces.

manchi battalu kattudu మంచి బట్టలుకట్టుడు—wear fresh
clothes (Dress up yourselves).

pusthakamulu theesikonudu పుస్తకములు తీసికొనుడు—Take
(your) books.

pāṭṭhamulu chāḍuvudu పాఠములు చదువుడు—Read (your)
lessons.

thvaragā annamu thinudu త్వరగా అన్నము తినుడు—Take
(Eat) your food quickly.

velāku pāṭṭhasālaku pondu వేళకు పాఠశాలకు పొందు—go to
school (in) time.

pāṭṭhasālālō pāṭṭhamulu bāgugā nērchikonudu పాఠశాలలో
పాఠములు బాగుగా నేర్చికొనుడు—Learn (your) lessons well
in (the) school.

sāyamkālamu ādukonudu సాయంకాలము ఆడుకొనుడు—Play
(in the) evening.

We have already seen that some roots change their form before *mu* ము or *du* దు are added to get the verbs in the Imperative mood. These changed forms (without the letters *mu* ము or *du* దు) may be called the “*changed roots*.” These

“*changed roots*” are *very important* as they are used very widely in Telugu.* These are used not only in forming the passive voice, the negative, and many other miscellaneous verbal forms, but also as verbs in the *colloquial Imperative mood*, while speaking to a person such as a servant, an youngster, etc, to whom no respect need be shown †. The student is once more reminded of the importance of these *changed roots* and is advised to go through the following examples very carefully :—

Original Root	Changed Root
(a) piḍuṇḇhu పిఱుఁచు	piluvu పిలువు
naduṇḇhu నడుఁచు	naduvu నడువు
koluṇḇhu కొలుఁచు	koluvu కొలువు
etc.	etc.
(b) grahiṇḇhu గ్రహింఁచు	grahimpu గ్రహింపు
ādimḇhu ఆదింఁచు	ādimpu ఆదింపు
thalanḇhu తలంఁచు	thalampu తలంపు
rakshinḇhu రక్షింఁచు	rakshimpu రక్షింపు
kshaminḇhu క్షమింఁచు	kshamimpu క్షమింపు
etc.	etc.

* These usages are dealt with in this book later on.

† The colloquial Imperative mood is used only in the singular. There is no plural for it.

(c) ēhoochu చూచు
ēhaēhchu చచ్చు
etc.

ēhoodu చూడు
ēhāvu చావు
etc.

Note the changed root very carefully in the following cases :—

Original Root

agū అగు

iēhchu ఇచ్చు

thēhchu తెచ్చు

pōvu పోవు

vaēhchu వచ్చు

lēchu లేచు

Changed Root

kā కా

(ee ఈ) * eeyu ఈయు

thē తే

pō పో

rā రా

(lē లే) * lēvu లేవు

The verbs in the following sentences are in the colloquial Imperative mood, used only when speaking to a servant, child, etc :—

ō koolivādā! lē, ikkadaku rā ఓ కూలివాడా! లే, ఇక్కడకురా.—

ō coolie, get up, come here.

ee balla akkada pettu ఈ బల్ల అక్కడ పెట్టు—put this table there.

ā pusthakamu thē ఆ పుస్తకము తే—get that book.

thvaragā bajāruku pō త్వరగా బజారుకు పో—go to (the) market quickly.

ā gampa ikkada pettu ఆ గంప ఇక్కడ పెట్టు—Put that basket here.

ā kooragāyalu balla meedā pettu ఆ కూరగాయలు బల్లమీద పెట్టు—
Put (keep) those vegetables on (the) table.

* These forms (shown within brackets) are used only in the colloquial Imperative mood and not in any other verbal formations.

8. THE PREPOSITIONS.

ki ki, ku ku—to
 ki కై, kōraku కొఱకు | —for
 kōsamu కోసము, kuకు |
 goorchu గూర్చి | —about
 gurinchi గుఱించి |
 lō lō, lōpala లోపల—in, among
 chē chē, chētha చేత—by
 thō lō, thōda తోడ—with
 nundi నుండి—from
 valana వలన, valla వల్ల - by
 kante కంటె—than
 yodēda యొద్ద—at (with)
 dēvāra ద్వారా—through
 pī pī, pīni పైని, mēdēda మీద—
 on, upon
 pīki పైకి—up
 vāraku వఱకు—upto
 lōniki లోనికి—into
 mundū ముందు—before
 venuka వెనుక—behind
 venta వెంట—along with

vipu వైపు—towards
 yokka యొక్క—of
 chuttu చుట్టు—around
 krindā క్రింద—under, under-
 neath
 prakka ప్రక్క—beside (by the
 side of)
 bayata బయట—out, outside
 anthata అంతట—by oneself
 ———
 dooramu దూరము—distance, far
 padī పది—ten
 pillayādu పిల్లవాడు—boy
 dabba దబ్బు—money
 aata ఆట—play, show, game
 thōlu తోలు—to drive
 thrāgu త్రాగు—to drink
 mā mā—our, mee మీ—your
 idīgō ఇదిగో—this, ivigō ఇవిగో
 —these

A. Objective case (*ni ni* & *nu nu*).

Read the following sentences :—

1. Rāmudu Krishnuni Piluḥhunnādu

రాముడు కృష్ణుని పిలుచుచున్నాడు—Rāma is calling Krishna.

2. Rāmudu kukkanu kottuḥhunnādu

రాముడు కుక్కను కొట్టుచున్నాడు—Rāma is beating (a) dog.

3. Rāmudu āvunu ḥooḥhunnādu

రాముడు ఆవును చూచుచున్నాడు—Rāma is seeing (a) cow.

In the above three sentences, the word Rāmudu రాముడు denotes the subject, the doer of the action, and each of the words Krishnuni కృష్ణుని, Kukkanu కుక్కను, āvunu ఆవును denote the object, the sufferer (or the experiencer) of the action. Words which are objects in a sentence are said to be in the *objective case*.

In English, words in the objective case are known from their meaning and from the relative position occupied by them in the sentence. But in Telugu, *ni ni*, or *nu nu* is added to the word in the objective case. If such a word denotes a lifeless thing, this *ni ni*, or *nu nu* is usually omitted.

- e. g. Rāmudu Pandlu thinuḥhunnādu

రాముడు పండ్లు తినుచున్నాడు—Rāma is eating fruits.

Krishnudu annamu thinuḥhunnādu

కృష్ణుడు అన్నము తినుచున్నాడు—Krishna is eating food.

In the above two sentences the objects fruit and food are lifeless things. Therefore, ని *ni* or ను *nu* is not added to the words పండ్లు *Pandlu* and అన్నము *annamu*.

Now let us know when ని *ni* is used and when ను *nu* is used.* Observe the following words:—

Word	Objective case
(a) Rāmudu రాముడు	—Rāmuni రాముని
Krishnudu కృష్ణుడు	—Krishnuni కృష్ణుని
bāludu బాలుడు	—bāluni బాలుని (boy)
manushyudu మనుష్యుడు	—manushyuni మనుష్యుని (man)

sēvakudu సేవకుడు—sēvakuni సేవకుని

*

*

*

(b) hari హరి—harini హరిని

Lakshmi లక్ష్మి—Lakshmini లక్ష్మిని

yajamāni యజమాని—yajamānini యజమానిని

pilli పిల్లి—pillini పిల్లిని

kāki కాకి—kākini కాకిని

kurchee కుర్చీ—kurcheeni కుర్చీని ✕ — inanimate.

*

*

*

(c) kukka కుక్క—kukkanu కుక్కను

amma అమ్మ—ammanu అమ్మను (mother)

pitta పిట్ట—pittanu పిట్టను (bird)

* Application of these prepositional (case) terminations to nouns in the plural number is dealt with later on in the lesson.

anna అన్న—annanu అన్నను (brother)

ayya అయ్య—ayyanu అయ్యను (father)

*

*

*

(d) gurramu గుఱ్ఱము—gurramunu గుఱ్ఱమును

āvu అవు—āvunu అవును

edēdu ఎడ్డె—edēdunu ఎడ్డెను

gēde గేడె—gēdenu గేడెను

From the above examples, we find that *ni* ని is added (to form the objective case) to :

(a) personal nouns * ending in *du* డు, after removing that *du* డు ; and to

(b) all nouns ending in *i* ి

We find also that *nu* ను is added (to form the objective case) to nouns other than those mentioned in (a) and (b) above. In other words, *nu* ను is added to nouns ending in

(c) *a* ఆ, *ā* ా, *e* ఀ, and

(d) *u* ఉ, but not *du* డు.

The above rules apply to nouns denoting living beings only. The student is reminded that no change is necessary in the objective case forms of nouns denoting lifeless things.

B. To (*ki* కి, *ku* కు or *naku* నకు) :—

Read the following words :—

(a) *annaku* అన్నకు—to (the) brother

ammaku అమ్మకు—to (the) mother

* Application of prepositional (case) terminations to PRONOUNS is dealt with later on in another lesson.

ayyaku అయ్యకు—to (the) father
 bātaku బాటకు—to (the) way
 jendaku జెండాకు—to (the) flag
 gampaku గంపకు—to (the) basket
 kukkaku కుక్కకు—to (the) dog

(b) gēdēku గేదెకు—to (the) buffalo
 barreku బర్రెకు—,,
 petteku పెట్టెకు—to (the) box

*

*

*

(c) āvinaku ఆవునకు—to (the) cow
 chettunaku చెట్టునకు—to (the) tree
 gurramunaku గుర్రమునకు—to (the) horse
 pusthakamunaku పుస్తకమునకు—to (the) book
 kalamunaku కలమునకు—to (the) pen
 guruvunaku గురువునకు—to (the) teacher

*

*

*

Also written as

(d) Rāmunaku రామునకు—to Rāma (Rāmuniki రామునికి)
 Krishnunaku కృష్ణునకు—to Krishna (Krishnuniki)
 కృష్ణునికి)
 balunaku బాలునకు—to (the) boy (baluniki బాలునికి)
 manushyunaku మనుష్యునకు—to (the) man (manu-
 shyuniki మనుష్యునికి)
 sēvakunaku సేవకునకు—to (the) servant (sēvakuniki)
 సేవకునికి)

*

*

*

- (c) chēyi చేయి : chethski చేతికి—to (the) hand
 gōyi గోయి : gōthiki గోతికి—to (the) pit
 nooyi నూయి : noothiki నూతికి—to (the) well
 rāyi రాయి : rāthiki రాతికి—to (the) stone

*

*

*

- (d) kālu కాలు : kāliki కాలికి—to (the) leg
 oorū ఊరు : ooriki ఊరికి—to (the) village

In the above examples, the last letters of the nouns are replaced by *nti* ంటి, *ti* టి and *thi* థి in groups (a), (b) and (c) respectively and joined by *i* ం in group (d). Such nouns are to be learnt by observation only.

All prepositions are added to the altered forms of these words.

C. Other prepositions :—

All other prepositions (case terminations) given at the beginning of the lesson can be applied to nouns as shown below :—

- (1) *By adding them to the objective case form of personal nouns ending in du; దు; as*

Rāmuniche రామునిచే—by Rāma

„ thā తో—with „

„ ki కై—with „

„ pi పై—on „

„ gurinchi „ గురించి—about „

„ tō „ తో—in „

„ kante	„ కంఠె—	than	„
„ mudi	„ నుండి—	from	„
„ valana	„ వలన—	due to	„

bāluni mundū బాలని ముందు—before the boy

„ vīpu	„ వైపు—	towards	„
„ piki	„ పైకి—	on to	„
„ yokka	„ యొక్క—	of	„
„ prakka	„ ప్రక్క—	beside	„
„ venuka	„ వెనుక—	behind	„
„ tharuvātha	„ తరువాత—	after	„
„ chuttu	„ చుట్ట—	around	„
„ dvārā	„ ద్వారా—	through	„

Try similar formations with other nouns such as Krishnuni కృష్ణుని, manushyuni మనుష్యుని, sēvakuni సేవకుని. etc. etc.

(2) *By adding them (the prepositions) direct to all nouns other than personal nouns ending in du ఉ. In nouns having altered forms, add the terminations to the altered forms.*

kalamu thō కలము తో—with (the) pen

„ lō „ లో—in „

„ pī „ పై—on „

balla chuttu బల్ల చుట్ట—around (the) table

„ meedā „ మీద—on „

„ krindā „ క్రింద—under „

„ vīpu „ వైపు—towards „

gampa lō గంపలో—in (the) basket

„ meedā „ మీద—on „

gurāmu pī గుర్రముపై—on (the) horse

„ meedā „ మీద— „ „

„ venuka „ వెనుక—behind „

„ prakka „ ప్రక్క—beside „

kāki yokka కాకి యొక్క—of (the) crow

„ kante „ కంటె—than „

„ venta „ వెంట—along with „

yajamāni koṛaku యజమాని కొరకు—for (the) master

„ nundi „ నుండి—from „

„ dvāra „ ద్వారా—through „

„ chētha „ చేత—by „

„ thō „ తో—with „

inti lō ఇంటిలో—in (the) house

„ pī „ పై—on „

„ chuttu „ చుట్టు—around „

„ venuka „ వెనుక—behind „

kanti meedā కంటి మీద—on (the) eye

„ lō „ లో—in „

„ thō „ తో—with „

noti lō నోటి లో—in (the) mouth

„ thō „ తో—with „

chēthi lō చేతిలో—in (the) hand

„ thō „ తో—in „

„ pī „ పై—on „

rāthi thō	రాతితో—	with (the) stone
„ lō	„ తో—	in „
„ meedā	„ మీద—	on „
„ krindā	„ క్రింద—	under „
gōthi lō	గోతితో—	in (the) pit
oori lō	ఊరితో—	in (the) village
„ vīpu	„ వైపు—	towards „
„ bayata	„ బయట—	outside „
„ chuth ^l fu	„ చుట్టు—	around „
kālithō	కాలితో—	with (the) leg
„ krindā	„ క్రింద—	under „
„ meedā	„ మీద—	on „
amma yokka	అమ్మయొక్క—	of (the) mother
chētha	„ చేత—	by „
kante	„ కంటె—	than „
thandri nundi	శండ్రినుండి—	from (the) father
„ thō	„ తో—	with „
„ kante	„ కంటె—	than „
„ yokka	„ యొక్క—	of „

In the foregoing examples in (2), we have omitted the termination *goorchi* గూర్చి (*gūrīnchi* గురించి—about). This termination is always to be added to the objective case of a noun.

ammanu	goorchi అమ్మను	గూర్చి — about (the) mother
	gūrīnchi	గురించి

kalamunu	goorchi కలమును	గూర్చి	— about (the) pen
	gurinechi	గురించి	
guṛāramunu	,, గుఱ్ఱమును	,, —	,, ,, horse
intini	,, ఇంటిని	,, —	,, ,, house
kantini	,, కంటిని	,, —	,, ,, eye
nōtini	,, నోటిని	,, —	,, ,, mouth
chēthini	,, చేతిని	,, —	,, ,, hand
kālīni	,, కాచి	,, —	,, ,, leg
oorini	,, ఊరిని	,, —	,, ,, village

Now, we learn about the application of the prepositional terminations in the plural number.*

Observe the following examples :—

āvulū ఆవులు—āvulānu ఆవులను.

kandlu కండ్లు—kandlathō కండ్లతో.

gurramulu గుఱ్ఱములు—gurramulameēda గుఱ్ఱములమీద.

kākulu కాకులు—kākulapī కాకులపై.

kālīlu కాళ్లు—kālīlatho కాళ్ళతో.

chēthulu చేతులు—chēthulālō చేతులతో.

oollu ఊళ్లు—oollanundi ఊళ్ళనుండి.

manushyulu మనుష్యులు—manushyulālō మనుష్యులతో.

sēvakulu సేవకులు—sēvakulapī సేవకులపై.

chetlu చెట్లు—chētlameēda చెట్లమీద.

bālurū బాలురు—bālurāku బాలురకు.

* It is better to revise the lesson on the plural number before beginning the present portion.

From the examples you will find that the last *u* (ు) of a noun in the plural number is changed to *a* (అ) before a preposition is added. It may be mentioned here that the objective case termination in the plural number is always *nu* ను only and the English word „to” is always denoted in the plural number in Telugu by the letter *ku* కు. (*ni* ని and *ki* కి are not at all used for nouns in the plural number).

Read the following sentences :—

mēmu cinemāku pōvūchunnāmu మేము సినిమాకు పోవుచున్నాము

—We are going to (the) cinema.

meeru kooda vaththurā ? మీరుకూడ వత్తురా?—will you also come ?

halu ikkadaku entha dōoramulō unnadī ? హాలు ఇక్కడకు ఎంత దూరములో ఉన్నది ?—How far is (the) hall from (to) here?

hālu ikkadaku cēhāla dōoramu lō unnadī హాలు ఇక్కడకు చాలా దూరములో ఉన్నది—(The) hall is very far from (to) here.

meeru mā bandilō randu మీరు మాబండిలో రండు—Come in our cart.

Subbannā! bandi thvaragā thōlu subbanna! బండి త్వరగా తోలు

—Subbana, drive the cart quickly.

cinemāku vēla aguēchunnadī సినిమాకు వేళ అగుచున్నది—Time for (the) cinema (show) is nearing.

roopayi tikkētlu padī indu రూపాయి టిక్కెట్లు పది ఇందు.

give (me) ten (one -) rupee tickets.

ivigō, tikkētlu theesikonudu ఇవిగో, టిక్కెట్లు తీసికొనుడు.

take these tickets.

hālulōniki pōndu హాలులోనికి పొందు.

—go into (the) hall.

mee ticketlu ekkada unnavi? మీ టిక్కెట్లు ఎక్కడ ఉన్నవి?
where are your tickets?

ivigo, mā ticketlu ఇవిగో మా టిక్కెట్లు.
these are our tickets.

ee kurcheelapi koorchundudu ఈ కుర్చీలపై కూర్చుందుడు.
sit on these chairs.

meeru sōdā thrāguḍurā, chā thrāguḍurā? మీరు సోడా త్రాగుదురా,
చా త్రాగుదురా?

—will you take (drink) soda, or, tea?

nēnu sōdā thrāguḍunu నేను సోడా త్రాగుదును
— I shall take (drink) sōdā.

mēmu chā thrāguḍumu మేము చా త్రాగుదుము
—we shall take (drink) tea.

pillavādā, rendu sōḍālu, thē piḷḷavāḍa, reṇḍu sōḍālu tē
boy, get two soda (bottles).

iḍīgō, cha theesikōndu, ఇదిగో చా తీసికొనుడు
—take this tea.

pillavādā, iḍīgō dabbu theesikō piḷḷavāḍa, ఇదిగో డబ్బు తీసికో
—boy, take this money.

aata chāla bāgugā unnādi అట చాల బాగుగా ఉన్నది.
—(the) show is very good.

9. PAST TENSE

geluṇchu గెలుచు—to conquer	rēpu రేపు—to-morrow
thechechu తెచ్చు—to bring	ninna నిన్న—yesterday.
thōlu తోలు—to drive	bāgugā బాగుగా—good.
chēyu చేయు—to do, to make	mā మా—our.
kōyu కోయు—to cut,	mee మీ—your.
mooyu మూయు—to close, to	thōta తోట—garden.
pōyu పోయు—to pour [shut	chettu చెట్టు—tree.
geeyu గీయు—to draw	māmidi మామిడి—mango.
chōopinṇchu చూపించు—to show	āru ఆరు—six.
nātu నాటు—to plant	samvathsaramu సంవత్సరము —
nātinṇchu నాటించు—to cause to plant.	[year.

(to get something planted).

undu ఉండు—to be; to stay	thiyyagā తియ్యగా—sweet.
thātha తాత—grandfather	kobbari chettu కొబ్బరి చెట్టు
kumārudu కుమారుడు—son	—cocoanut tree.
kumārthe కుమార్తె—daughter	kanche కంచె—fence.
gulabi poolu—rose flowers	poola-mokka పూలమొక్క—
గులాబి పూలు.	[flower plant

Read the following sentences :—

nēnu నేను	vachithini వచ్చితిని	I came.
„	chōochithini చూచితిని	„ I saw.
„	gelichithini గెలిచితిని	„ I (conquered) won.
„	thechchithini తెచ్చితిని	„ I brought.
„	thōlithini తోలితిని	„ I drove.

mēmu vachchithimi మేము వచ్చితిమి—We came.

„ chōochithimi „ చూచితిమి—We saw.

„ gelechithimi „ గెలిచితిమి—We won

„ thechchithimi „ తెచ్చితిమి—We brought

„ thōlithimi „ తోలితిమి—We drove.

neevu vachchithivi నీవు వచ్చితివి—you (thou) came.

„ chōochithivi „ చూచితివి— „ saw.

„ gelichithivi „ గెలిచితివి— „ won.

„ thechchithivi „ తెచ్చితివి— „ brought.

„ thōlithivi „ తోలితివి— „ drove.

moeru vachchithiri మీరు వచ్చితిరి—you came

„ chōochithiri „ చూచితిరి— „ saw

„ gelichithiri „ గెలిచితిరి— „ won

„ thechchithiri „ తెచ్చితిరి— „ brought

„ thōlithiri „ తోలితిరి— „ drove

$\left\{ \begin{array}{c} \overline{vādu} \\ \overline{āme} \\ \overline{adi} \\ \overline{avi}^* \end{array} \right\}$	vachchenu	$\left\{ \begin{array}{c} \overline{వాడు} \\ \overline{ఆమె} \\ \overline{అది} \\ \overline{అవి}^* \end{array} \right\}$	వచ్చెను—	$\left\{ \begin{array}{c} \overline{he} \\ \overline{she} \\ \overline{it} \\ \overline{they}^* \end{array} \right\}$	came
---	-----------	---	----------	---	------

„ chōochenu „ చూచెను „ saw

„ gelichenu „ గెలిగెను „ won

„ thechchenu „ తెచ్చెను „ brought

„ thōlenu „ తోలెను „ drove

* The word “they” (avi) here denotes all nouns other than human beings.

vāru	vachchiri	వారు వచ్చిరి—	They*	came
,,	choochiri	,, చూచిరి—	,,	saw
,,	gelichiri	,, గెలిచిరి—	,,	won
,,	thechchiri	,, తెచ్చిరి—	,,	brought
,,	thōliri	,, తోలిరి—	,,	drove.

From the above examples, we find that Past tense can be formed by adding the following terminations to the roots according to the person and number of the subjects in sentences :—

Person	Singular	Plural
1st (I, we)	ithini ఇతిని	ithimi ఇతిమి
2nd (thou, you)	ithivi ఇతివి	ithiri ఇతిరి
3rd (he, she, it, they)	enu ఎను	{ iri ఇరి (for human beings), { enu ఎను (for others).

While adding these terminations to the roots, you have to note one or two important points. All roots or “changed roots” (of the colloquial imperative mood) in Telugu end in a vowel. This last vowel is omitted when a termination beginning with a vowel is added to the root or to a “changed root.”

- e. g. ammu + iri = amm + iri = ammiri
 konu + iri = kon + iri = koniri
 vāchchu + iri = vachch + iri = vachchhiri,
 chcochhu + enu = chchoch + enu = choochenu

* The word “they” (*varu*) denotes here human beings.

In all the above examples the last *u* of the root has been omitted because the termination *iri* or *enu* (beginning with a vowel) is added.

Now the past tense formations of two roots *ammu* అమ్ము and *kattu* కట్టు are given below as examples for the information and guidance of the student :—

ammu అమ్ము—to sell.

Person	Singular	Plural
1st	<i>ammithini</i> అమ్మితిని	<i>ammithimi</i> అమ్మితిమి
2nd	<i>ammihivi</i> అమ్మితివి	<i>ammithiri</i> అమ్మితిరి
3rd	<i>ammenu</i> అమ్మెను	{ <i>ammiri</i> అమ్మిరి <i>ammenu</i> అమ్మెను

kattu కట్టు—to build.

1st	<i>kattithini</i> కట్టితిని	<i>kattithimi</i> కట్టితిమి
2nd	<i>kattithivi</i> కట్టితివి	<i>kattithiri</i> కట్టితిరి
3rd	<i>kattenu</i> కట్టెను	{ <i>kattiri</i> కట్టిరి <i>kattenu</i> కట్టెను.

Again, see the following formations :—

Root	Past-Tense
<i>gelu</i> గెలుచు	<i>gelichithini</i> గెలిచితిని
<i>pilu</i> పిలుచు	<i>pilichithiri</i> పిలిచితిరి
<i>kolu</i> కొలుచు	<i>kolichenu</i> కొలిచెను
<i>chadu</i> చదువు	<i>chadivenu</i> చదివెను

From these examples you will see that the last but one *u* (*u*) of the roots is changed to *i* (*i*) This change occurs

whenever a termination beginning with *i* ఇ or *e* ఎ is added to roots having *u* (య) as the last but one vowel.

Read the following formations and note the change :—

chēyu + ithini—chēsithini (not chēyithni)

చేయు + ఇతిని—చేసితిని (not చేయితిని)

vrāyu + ithini—vrāsithini (not vrāyithini)

వ్రాయు + ఇతిని—వ్రాసితిని (not వ్రాయితిని)

kōyu + ithivi—kōsithivi (not koyithivi)

కోయు + ఇతివి—కోసితివి (not కోయితివి.)

mooyu + ithiri—moosithiri (not mooyithiri)

మూయు + ఇతిరి—మూసితిరి (not మూయితిరి)

pōyu + ēnu—pōsenu (not pōyenu)

పోయు + ఎను—పోసెను (not పోయెను)

geeyu + enu—geesenu (not geeyenu)

గీయు + ఎను—గీసెను (not గీయెను)

chēyu + ēnu—chēsenu (not chēyenu)

చేయు + ఎను—చేసెను (not చేయెను)

etc.

etc.

From the above examples it will be seen that when a termination beginning *i* ఇ, or *e* ఎ, is added to a root ending in *yu* యు, that *yu* యు, is replaced by the letter *s* స.

kōyu + ithiri = kōs + ithiri = kosithiri కోయు + ఇతిరి = కోస్ + ఇతిరి = కోసితిరి.

kōyu + enu = kos + enu = kōsenu కోయు + ఎను = కోస్ + ఎను = కోసెను.

chēyu + iri = chēs + iri = chēsiri చేయ + ఇరి = చేస్ + ఇరి = చేసిరి.
 chēyu + ēnu = chēs + enu = chēsenu చేయు + ఎను = చేస్ + ఎను
 = చేసెను.

etc

etc

Let us now frame some sentences in the past tense :—

meeru ikkadaku eppudu vachchithiri? మీరు ఇక్కడకు ఎప్పుడు వచ్చితిరి?

—when did you come here?

nēnu ikkadaku ninna vachchithini నేను ఇక్కడకు నిన్న వచ్చితిని

—I came here yesterday

appudu meeru na pusthakamu ēhoochithirā? అప్పుడు మీరు నా పుస్తకము చూచితిరా?

—did you then see my book?

ounu, appudu nēnu mee pusthakamu ēhoochithini ఔను, అప్పుడు నేను మీ పుస్తకము చూచితిని

yes, I saw your book then.

ādī etlu unnādi? అది ఎట్లు ఉన్నది?

—how is it?

ādī ēhāla bāgugā unnādi అది చాల బాగుగా ఉన్నది

—it is very good.

meeru mā thōta ēhoochithirā మీరు మా తోట చూచితిరా?

—did you see our garden?

randu, mā thōta ēhoopinthunu రండు, మా తోట చూపింతును

—come, I will show (you) our garden.

Ivigō, māmidī chetlu ఇవిగో, మామిడి చెట్లు

—these (are) mango trees.

ee chetlu āru [samvathsaramula krindata nātithimi ఈ చెట్లు
ఆరు సంవత్సరముల క్రిందట నాటితిమి

—(we) planted these trees six years ago.

ee chettu kāya chāla thiyyagā undunu ఈ చెట్టు కాయ చాల
తియ్యగా ఉండును

—the fruit of this tree would be very sweet.

ee kobbari chetlu ma thātha nātenu ఈ కొబ్బరి చెట్లు మా తాత నాటెను

—our grand father planted these coconut trees.

ee poolamokkalu nā kumārudu badinundi theechchenu ఈ పూల
మొక్కలు నా కుమారుడు బడినుండి తెచ్చెను

—my son brought these flower-plants from (the) school

nēnu rēpu ee thōtaku kanche nātinthunu నేను రేపు ఈ తోటకు
కంచె నాటింతును

—I shall get the garden fenced tomorrow.

meeru ee rendu māmidi pandlu thinudu మీరు ఈ రెండుమామిడి
పండ్లు తినుడు

—(please) eat these two mangoes.

ee gulābi poolu mee kumārthe ku indu ఈ గులాబి పూలు మీ
కుమార్తెకు ఇండు

—(please) give these rose-flowers to your daughter.

SOME SPECIAL FORMATIONS

Observe the following past tense formations, which are
some what different from the usual ones.

(1) Pōvu pōvu—to go.

Person	Singular	Plural
1st	pōyithini పోయితిని	poyithmi పోయితిమి
2nd	pōyithivi పోయితివి	pōyithiri పోయితిరి

3rd	pōyenu పోయెను	{ pōyiri పోయిరి (for humans) pōyenu. (for others)
-----	---------------	--

Here the last consonant *v* వ (pōvu) is changed to *y* య (pōyu) before the past tense terminations are added.

(2) agu అగు—to be ; to become.

Person	Singular	Plural
1st	ayithini అయితిని	ayithimi అయితిమి
2nd	ayithivi అయితివి	ayithiri అయితిరి
3rd	ayyenu అయ్యెను	{ ayiri అయిరి (for human beings) ayyenu అయ్యెను (for others)

Here also, the last consonant *g* గ (agu) is changed to *y* య before the past tense terminations are added. Further, when *enu* ఎను is added, that *y* is doubled (ayyenu అయ్యెను).

(3) undu ఉండు—to be ; to stay.

Person	Singular	Plural
1st	untini ఉంటిని	untimi ఉంటిమి
2nd	untivi ఉంటివి	untiri ఉంటిరి
3rd	undenu ఉండెను.	{ undiri ఉండిరి (for human beings) undenu ఉండెను (for others.)

Here *ndithi* ందితి is changed into *nti* ంటి. (Instead of *undithini* ఉండితిని, etc. We have *untini* ఉంటిని, etc.) Similar change happens also for many roots ending in *nu* ను, such as *thinu* తిను, *vinu* విను (to hear), *konu* కొను, etc., when *nithi* నితి becomes *nti* ంటి as shown below :—

Instead of (incorrect) We have (correct)

thinithini తనితని

thintini తింటిని

thinithimi తనితిమి

thintimi తింటిమి

konithivi కొనితివి

kontivi కొంటివి

konithiri కొనితిరి

kontiri కొంటిరి

vinithimi వనితిమి

vintimi వింటిమి

vinithiri వనితిరి

vintiri వింటిరి.

etc.

etc.

10. THE NEGATIVE

ālasyamu అలస్యము—delay.

āṭa sṭhhalamu ఆటస్థలము
—playground.

pandēmu పందెము—match

pani పని—work, business.

thammudu తమ్ముడు—younger brother
lēnu లేను—I am not
was not

kumārudu కుమారుడు—son

nēdu నేడు—today

nāyana నాయన—father

godugu గొడుగు—umbrella

ayithē అయితే—if (so)

vērē వేరే—another
separate

konehemu కొంచెము—some ;
a little.

mauchidi మంచిది—well.

lēdu లేదు no,
kādu కాదు not,

vādēdu వద్దు } don't
valādu వలదు }

tēmu లేము—we are not
were not

lēvu లేవు—you are not
were

lēru లేరు—you are not
they were

lēdu లేడు—he is not
was

lēdu లేదు—she is not
it was

levu లేవు—they are not
were

Read the following sentences :—

nēnu pōvutalēdu నేను పోవుట లేదు—I am not going.

meeru chāduvutalēdu మీరు చదువుట లేదు—you are not going.

vādu vāchēbutalēdu వాడు వచ్చుట లేదు—He is not coming.

From the above sentences it will be seen That **negative sentences in the present tense are formed by adding ta లేదు** to the root.

Again, read the following sentences :—

nēnu thinalēdu నేను తినలేదు—I *did not* eat.
 meeru chāḷuval du మీరు చదువలేదు—you *did not* read.
 vādu choodalēdu వాడు చూడలేదు—He *did not* see.
 āme rālēdu ఆమె రాలేదు—she *did not* come.
 memu pōlēdu మేము పోలేదు—we *did not* go.
 sēvakudu thēlēdu సేవకుడు తేలేదు—(the) servant *did not* get.
 neevu piluvalēdu నీవు పిలువలేదు—you *did not* call.
 nenu grahimpalēdu నేను గ్రహింపలేదు—I *did not* understand.
 āme prēmimpalēdu ఆమె ప్రేమింపలేదు—she *did not* love.
 vādu naduvalēdu వాడు నడువ లేదు—He *did not* walk.
 mōmu vrāyalēdu మేము వ్రాయలేదు—we *did not* write.
 meeru lēvalēdu మీరు లేవలేదు—you *did not* rise.

From the examples, it will be seen that the negative in the past tense is formed by adding *alēdu* అ లేదు to the “changed roots” (Verbs in the colloquial Imperative mood), after removing the last *u*, in those roots.

1. g. piluv (u) + alēdu = piluvalēdu పిలువలేదు.

chōod (u) + „ = choodalēdu చూడలేదు.

etc.

etc.

Note the following past Negative forms carefully :—

kālēdu కాలేదు—did not become.

cēyalēdu ఈయలేదు—did not give

thēlēdu తేలేదు—did not get

pōlēdu పోలేదు—did not go

lēvalēdu లేవలేదు—did not rise.

Now read the following negative sentences in the future tense :—

nēnu chēyanu నేను చేయను—I shall not do.

mēmu chēyamu మేము చేయము—we shall not do.

neevu cheyavu నీవు చేయవు—you (thou) will not do.

meeru chēyaru మీరు చేయరు—you will not do.

vādu chēyadu వాడు చేయడు—he will not do.

āme chēyādu ఆమె చేయదు—she will not do.

ādi ch yādu అది చేయదు—it will not do.

vāru chēyaru వారు చేయరు—they will not do.

avi chēyavu అవి చేయవు—

nēnu chōodanu నేను చూడను—I shall not see.

mēmu rāmu మేము రాము—we shall not come.

vāru thēru వారు తేరు—they will not get

meeru pōru మీరు పోరు—you will not go

From the above sentences it will be seen that the negative in the future tense is formed by adding the following terminations to the “changed roots” (colloquial imperative mood), after removing the last *u* there of, in the same way as the past tense negative terminations are added.

Person	Singular	Plural
1st	anu అను	amu అము
2nd	avu అవు	aru అరు
3rd	adu అడు (for a male) ādū అదు (for others)	aru అరు (for human beings) avu అవు (for others)

e. g. $\bar{c}hood$ (u) + $\bar{a}nu$ — $\bar{c}hoodanu$ చూడను
= (I) will not see.

$\bar{p}iluv$ (u) = $\bar{a}ru$ = $\bar{p}ilavaru$ పిలువరు
—you (they) will not call.

Note the following future negative formations carefully:.

“Changed Root”

Formations

kā కా	$\bar{k}anu$ కాను, $\bar{k}āmu$ కాము, $\bar{k}ādu$ కాదు etc.
eeyu ఈయు	$\bar{e}eyanu$ ఈయను, $\bar{e}eyādu$ ఈయదు etc.
pō పో	$\bar{p}ōnu$ పోను, $\bar{p}ōru$ పోరు, $\bar{p}ōdu$ పోదు etc.
rā రా	$\bar{r}ānu$ రాను, $\bar{r}āmu$ రాము etc.
lēvu లేవు	$\bar{l}ēvanu$ లేవను, $\bar{l}evadu$ లేవదు etc.
thē తే	$\bar{t}hēnu$ తేను, $\bar{t}hēru$ తేరు etc.

Now, read the following negative verbs in the **Imperative mood**:—

$\bar{p}iluvakumu$ పిలువకుము—Do not call.

$\bar{c}hoodakumu$ చూడకుము—Do not see.

$\bar{c}hēyakumu$ చేయకుము —Do not do.

$\bar{t}hinakumu$ తినకుము —Don't eat.

$\bar{t}hēkumu$ తేకుము —Don't get.

These and other negative verbs in the Imperative mood are formed by adding $\bar{a}kumu$ అకుము in the singular and $\bar{a}kudu$ అకుదు in the plural to the “changed root” (in the same way as negative terminations for the past and the

future tenses are added). Note carefully the following negative verbs in the imperative mood:—

“Changed Root” Negative-Imperative-Singular		Plural
kā కా	kakumu *కాకుము* (Don’t become)	kākudu కాకుడు.
eeyu ఈయ	eeyakumu ఈయకుము (Don’t give)	eeyakudu ఈయకుడు.
pō పో	pōkumu పోకుము (Don’t go)	pōkudu పోకుడు.
rāరా	rākumu రాకుము (Don’t come)	rākudu రాకుడు.
lēvu లేవు	lēvakumu లేవకుము (Don’t rise)	lēvakudu లేవకుడు.
thē తే	thēkumu తేకుము (Don’t get)	thēkudu తేకుడు.

The termination *avaḍḍu* అవడ్డు (or *avalāḍu* అవలడు) also is generally used to form the negative in the imperative mood. This termination should be added to the “changed root” in the same way as other terminations are added.

See the following examples :—

choodavaḍḍu చూడవడ్డు—don’t see.

chēyavaḍḍu చేయవడ్డు—don’t do

pōvaḍḍu పోవడ్డు—don’t go

rāvaḍḍu రావడ్డు—don’t come.

eeyavaḍḍu ఈయవడ్డు—don’t give

* This last *mu* ము may be omitted in speaking to a child, servant etc.

thēvaddēu tēvaddēu—don't get.

chāvavaddēu chāvavaddēu—don't die.

kottavaddēu kottavaddēu—don't beat.

thittavaddēu thittavaddēu—don't blame.

meeru kriketu pandēmulu chōochithirā? మీరు క్రికెటు పందెములు.

చూచితిరా?—did you see cricket matches?

lēdu, nēnu choodalēdu లేదు, నేను చూడలేదు—No, I did not see.

ayithē nēdu vatththura? అయితే నేడు వత్తురా?—if so, will (you) come today?

lēdu, nēnu nēdu rānu లేదు, నేను నేడు రాను—no, I will not come today.

endūku ఎందుకు?—why?

nēnu nēdu vērē pani meedā pōvuēhunnānu నేను నేడు వేరే పని

మీద పోవుచున్నాను—today I am going on another business.

mee thammudu vaēchchuna మీ తమ్ముడు వచ్చునా?—will your brother come?

lēdu, nā thammudu kooda rādu లేదు, నా తమ్ముడు కూడ రాదు.
—no, my brother also will not come.

athadu oorilō lēdu అతడు ఊరిలో లేదు —He is not in the station.

ayithē mee knmārudu āta sthhalamunaku vaēchchunā? అయితే
మీ కుమారుడు అట స్థలమునకు వచ్చునా?—If so, will your son come to the play-ground?

ounu, athadu vaḥchunu ఔను, అతడు వచ్చును—yes, he will come.

kāni konchemu ālasyamu agunu కాని కొంచెము ఆలస్యము అగును
—But (there) will be some delay.

meeru undavaḍḍu మీరు ఉండ వద్దు—Don't wait.

nāyanā : nēnu kooda pōvuḍḍunu నాయనా : నేను కూడ పోవుదును
—Father, I will also go.

vaddu, neevu ippudu pōvaddu వద్దు, నీవు ఇప్పుడు పోవద్దు—No,
Don't go now.

neevu nee pāṭṭhamulu ḥaḍḍuva vaddā? నీవు నీ పాఠములు చదువ
వద్దా?—Don't you have to read your lessons?

nēnu ippudu pāṭṭhamulu ḥaḍḍuvanu నేను ఇప్పుడు పాఠములు
చదువను.—I don't read (my) lessons now.

nēnu rēpu ḥaḍḍuvuḍḍunu నేను రేపు చదువుదును—I will read
(my lessons) tomorrow.

manchidi, ayithē neevu kooda pō మంచిది, అయితే నీవుకూడ పో
—well, if it is so, you also go.

godugu theesikoni pōvuḥunnāva? గొడుగు తీసికొని పోవుచున్నావా?
—Are you taking (away the) umbrella?

lēḍu, nēnu godugu tdeesikoni pōvutalēḍu లేదు, నేను గొడుగు
తీసికొని పోవుట లేదు—No, I am not taking (away the)
umbrella.

meeru ālasyamu chēyakudu మీరు ఆలస్యము చేయకుడు—Don't
delay.

11. PRONOUNS

Pronouns are used in the place of nouns to avoid unnecessary repetition of the latter. The principal pronouns are given below. Instructions as to the application of case terminations (prepositions) to pronouns are also given below.

Pronouns with English meaning

Possessive case

vādu వాడు—he	vāni వాని— his
athadu అతడు—he (that man or boy)	athani అతని
veedu వీడు —this man (or ithadu ఇతడు boy	veeni వీని —this man's ithani ఇతని (or) boy's
evadu ఎవడు—who (for a male only).	evani ఎవని—whose
vāru వారు—they (human be- ings only)	vari వారి—their
veeru వీరు—these people	veeri వీరి—of these people
evaru ఎవరు—who (plural hu- man beings)	evari ఎవరి—whose
thāmu తాము, thamaru తమరు —you	thamari తమరి—your
ādī అది—it, that	dāni దాని—its, of that
īdī ఇది—this	deeni దీని—of this
eḷi ఏది..what, which (singular)	dēni దేని—of what
okadu ఒకడు—one man or boy	okani ఒకని—one's

avi అవి—they, those (other than human beings)	vāni వాని—their
ivi ఇవి—these ,,	veeni వీని—of these
evi ఏవి—what, which (plural)	veni వేని—of what

The possessive * case forms given on the right above are very important as they help in forming other cases.

Objective case of the above pronouns is formed by adding *ni* ని to the possessive case form.

e. g. vānini వానిని athanini అతనిని	—him
vārini వారిని	—them
evanini ఎవనిని (singular) evarini ఎవరిని (plural)	—whom

Adding *ki* కి to the possessive case forms of the above pronouns gives the meaning of the English preposition "to".

e. g. vāni + ki—vāniki వానికి	—to him
vāri + ki—vāriki వారికి	—to them
evani + ki—evaniki ఎవనికి evari + ki—evariki ఎవరికి	—to whom
ḍāni + ki—ḍāniki ḍానికి	—to it

Now, see the following pronouns and their possessive case forms :—

* *yokka* యొక్క (— of) may or may not be added to these forms; it is all the same.

- e. g. vānini + goorchi వానిని గూర్చి—about him.
 āmenu gurinchi ఆమెను గురించి—about her
 nannu goorchi నన్ను గూర్చి—about me
 ninnu goorchi నిన్ను గూర్చి—about you

All other prepositions (case terminations) are to be added to the possessive case forms of the pronouns.

- e. g. nā + thō నాతో—with me
 mee + venta మీ వెంట—along with you
 vāni + vipu వాని వైపు—towards him
 mā + koraku మా కొరకు—for us
 āme + chētha ఆమె చేత—by her
 vāri + nundi వారి నుండి—from them
 dēni + lō దేని లో—in which
 evāri + meedā ఎవరి మీద—on whom

Read the following sentences:—

ā balla nādi ఆ బల్ల నాది—that bench is mine

ee kurchee meeidi ఈ కుర్చీ మీది—this chair is yours.

ā kalamu vānidi ఆ కలము వానిది that pen is his.

ee pusthakamu evaridi ఈ పుస్తకము ఎవరిది?—Whose book is this?

ee indlu nāvi ఈ ఇండ్లు నావి—these houses are mine.

ā battalu vārivi ఆ బట్టలు వారివి—those cloths are theirs.

ee pencillu āmevi ఈ పెన్సిల్లు ఆమెవి—these pencils are hers.

ā pusthakamulu evarivi ఆ పుస్తకములు ఎవరివి?—whose books
are those?

From the above sentences you will see that the addition of *di* ది (for singular) and *vi* వి (for plural) to pronouns in the possessive case gives us the double possessive.

Exercise

upayōgakarmagu | —useful

ఉపయోగ కరమగు

kāvali kāyu కావలి కాయ— to keep watch

thōka తోక—tail

visvāsamu gala విశ్వాసముగల—faithful

mamsamu మాంసము—meat

kathha కథ—story.

Kukka కుక్క—The Dog.

kukka chāla upayōgakaramagu janthuvu కుక్క చాల ఉపయోగకర
మగు జంతువు—The dog (is) (a) very useful animal.

adi mana indlaku kāvali kāyunu అది మన ఇండ్లకు కావలి కాయను.
—It keeps watch over our houses.

kukka vadigā parugeththunu కుక్క వడిగా పరుగెత్తును—(The) dog
runs fast.

kukkaku nālugu kāllu unnavi కుక్కకు నాలుగు కాళ్లు ఉన్నవి.—(A)
dog has four legs.

—(There) are four legs to (the) dog.

dēaniki oka thōka unnaḍi దానికి ఒక తోక ఉన్నది—It has a tail.

kukkalaḷō chāḷa rakamulu kalavu కుక్కలలో చాల రకములు కలవు—
(There) are many kinds of dogs.

kukka visvāsamugala janthuvu కుక్క విశ్వాసము గల జంతువు—
(The) dog (is) (a) faithful animal.

adi gaddi thinaḍu అది గడ్డి తినదు—It does not eat grass.

adi annamu, mamsamu thinunu అది అన్నము, మాంసము తినును—
It eats food (and) meat.

kukkalanu gurinchi chāḷa kathalu kalavu కుక్కలను గురించి చాల
కథలు కలవు—(There) are many stories about dogs.

12. VERBS—MISCELLANEOUS—I

Alternative Terminations

You have already learnt the terminations for the past, present and future tenses. There are alternative sets of terminations for the past and future tenses. They are given below. These alternative terminations also are in common use and are applied to roots in the same way as the first set are used. It is better to revise the lessons on past & Future Tenses before taking up this lesson.

Future Tense

Person	Singular	Plural
1st	edānu ఎదను	edāmu ఎదము
2nd	edāvu ఎదవు	edāru ఎదరు
3rd	nu ను	edaru ఎదరు (for human beings) nu ను (for others).

e. g. *chāaḥivedānu* చదివెదను—I will read.

chēsedāru చేసెదరు—you/they will do.

thinedāmu తినెదము—we shall eat.

ādeḍāvu ఆడెదవు—you will play.

This set of terminations also is used to tell about events which are natural and or which occur usually.

Past Tense.

Person	Singular	Plural
1st	inānu ఇనాను	ināmu ఇనాము
2nd	ināvu ఇనావు	ināru ఇనారు

3rd	inādu ఇనాడు	ināru ఇనారు
	(for a male)	(for human being)
	inaḍi ఇనడి	inavi ఇనవి
	(for others)	(for others)

e. g. *chāḍivinaḍu* చదివినాడు—I read (or I have read)
chēsinādu చేసినాడు—He did (or has done)
chōochināru చూచినారు—you/they saw (or have seen)
thininavu తినినావు—you ate (or have eaten)

Note that this set of terminations is used for the **present perfect tense** also as shown above. Some more examples are given below :—

nēnu ippudē vachchinānu నేను ఇప్పుడే వచ్చినాను—I *have* just now come.

vāru kooda ippudē vachchinār వారు కూడా ఇప్పుడే వచ్చినారు—They also *have come* just now.

āme pātthamulu chāḍivinaḍi ఆమె పాఠములు చదివినది—She *has read* (her) lessons (now).

The present participle.

vādu pāduchu వాడు పాడుచు కూర్చుండెను—He sat *singing*,

mēmu mātālāduchu మేము మాటలాడుచు పోయితిమి—
 we went *talking*.

In the above sentences the words in italics are **present participles**. They mean incomplete action at a particular time. They are formed by adding *chu* చు to the roots. e. g.

vaēhchu + ēhu—వచ్చుచు.

pōvu + ēhu—పోవుచు.

thinu + ēhu—తినుచు.

cheyu + ēhu—చేయుచు.

The past participle.

nenu *poi* ēhoochithini నేను పోయిచూచితిని—Having gone, I saw
(—I went and saw).

vādu *vachchi* thinenu వాడు వచ్చి తినెను—Having come, he ate
(—He came and ate).

In the above sentences, the words in italics tell about the first action which had been completed before the second one began. These are **past participles**. They are formed by adding *i* ఇ to the root (after removing the last *u* thereof) e.g

thin*i* తిని—having eaten.

thrāg*i* త్రాగి—having drunk.

chēs*i* చేసి—having done.

kōs*i* కోసి—having cut.

Many kinds of verbs are formed from the above said present and past participles. The student should, therefore, understand and remember them well.

The present perfect Tense:—We have already told about one method to form this tense. Now we give another method which is to add the present tense formations of the root *undru* ఉండు to the past participle of the principal verb.

e. g. thini + unnādu తినియున్నాడు
—he has eaten. (—తినినాడు)

chēsi + unnādu—చేసియున్నాడు
—he has done. (—చేసినాడు)

vini + unnādu—వినియున్నాడు
he has heard (—వినినాడు)

Here note that the vowel *u* ఉ coming immediately after a past participle is changed to యు *yu*.

The past perfect tense:—

nēnu pōvunappatiki vādu *vachchi yundenu* నేనుపోవునప్పటికి వాడు వచ్చియుండెను—he *had* come before I went.

neevu vāchchunappatiki nēnu *pōyiyuntini*—నీవు వచ్చు నప్పటికి నేను పోయియుంటిని—I *had* gone before you came.

The words in italics in the above sentences are in the past perfect tense, which is formed by adding the past tense termination of the root *undu* ఉండు to the past participle of the principal verb.

The past continuous tense.

kukkalu *moruguchundenu* కుక్కలు మొఱుగుచుండెను—Dogs *were* barking.

manushyulu *parugeththuchundiri* మనుష్యులు పరుగెత్తుచుండిరి—Men *were* running.

These words in italics are in the Past continuous tense which is formed by adding the past tense form of the root *undu* to the present participle of the principal verb.

chēyalēvu	చేయలేవు—you (thou) cannot do
„ ru	„ య—you cannot do
„ du	„ దు—he cannot do
„ dū	„ దు—she/it cannot do
„ ru	„ య—they (human beings) cannot do.
„ vu	„ వు— „ (others) cannot do.

From the above examples it will be seen that the Telugu terminations for “can” and “cannot” are as follows :—

Person	Can		Cannot	
	Singular	Plural	Singular	Plural
1st	agalanu అగలను	agalamu అగలము	alēnu అలేను	alēmu అలేము
2nd	agalavu అగలవు	agalaru అగలరు	alēvu అలేవు	alēru అలేరు
3rd	agalaḍu అగలడు	agalaru అగలరు	alēḍu అలేడు	alēru అలేరు
	(for male)	(for human beings)	(for male)	(for human beings)
„	agalaḍū అగలడు	agalavu అగలవు	alēḍū అలేడు	alēvu అలేవు
	(for others)	(for others)	(for others)	(for others)

These terminations are to be added to the “*changed roots*” (colloquial Imperative mood).

e. g. rā + (a) galanu రా గలను—I can come.

rā + (a) lēdu రా లేదు—He cannot come.

ēhood (u) + agalamu చూడగలము—we can see.

eey(u) + alēru ఈయలేరు—you/they cannot give.

In the above negative terminations, (for "cannot") the letters *alē* అలే can be replaced by the letters *ajala* అజాల. Both mean the same thing.

e. g. *rāledu* రాలేడు—*rājāladu* రాజాలడు He cannot come.

chēyalemu చేయలేము—*chēyajālamu* చేయజాలము—
we cannot do.

etc.

etc.

In some parts of the Telugu country, particularly in the Hyderabad state, formations such as *chēyagaladu* చేయగలడు, *rāgalamu* రాగలము, *pōgalamu* పోగలము, *konagalavu* కొనగలవు, etc., indicating the ability to do a work, are used to show mere future tense. e. g. *chēyagaladu* చేయగలడు—He will do; *pōgalanu* పోగలను—I shall go.

13. VERBS—MISCELLANEOUS—II

The terminations given in the following list are very useful in getting many necessary verbal formations. Almost all the terminations beginning with the vowel *a* అ should be added to the "changed root" (same as the colloquial imperative mood form) and almost all others should be added to the original roots. A few original roots with the relative "changed roots" are shown below for the student's ready reference :—

original roots	"changed roots"
va [—] ch [—] chu వచ్చు	ra [—] రా
thi [—] nu తిను	thi [—] nu తిను
ch [—] oo [—] ch [—] u చూచు	ch [—] oodu చూచు
po [—] vu పోవు	po [—] పో
the [—] ch [—] chu తెచ్చు	the [—] తె
gra [—] him [—] ch [—] u గ్రహించు	gra [—] him [—] pu గ్రహింపు
le [—] chu లేచు	le [—] vu లేపు

Termination	to be added to	Meaning	Examples
i a	root	past participle (continuative) having (done)	<p>chōōchi చొచ్చి—having seen</p> <p>thinī తిని—having eaten</p> <p>vachchi వచ్చి—having come</p> <p>chēsī చేసి—having done</p> <p>pōyi పోయి—having gone</p> <p>koni కొని—having bought</p> <p>ghoodaka చూడక—not having seen</p> <p>thinaka తినక—not having eaten</p> <p>rāka రాక—not having come</p> <p>cheyakā చేయక—not having done</p> <p>pōka పోక—not having gone</p> <p>konaka కొనక—not having bought</p> <p>ammakunda అమ్మకుండ—not having sold</p> <p>lēvakunda లేవకుండ—not having risen or without rising.</p>
aka అక or akunda అకుండ	changed root	negative—not having (done) = without (doing)	

చేచుచు	root	present participle (do) ing.	vinu <u>chu</u> వినుచు—hearing ka <u>da</u> lu <u>chu</u> కదలుచు—moving che <u>o</u> che <u>u</u> che <u>u</u> చుచు—seeing (he went seeing) pa <u>du</u> che <u>u</u> పాడుచు—singing (he stood singing).
chundaka చుండక	root	(negative) not (do) ing —without (do) ing.	v <u>ra</u> y <u>u</u> che <u>u</u> ndaka వ్రాయుచుండక —without writing (not writing) che <u>a</u> du <u>vu</u> che <u>u</u> ndaka చదువుచుండక —without reading.
akundu అకుండు	changed root	negative of the root —not to (do)	vi <u>na</u> ku <u>ndu</u> వినకుండు —not to hear thi <u>na</u> ku <u>ndu</u> తినకుండు —not to eat che <u>o</u> du <u>da</u> ku <u>ndu</u> చూడకుండు —not to see

తాట	root	gerund—(do) ing	thinuta తినట—eating vinuta వినుట—hearing chepputa చెప్పట—saying chēyuta చేయట—doing (<i>saying</i> is different from <i>doing</i>).
akunduta అకుండుట or ami అమి	changed root	negative of the gerund —not (do) ing.	thinakunduta తినకుండుట—not eating vinami వినమి—or vinakunduta వినకుండుట—not hearing (<i>Not hearing</i> my words is no good).
ēhunda చీండ or ēhundagā చీండగా	root	while (do) ing	pōvuchunda (గ్రహ) పోవుచుండ (గ) —while going vāchēhuchunda (గ్రహ) వచ్చుచుండ (గ) —while coming chēyuchēhunda (గ్రహ) చేయుచుండ (గ) —while doing.

avalenu అవలెను or nadi నది	changed root root	should (do)—comm- and.	thēvalenu లేవలెను—should get pōvalenu పోవలెను—should go lēhoodavalenu లేహొదవలెను—should see lēhinunadi లేనునది—should eat. vālēchunadi వచ్చునది—should come. vrāyunadi వ్రాయునది—should write lēhādūvavalenu లేదువవలెను—should read
arādū అరాదు or akoodādū అకూడదు	changed root	should not (do)— command or advice.	[move kādālakoodādū కదలకూడదు—should not vinarādū వినరాదు—should not hear. pōrādū పోరాదు or pōkoodādū పోకూడదు—should not go
iyunda— koodādū ఇయండ కూడదు.	root	should not have (done) —prohibition, past tense	thiniyunda koodādū తినియండకూడదు— should not have eaten pōyiyunda koodādū పోయియండకూడదు— should not have (gone)

chunda koodaḍu చుండకూడదు	root	should not be (do) ing —prohibition —present tense	nadaḥuḥunda koodaḍu —should not be walking vinuḥunda koodaḍu —should not be hearing.
avaḥhehunu అవచ్చును	changed root	may—permission, possibility, or, probability	kona vaḥhehunu కావచ్చును—may buy kavaḥhehunu కావచ్చును—may be, or, may become pōvaḥhehunu పోవచ్చును—may go. rāvaḥhehunu రావచ్చును—may come.
aka pōvaḥhehunu అకపోవచ్చును	changed root	may not (do). Improbability—present, or, future.	ḥoodakapōvaḥhehunu చూడక పోవచ్చును— may not see. rākapōvaḥhehunu రాకపోవచ్చును —may not come. thinaka pōvaḥhehunu తినకపోవచ్చును —may not eat.

iyunda vaēchunu ఇయుండవచ్చును.	root	might have (done) — permisson, possibility, or, probability —past tense.	vaechehiyundavaēchunu వచ్చియుండవచ్చును —might have come ēchoochiyunda vaēchunu చూచియుండ వచ్చును —might have seen.
iyundaka pōvach. chunu ఇయుం డక పోవచ్చును	root	might not have (done) —— Improbability past tense.	pilichiyundavaēchunu పిలిచియుండవచ్చును —might have called. andīyundakapōvachunu అందియుండక పోవచ్చును—might not have reached ēchoochiyundaka pōvachunu చూచియుండక పోవచ్చును—might not have seen.
agaligi yunda vaēchunu అగలిగి యుండ వచ్చును	changed root	might be, or might have been, able to (do) —. doubt as to the ability to (do)—three tenses.	cheppagaligi yundavaēchunu చెప్పగలిగి యుండవచ్చును—might be, or might have been able to tell. ēhoodagaligi yunda vaēchunu చూడగలిగి యుండవచ్చును—might be, or, might have been, able to see.

ajālakunda vaṇichchunu అజాల కుండ వచ్చును.	changed root	might not be, or might not have been able to (do)—doubt as to the inability to do...three tenses.	konājālakundavāchchunu కాన జాలకుండ వచ్చును—might not be, or, might not have been, able to buy.
avalasi yundunu అవలసి యుం దును.	changed root	will have to (do) — duty — future tense	cheppavalasiyundunu చెప్పవలసి యుండును. —will have to tell. choodavalasiyundunu చూడవలసియుండును —will have to see.
avalasi yundenu అవలసియుండెను.	changed root	ought to have (done) —a thing which was to be done but was not actually done.	rāvalasiyundenu రావలసియుండెను —ought to have come (but did not come). povalasiyundenu పోవలసియుండెను—ought to have gone (but did not go).
avalasi vachcha- enu అవలసి వచ్చెను	changed root	had to do (do)—com. pulsion—past tense	champavalasiyavachchenu చంపవలసివచ్చెను —had to kill.

chunda vachchu ను చంకవచ్చును	root	may be, or, might have been, (doing) permisson, or prob- ability-continuous.	vinūchundavāchchunu may be, or might have been, hearing.
inchu* ఇంచు	root	causative	chēyin̄chu చేయించు —to get (it) done (by somebody else). vrāyin̄chu వ్రాయించు—to get (it) written (by somebody else). koyin̄chu కోయించు—to get (it) cut (by some body else).

* When this termination is added, many roots change their forms materially. As it is not possible to show all those changes here, the student is instructed to observe them while reading Thelugu books. Generally, causative forms may be obtained by adding the termination “ajēyu అజేయు” to the “changed root” as already explained in the previous pages.

ahadu అచడు	changed root	passive voice *	<p>ēhoodabadu చూడబడు—to be seen</p> <p>vṛāyabadu వ్రాయబడు—to be written</p> <p>mōyabadu మోయబడు—to be carried</p> <p>thinabadenu తినబడెను—was eaten.</p> <p>padavēyabadiri పడవేయబడిరి—were thrown (down).</p> <p>cheppabadinadi చెప్పబడినది—has been told.</p> <p>chēyabaduchunnadi చేయబడుచున్నది —is being done.</p> <p>lāgabādunu లాగబడును—will be pulled.</p> <p>pōvuchō పోవుచో—if, or, when (I, he, etc)</p> <p>— will go,—</p> <p>thinuchō తినుచో—if, or, when (I, he they, etc) will eat....</p>
ēhō ధో	root	“if” or “when” — future tense only	

* InThelugu, passive voice is very rarely used. Therefore, no special treatment has been given to this heading in this book.

ina ఇన;

ina^{ch}o ఇన^{చో}

or

inayedala

ఇనయెడల

root

..if" —all tenses,

eni ఏని

future or
past tense
forms of
verbs.

..if" —future or past
tenses.

ani^{ch}o అని^{చో}

or

aniyedala

అనియెడల

changed
root

if.....not

naduvani^{ch}o నడువని^{చో}

or

naduvaniyedala నడువనియెడల—if (you etc)
do not walk.

rāni^{ch}o రాని^{చో} or rāniyedala రానియెడల—if
(you etc) do not come

pōni^{ch}o పోని^{చో} or pōniyedala పోనియెడల—if
(you etc) do not go.

vachchina (e^{ch}o) వచ్చిన (చో)

or

vachchinyedala వచ్చినయెడల—if (I, they,
etc) come or came.....

pōyina (e^{ch}o) పోయిన (చో)

or

pōyinyedala పోయినయెడల—if (I, they,
etc) go or went.

vaththureⁿⁱ వత్తురేని—if (they) come....

vachchireⁿⁱ వచ్చిరేని—if (they) came

iyundani ^ā chō or ఇయండిన చో iyundina yedala ఇయండినయెడల	root	had (I etc) (done) — unfulfilled c o n. ditional.affirmative	vachehiyundina ^ā chō పచ్చియండినచో or vachehiyundina yedala పచ్చియండిన యెడల —had (they etc) come, (i.e, If they came, something would have happened. They did not come and some thing did not happen).
iyundani ^ā chō or ఇయండినచో iyundani yedala ఇయండినయెడల napudu నపుడు or nappudu నప్పుడు	root	had (you etc) not (done so) — unful. filled condition— negative. when (do) ing	vachehiyundani ^ā chō పచ్చియండినచో or vachehiyundani yedala పచ్చియండినయెడల —had (you) not come, (something would have happened). (because you came, something did not happen). pōvunapudu పోవునపుడు—when going vāchchunapudu వచ్చునప్పుడు—when coming.
ēmō పమో or o lē dō ఓ లేచో	a verb in any of the three tenses.	whether (or) not).... (or not)	pōyenēmō పోయేనేమో—whether (he) went (or not) vachchenō ledō వచ్చెచో, లేచో—whether (he) came or not

animmu

అనిమ్ము (1)

or

anindu

అనిండు (2)

changed
root

let (us, him etc.) (do)

choodanimmu చూచనిమ్ము—or choodanindu
చూచనిండు—let (us, him, them, etc) see.

(1) is addressed to one person

(2) is addressed to two or more persons.

lemmu లేమ్ము (1)

or

lendu లేండు (2)

a verb in
any tense.

povunu lemmu పోవును లేమ్ము—(that is al.
right) it will go, (don't worry).

(1) is addressed to one person

(2) is addressed to two or more persons.

gāka గాక:

or

gātha గాత:

root, or a
verb in
future
tense.

may.....
(benediction.)

chēyugāka చేయగాక—may (he etc) do!

iḥchugātha ఇచ్చుగాత—may (he etc) give.

a, aga

అ, అగ,

agā అగ.

changed
root

for (do) ing; on (do)
ing

vina boyenu వినబోయెను—went for hearing.
thinaga తినగ—for hearing

ēhōodagā చూచగా— for seeing; on seeing.

Second root.	To which form of the principal verbs added.	Meaning.	Examples.
అబ్బు అబ్బోపు. (from the root pōvu పోపు).	యు and to the roots or past participles of other transi- tive verbs.		(2) vrāsikonu వ్రాసికొను—to write for one. self. (3) cēḥāḍuvukonu చదువుకొను or cēḥāḍivikonu చదివికొను—to read for one. self
వెయు వెయ్యోపు. (from the root pōvu పోపు).	“changed root”	(about to do).	(1) thinabōvu తినబోవు—about to eat. (2) cēḥōḍabōvu చూడబోవు—about to see. (3) mringabōyenu మ్రింగబోయెను—(He) was about to swallow.
వెయు వెయ్యోపు.	Past participles of transitive verbs.	Expresses force, and completion (like the English preposition “off”	(1) Kōsiveyu కోసివేయు—to cut off.
వెయు వెయ్యోపు.	“changed root” of intransitive verbs.		(2) padavēyusadavēyenu—to throw down.

Second root.	To which form of the principal verbs added.	Meaning.	Examples.
alēkapōvu అలేకపోవు (from the root povu పోవు.	“changed root”	to be unable to do	(1) c̄hoodalēkapoyithini చూడలేక పోయితిని— (I) was unable to see. (I could not see). (2) ammalēkapōvunu ఆమ్మలేక పోవును—(He) will not be able to sell. (3) thinalēkapovu తిన్నాదు తినలేక పోవు చేన్నాడు—He is unable to eat.
aničechu అనిచ్చు (from the root ichehu ఇచ్చు)	changed root	to allow, to let one do something	(1) c̄hoodanichechu చూడనిచ్చు—to allow one to see. (2) Pōnīchehu పోనిచ్చు—to let one go. (3) Pōnimmu—let . . . go,
asāgu అసాగు or adōdagu అదొడగు	do.	to begin to do something (from the roots sāgu & thodagu)	(1) c̄hēyasāgu చేయసాగు—to begin to do.
agōru అగోరు (from the root kōru కోరు)		to desire to do something	(2) c̄hoodadōdagu చూడదొడగు—to begin to see c̄hooda gōru చూడగోరు—to desire to see.

Second root.	To which form of the principal verbs added.	Meaning.	Examples.
theeru తీరు	Past Participle	to do something without fail	vachchitheeru వచ్చితీరు—to come with- out fail.
ajēyu అజేయ (from the root chēyu చేయ) (used for cha- nging Intran- sitive verbs intotransitive and transitive verbs in to casuative).	changed root	(1) cause to do; (2) to get it done by others.	(1) parugeththajēyu పరుగెత్తజేయ—to make one run. (2) vinajēyu వివజేయ—to make one hear. (3) grahimpajēyu గ్రహింపజేయ—to make one understand.
ajālu అజాల or agalugu అగలగు	changed root (from the roots chālu చాల & kalugu కలగు)	to be able to do	kottajālu కొట్టజాల } —to be able to or kottagalugu కొట్టగలగు } boat.
yundu యుండు (from the root undu ఉండు)	Past Participle	to have already done.	chādiviyundu చదివియుండు—to have already read.

14. ADJECTIVES

Some adjectives which are generally used in daily routine are given in the "vocabulary" section of this book. The following table shows how to use terminations to form adjectives:—

Termination	To be added to	Meaning.	Examples.
ina ఇస	root	Past participle— adjectivē.	choochina చూచిన—which was, or has been seen. vinina వినిన—which was, or has been heard. nenu thinina pandu నేను తినిన పండు—the fruit eaten by me.
ani అని; anathi అనటి	changed root.	negative adjective.	thinani తినని—not eaten vinani వినని—not heard choodanatti చూడనట్టి—not seen koranatti కోరనట్టి—not desired

chunna చున్న

root

present participle
—adjective.

kaḍaluchunna కడలచున్న—moving
vaḥchuchunna sthree వచ్చుచున్న స్త్రీ—com-
ming woman.

edi ఎడి;
edu ఎడు

root

adjective present
or, future tense

poyedi పోయెడి—who/which will go; or,
who/which is going.

are

vachchedu వచ్చెడు—who/which will
come; or, who/which is coming.

117

agala అగల

changed root

able to (do)
(adjective)

ādagala అడగల—able to play
pādagala పాడగల—able to sing
choodagala చూడగల—able to see.

alēni అలేని

changed root

unable to do

vinalēni వినలేని—unable to hear
ralēni రాలేని—unable to come
polēni పోలేని—unable to go.
choodalēni చూడలేని—unable to see

arāni అరాని, akoodani అకూ దని	changed root	which should not be (done)	thinārani అనరాని or thinakoodani అనకూదని vinārani వినరాని vinakoodani వినకూదని { — which should not be eaten. { which should not be heard.
gala గల	noun	having	illugala ఇల్లగల—having (a) house
unna ఉన్న	noun	having	illunna ఇల్లుఉన్న—having (a) house
unna ఉన్న	adverb	being	sukhamugā unna సుఖముగా ఉన్న—(being) happy.
lēni లేని	noun or adverb	not having, or not being.	noru leni నోరులేని—having no voice, i.e. who is unable to bawl out; (innocent) vedigaleni వేడిగా లేని—not hot.
inantha ఇనంత	root	as much as	chēsīnantha చేసినంత—as much as is (or was) done. chōochīnantha చోచినంత—as much as is (or was) seen.
inanni ఇనన్ని	root	as many as.	thininanni అననన్ని—as many as are eaten. korinanni కోరినన్ని—as many as desired.

When a noun or a pronoun is used as a complement to a predicate, *ie* to complete the sense (meaning) of a verb, the following terminations are added to such a noun or pronoun :—

Person	If the noun ends in <i>i</i> ఇ		if the noun ends in a letter other than <i>i</i> ఇ	
	Singular	Plural	Singular	Plural
1st	ni ని	amu అము	anu అను	amu అము
2nd	vi వి	(aru అరు)	avu అవు	(aru అరు)
3rd	—	—	—	—

(terminations in brackets may or may not be used).

e. g. *nēnu harini* నేను హరిని—I (am) Hari

nēvu rōgivi నీవు రోగివి—you (are) a patient.

memu kavulamu మేము కవులము—we (are) poets.

meeru manchivaru or *manchivaralu* మీరు మంచివారు (మంచి వారలు.)

nēnu manchivādanu నేను మంచివాడను.

When pronouns are qualified by adjectives, the following affirmative and negative terminations are added :—

Affirmative

Person & sex	Singular	plural
1st. (male)	<i>vādanu</i> వాడను	<i>vāramu</i> వారము
(female)	<i>dānanu</i> దానను	
2nd (male)	<i>vādavu</i> వాడవు	<i>vāru</i> వారు
(female)	<i>dānavu</i> దానవు	
3rd (male)	<i>vādu</i> వారు	<i>vāru</i> వారు (for human beings)
(others)	<i>dī</i> ది	
		<i>vi</i> వి (for others)

Negative

1st	gāru నాను	gāmu నాము
2nd	gāvu నావు	gāru నారు
3rd (male)	gādu నాడు	gāru నారు (for human (beings))
(others)	gāḍu నాడు	gāvu నావు (others).

See the following examples.

nēnu manchi vādanu నేను మంచి వాడను

—I am a good man

nēnu peddāḍānanu నేను పెద్దదానను

—I am an elderly woman.

neevu chedda vādavu gāvu నీవు చెడ్డవాడవు నావు

—you are not a bad man.

neevu chinnaḍānavu gāvu నీవు చిన్నదానవు నావు

—you are not a young woman.

ā koora manchiḍi gāḍu ఆ కూర మంచిదిగాదు

—that vegetable is not good.

15. SANDHI

In Telugu, all words and terminations are divided into two main kinds called *drutha prakrithikamulu* ద్రుత ప్రకృతికములు and *kalalu* కళలు, the former ending in *ṣ* (n) and the latter without *ṣ* (n).

The presence or absence of this final (n) *ṣ* in a word affects the form of the last letter of that word and the first letter of the following word.

Therefore, it is necessary to know exactly to which of these two classes each word or termination belongs. The following hints help the student to a great extent in this respect :—

1. The undermentioned groups of words and terminations are *kalalu* కళలు; *ie*, they do not end in *ṣ* n :—

- (a) all nouns and pronouns except *nēnu* నేను and *thānu* తాను, in their original form (that is, in the nominative and vocative cases *) without the addition of any prepositions;
- (b) all adjectives, including numerals;
- (c) the prepositions *kī* కి, *patti* పట్టి, *yokka* యొక్క; *goorchi* గూర్చి, *gurinchi* గురించి, *kosamu* కోసము, *dvāra* ద్వారా, *gundā* గుండా, *viṣu* వైపు, *dī* ది, *vi* వి, *du* దు, *nundi* నుండి, *mundu* ముందు.

* The words “man, book, he, we, it, ship,” etc. are said to be in the Nominative case. The words, “oh man, oh god!” etc. are said to be in the vocative case.

(d) the adverbs *apudu* అపుడు, *ipudu* ఇపుడు, *epudu* ఎపుడు, *ooraka* ఊరక, *ēla* ఏల, *ēni* ఏని, *kaḍa* కడ, *kaḍē* కడా, *kaka*, కాక, *kāni* కాని.

kalatti కాట్టి, *konchemu* (gā) కొంచెము (గా), *mikkili* మిక్కిలి;

(e) all finite verbs (of the three tenses) not ending in *ni* ని, or, *nu* ను.

e. g., *chēsi thimi* చేసితిమి

vachchiri వచ్చిరి.

thinināvu తినినావు, etc.

(f) all past participles and their negatives ;

e. g. *chēsi* చేసి

chēyaka చేయక

vini విని

vinaka వినక, etc.

2. All words and terminations not mentioned above are *drutha Prakrithikamulu* ద్రుత ప్రకృతికములు, having *n* in the end.

Note the following points :—

(1) *n* న్ (*ṇ*) at the end of a word may be changed to *nu* ను and such *nu* ను into *n* (*ṇ*) *n*.

e. g. *vachchen* = *vachchenu*

vachchenu = *vachchen*.

(2) *n* (*ṇ*) *n*, or *nu* ను coming at the end of a sentence may be omitted.

e. g. రాముడు వచ్చె or వచ్చెను *Rāmudu vachche* or *vachchenu*—*Rāmā* came.

- (3) when a vowel comes immediately after న (n), both the letters join together into one letter.

e. g. న + అ = న. ($n + a = na$). న n + ఇ i = ni etc.

- (4) when a vowel comes immediately after ను nu, the ఉ u in that ను nu is dropped.

e. g. వచ్చెను + అతడు = వచ్చెనతడు vachcheuu + athadu
vachchenathadu = he came (came he)

- (5) when a vowel comes immediately after the following terminations, the final vowel and the న n (n) of the terminations, may be omitted.

అందు andun, ఇక ikan, చు chun, కి kin, కు kun కొఱకు korakun ని nin and ను nun.

e. g. అందు andun + ఏమి emi—అందునేమి andunēmi
or అంద్ and + ఏమి ē mi—అందేమి andēmi.

రామునికి Ramunikin + అపుడు apudu = రామునికినపుడు
Ramunikinapudu or రామునిక్ Ramunik + అపుడు.

apudu = రామునికపుడు Ramunikapudu.

Note that అందు andun = అం + ద్ + ఉ + న
(an + d + u + n).

According to this rule, the last vowel ఉ u and the last న n may be omitted.

Similarly, by omitting ఇ i and న n in కి kin, కి k only remains.

(6) when coming immediately after న్ (n),

(a) క ka, or its formations are changed to గ ga or its formation.

చ cha	„	„	జ ja	„
ట ta	„	„	డ da	„
త tha	„	„	ద da	„
ప pa	„	„	బ ba	„

e. g. వానికి vanikin + కలము kalamu = వానికి గలము
vanikin galamu

నాకు nākun + చదువు chaduvu = నాకు చదువు
nākunjaduvu

కోయ kōyun + పూలు poolu = కోయబూలు
kōyunboolu,

(b) In addition to the above change, that న్ n itself may be changed into c, o m, or ను nu

e. g. వ్రాయు vrāyun + తప్పు thappu = వ్రాయుదప్పు
vrāyundappu

or, —వ్రాయుదప్పు vrāyudāppu

or, —వ్రాయుం దప్పు vrāyundāppu

or, —వ్రాయును దప్పు vrāyunudāppu.

(7) when న్ (n) is immediately followed by words originally beginning with గ ga, జ ja, డ da, ద da, or బ ba, or their formations, that న్ n may be changed into o m, or ను nu; or may be omitted completely.

- e. g. పోయెఁ + గుఱ్ఱము guṛṛamu—పోయెఁ గుఱ్ఱము.
 = pōyen gurramu,
 or— పోయెం + గుఱ్ఱము = pōyemguṛramu,
 or—పోయెను గుఱ్ఱము poyenu guṛramu
 or—పోయె గుఱ్ఱము pōye guṛramu.

(8) when న n is immediately followed by words beginning with any consonant other than the ten mentioned in (6.a) above, that న n may be changed into ను nu or omitted completely.

- e. g. కలిగెఁ kaligen + ధనము dhanamu = కలిగెఁధనము.
 kaligendhanamu
 or, కలిగెను ధనము kaligenu dhanamu,
 or, కలిగె ధనము kalige dhanamu.

(9) In the above rules, wherever న n (ఁ) is followed by a consonant, it should be understood that both the letters can be joined into a compound letter as ఁ + గ = న్nga. When a word or termination beginning with a vowel follows a finite verb ending in any vowel, or a noun ending in ఉ u only, the last vowel of the first word is usually dropped.

- e. g. వచ్చెను + అపుడు = వచ్చెనపుడు vachchenapudu
 న + (ఉ) + అ = న
 వింటిమి + ఆ = వింటిమా vintimā
 మ్ + (ఇ) + ఆ = మా.
 రాముడు + ఇతడే = రాముడితడే Rāmudithadē
 డ్ + (ఉ) + ఇ = డి.

When a finite verb not ending in \bar{n} (ॢ) n , ni , nu , vi , vu , ri , or ru , or any other word not ending in u or \bar{n} (ॢ) n , is followed by a word beginning with a vowel, that vowel is usually replaced by the relative formation of ya .

e. g. వచ్చెనా + ఏమి = వచ్చెనాయేమి *vachchenā yēmi*

నా + ఏ = నాయే

చేసిన + అతడు = చేసిన యతడు *chēsinayathadu*

స + అ = సయ

చూడని + ఓర్పు = చూడనియోర్పు *choodani yōrpu*

ని + ఓని = నియో.

బడి + అందు = బడియందు *badi yandū* డి + అం = డియం

When a noun or pronoun is used as the subject in a sentence (in the nominative case, without the addition of any termination), the first letter of the following word is sometimes changed from

\bar{c} *ka* or its formation to \bar{g} *ga* or its formation,

చ *cha* ,, స *sa* ,,

ట *ta* ,, డ *da* ,,

త *tha* ,, ద *dā* ,,

ప *pa* ,, వ *va* ,,

e. g. వాడు కొట్టెను—వాడు గొట్టెను (*vādu gottenu*)

బాలుడు కొనెను—బాలుడు గొనెను (*bāludu gonenu*)

బాలిక చదివెను—బాలిక సదివెను (*bālika sādīvenu*).

Colloquial Thelgu is prevalent in writing as well as in speaking. There are no hard and fast rules to guide the student in this respect, as there are many variations in usage from place to place in the vast Telugu-speaking area. However, the following examples may be of some help in finding out the general principles underlying this sort of expression.

చూచుచూ—chōochūchū చూస్తూ chōosthoo

,, చూన్నాము	chunnāmu	చూస్తున్నాము	,, unnāmu
,, ,, వు	,, vu	,, వు	,, ,, vu
,, ,, రు	,, ru	,, రు	,, ,, ru
,, ,, ను	,, nu	,, ను	,, ,, nu
,, ,, డు	,, du	,, డు	,, ,, du
,, చున్నది	chunnādī	చూస్తున్నది	chōosthunnādī
,, ,, వి	,, vi	,, వి	,, ,, vi
చేసినాడు	chēsinaḍu	చేశాడు	chēsādu
,, ,, వు	,, vu	,, వు	,, ,, vu
,, ,, రు	,, ru	,, రు	,, ,, ru
చేసినాను	chēsinaṇu	చేశాను	chēsānu
,, ,, ము	,, mu	,, ము	,, ,, mu
చేసినది	,, nādī	చేసింది	chēsindī
,, ,, వి	,, vi	చేసినవి	chēsinaṇvi
పోయెదను	pōyedānu	పోతాను	pōthānu
,, ము	,, mu	,, ము	,, mu
,, వు	,, vu	,, వు	,, vu
,, రు	,, ru	,, రు	,, ru
పోవును	pōvunu	,, డు	,, du

పోవును (ప్రీ, నపుం) pōvunu	పోతుంది pōthundi
చూచుట chōochuta	చూడడం ēhoodadam
చూచుటకు ,, ku	చూడడానికి ,, dāniki
వ్రాయుము vrāyumu	వ్రాయి vrāyi
చేయను chēyanu	చెయ్యను cheyyanu
వచ్చినచో vachchinachō	వస్తే vasthē
రావలెను rāvalenu	రావాలి rāvāli.

16. VOCABULARY

THE UNIVERSE

Bhagavanthudu భగవంతుడు } —God
dēvudu దేవుడు }

srishti సృష్టి—creation

srishtikartha సృష్టికర్త—creator

visvamu విశ్వము—universe

prapanchamu ప్రపంచము—world

svargamu స్వర్గము—heaven

narakamu నరకము—hell

chukka చుక్క

nakshathramu నక్షత్రము } —star

ākāśamu ఆకాశము—sky

rāsi chakramu రాశి చక్రము—zodiac

The planetary system

Sooryudu సూర్యుడు—Sun

Chandrudu చంద్రుడు—Moon

Kujudu కుజుడు—Mars

Budhudu బుధుడు—Mercury

Guruvu గురువు—Jupiter

Sukrudu శుక్రుడు—Venus

Sani శని—Saturn

thōkachukka తోకచుక్క—comet

ulka ఉల్క—meteor

grahamu గ్రహము—planet
 upagrahamu ఉపగ్రహము—satellite
 grahanāmu గ్రహణము—eclipse
 bhoomi భూమి—the earth

The Earth

nēla నేల—land
 samudramu సముద్రము—sea
 mahā samudramu మహా సముద్రము—ocean
 dhruvamu ధ్రువము—pole
 enda ఎండ—sun (heat & light)
 vennela వెన్నెల—moonlight
 veluthuru వెలుతురు }
 prakāśamu ప్రకాశము } —light
 vēdi (mi) వేడి (మి)—heat
 kiranamu కిరణము—ray
 needa నీడ—shade
 chhāya ఛాయ—shadow
 manchu మంచు—snow
 manchu gadda మంచు గడ్డ—ice
 vāna వాన }
 varshamu వర్షము } —rain
 konda కొండ—hill
 parvathamu పర్వతము—mountain
 gutta గుట్ట—hillock
 vāthāvaraṇamu వాతావరణము—atmosphere

- sēthōshna sthithi శీతోష్ణస్థితి—climate
 gāli గాలి }
 vāyuvu వాయువు } —wind, air
 gālīvāna గాలివాన }
 thupānu తుపాను } —storm
 bhookampamu భూకంపము—earth quake
 agni parvatham అగ్ని పర్వతము—volcano
 mēghamu మేఘము }
 mabbu మబ్బు } —cloud
 urumu ఉరుము—thunder
 merupu మెరుపు—lightning
 pidugu పిడుగు—thunderbolt.
 vidyuchhchakthi విద్యుచ్ఛక్తి—electricity
 nippu నిప్పు }
 agni అగ్ని } —fire
 neeru నీరు }
 ōlamu జలము } —water
 manchi neeru మంచి నీరు—fresh water
 midānamu మైదానము—plain
 peetthabhoomi పీఠభూమి—plateau
 lōya లోయ—valley
 guha గుహ—cave
 chēruvu చెరువు—tank
 sarassu సరస్సు—lake
 kaluva కాలువ—canal
 nādī నది—river

Minerals

gani గని—mine

bangāramu బంగారము—gold

vendi వెండి—silver

rāgi రాగి—copper

iththadi ఇత్తడి—brass

kanōhu కంచు—bronze

pāḍēarasamu పాదరసము—mercury

inumū ఇనుము—iron

ukku ఉక్కు—steel

seesamu సీసము—lead

thagaramu తగరము—tin

thuththunāgamu తుత్తునాగము—zinc

khanijamu ఖనిజము—mineral

gandhakamu గంధకము—sulphur

abhrakamu అభ్రకము
kāki bangāramu కాకి బంగారము } —mica

nēlabōggū నేల బొగ్గు—coal

vajramu వజ్రము—diamond

kempu కెంపు—ruby

paṭhēṭha పచ్చె—emerald

pushyarāgamu పుష్కరాగము—topaz

neelēmu నీలము—sapphire

sphatikamu స్ఫటికము—crystal

muthyamu ముత్యము—pearl

pagadāmu పగడము—coral

thruppu త్రుప్ప—rust

chilumu చిలము—verdigris

mīlathuththāmu మైలతుత్తము—(blue) vitriol

sindoorāmu సిందూరము—vermillion

Directions

thoorpu తూర్పు—east

āgnēyāmu ఆగ్నేయము—south.east

dēakshināmu దక్షిణము—south

nīrithi నైర్ఋతి—south.west

padamara పడమర—west

vayuvyāmu వాయువ్యము—north.west

uththaramu ఉత్తరము—north

ēēśānyāmu ఈశాన్యము—north.east

dīkku దిక్కు—direction

Time

kālamu కాలము—time

kshānāmu క్షణము—second

nimusāmu నిమిషము } —minute
nimishāmu నిమిషము }

arānimusāmu అరనిమిషము—half a minute

pāvu gantā పావు గంట—quarter of an hour

aragantā అరగంట—half an hour

muppāvugantā ముప్పావుగంట—three quarters of an hour

gantā గంట—hour

jāmu జాము—three hours

pagalu పగలు—day time

rāthri రాత్రి—night

dinamu దినము }
rōju రోజు } —a day.

vārāmu వారము—week

vāranthamu వారాంతము—week.end

pakshamu పక్షము—fortnight

sūklapakshamu శుక్లపక్షము }
sūdēdha ,, శుద్ధ ,, } —bright fortnight

krishna pakshamu కృష్ణపక్షము }
bahula ,, బహుళపక్షము } —dark fortnight

poornīma పూర్ణిమ—full.moon

amāvāsya అమావాస్య—new.moon

nela నెల—month

rithuvu ఋతువు—season (two.monthly)

vēsavi kālāmu వేసవి కాలము—Summer

varshākālāmu వర్షాకాలము—Rainy season

śeethakālāmu శీతకాలము }
ōhali ,, చలి ,, } —winter

vasantha kālāmu వసంత కాలము—Spring

ēdu ఏడు

samvathśaramu సంవత్సరము } —year

ugādiగది—New year.day

thellavārūjāmu తెల్లవారుజాము—early hours of the day
(before sunrise).

sooryōdayamu సూర్యోదయము—sun.rise.

sooryāsthamayamu సూర్యాస్తమయము sunset

udāyamu ఉదయము }
prodduna ప్రొద్దున } —morning

madhyāhnamu మధ్యాహ్నము—noon, midday

sāyamkālamu సాయంకాలము—evening

ardharāthri అర్ధరాత్రి—midnight

eenela ఈ నెల—instant (this month)

kadachinanela కడచిననెల—ultimo

rābōvu nela రాబోవునెల—proximo

nēdu నేడు }
ee rōju ఈ రోజు } —today

rēpu రేపు—to.morrow

ellundi ఎల్లండి—day.after tomorrow

ninna నిన్న—yesterday

monna మొన్న—day before yesterday

marunādu మరునాడు—next day

krindāti rōju క్రిందటిరోజు—pvious day

ontiganta ఒంటి గంట—one o' clock

rendu gantalu రెండు గంటలు—two o' clock

moodu ,, మూడు ,, —three ,,

pandrendu ,, పందెండు —twelve ,,

Days of the week

ādivāramu }
ఆదివారము } —Sunday

somavāramu సోమవారము—Monday

mangalāvaṛamu మంగళవారము—Tuesday

budhavaramu బుధవారము—Wednesday

guruvāramu గురువారము—Thursday

śukravāramu శుక్రవారము—Friday

śanivāramu శనివారము—Saturday

SOCIETY

lingamu లింగము—sex

manushyudu మనుష్యుడు }
purushudu పురుషుడు } —man

sthree స్త్రీ—woman

sisuvu శిశువు—child, baby, Infant

pasivādu పసివాడు—male child

pasipilla పసిపిల్ల—female child

pillavādu పిల్లవాడు }
bāludu బాలుడు } —boy

pilla పిల్ల
śīdapilla ఆడ పిల్ల } —girl
bālika బాలిక

yuvakudu యువకుడు—a young man

yuvathi యువతి—a young woman

peddāvādu పెద్దవాడు—an adult male ; elderly man

peddēādī (female) పెద్దది—an adult female ; elderly woman

vriḍḍhudu వృద్ధుడు }
musalivadu ముసలివాడు } —old man

vriḍḍhurālu వృద్ధురాలు }
musalamma ముసలమ్మ } —old woman

thallidāndrulu తల్లి దండ్రులు—parents.

amma అమ్మ } — mother
thalli తల్లి }

thandri తండ్రి } — father
ayya అయ్య }
nāyana నాయన }

thāthā తాత—grand.father

muththāthā ముత్తాత—great.grand.father

avva అవ్వ—grand.mother

ammamma అమ్మమ్మ—mother's mother

nāyanamma నాయనమ్మ—father's mother

kumārudu కుమారుడు } —son
puthrudu పుత్రుడు }
koduku కొడుకు }

koothuru కూతురు } —daughter.
kumārthe కుమార్తె }

manumadu మనుమడు—grand.son

manumarālu మనుమరాలు—grand.daughter

munimanumadu మునిమనుమడు—great.grand.son

guruvu గురువు—teacher

śiśhyudu శిష్యుడు—disciple

pempudu koduku పెంపుడు కొడుకు—adopted son

pempudu koothuru పెంపుడు కూతురు—adopted daughter.

śōḍari సోదరి—sister

chellelu చెల్లెలు—younger sister

akka అక్క, appa అప్ప—elder sister

anna అన్న—elder brother

thammudu తమ్ముడు—younger brother

annaḍammulu అన్నదమ్ములు—brothers.

sōdarudu సోదరుడు—brother

peḍāthalli పెదతల్లి—maternal aunt (elder)

pināthalli పినతల్లి—do „ (younger)

peḍāthandri పెదతండ్రి—father's elder brother } (paternal
china thandri చినతండ్రి „ younger brother } uncle)

mēna.māma మేనమామ—mothers brother (maternal
uncle),

mēnalludu మేనల్లుడు— a man's sister's son or a
woman's brother's son.

mēnakōḍalu మేనకోడలు—a man's sister's daughter or
a woman's brother's daughter

mēnaththa మేనత్త—father's sister.

māma (yya) మామ (య్య) —father.in.law

bāva బావ—brother.in.law; paternal aunt's son; mater-
nal uncle's son.

vaḍīne వడినె—sister.in.law; paternal aunt's daughter;
maternal uncle's daughter.

marāḍalu మారడలు—younger brother's wife, or, wife's
sister.

aththa (yya) అత్త (య్య) —mother.in.law

alludu అల్లుడు—son.in.law

kōḍalu కోడలు—daughter.in.law

viyyapurālu వియ్యపురాలు—mother of the son.in.law or
daughter.in.law

viyyankudu వియ్యంకుడు—father of the son in law or daughter in law.

gnāthi జాతి }
dāyādi దాయాది } —kinsman

brahmachāri బ్రహ్మచారి—bachelor

kanya కన్య—virgin

vidhava విధవా—widow

vidhurudu విధురుడు—widower

magadu మగడు }
bhartha భర్త } —husband

bhārya భార్య—wife.

savathi సవతి—co-wife

savathi.thalli సవతి తల్లి—step-mother

kutumbamu కుటుంబము—family

poorveekulu పూర్వీకులు—ancestors

pendli పెండ్లి }
vivāhamu వివాహము } —marriage

pendlikoduku పెండ్లికొడుకు }
varudu వరుడు } —bride.groom

pendli koothuru పెండ్లికూతురు }
vadhuvu వధువు } —bride

pendlivāru పెండ్లివారు—bridal party

katnamu కట్నము—dowry

kānukalu కానుకలు—presents

oorēgimpu ఊరేగింపు—procession

bandhuvu బంధువు }
chuttamu చుట్టము } —relative

chuttāfikamu చుట్టరికము } —relationship
bandhuthvamū బంధుత్వము }

snēhithudu స్నేహితుడు } —friend
mithramū మిత్రము
mithrudu మిత్రుడు }

virodhi విరోధి } —enemy
satruvu శత్రువు
pagavadu పగవాడు }

yajamāni యజమాని } —lord,
prabhuvu ప్రభువు }

koulādāru కౌలదారు } —tenant
kirayādāru కిరాయదారు }

gumāsthā గుమస్తా—clerk

poruguvādu పొరుగువాడు—neighbour

bānisa బానిస—slave

svathanthrudu స్వతంత్రుడు—free man

sēvakudu సేవకుడు—servant

panikaththe పనికితై—servant-maid

bhāgyavanthudu భాగ్యవంతుడు } —richman
dhanikudu ధనికుడు }

beedarālu బీదరాలు } —poor woman
pēdarālu పేదరాలు }

beedāvādu బీదవాడు } —poor man
pēdāvādu పేదవాడు }

biṭṭechagādu బిచ్చగాడు } —beggar
yāchakudu యాచకుడు }

bhāgyamu భాగ్యము } —prosperity
isvāryamu ఐశ్వర్యము } riches

pēdarikamu పేదరికము—poverty

The Human Body

sāreeramu శరీరము } —body
 dēhamu దేహము }

thala తల—head

ventrukalu వెంట్రుకలు—hair

purre పుట్టె—skull

medādu మెదడు—brain

nuḍuru నుదురు—forehead

mukhamu ముఖము—face

kannu కన్ను—eye

kanubomma కనుబొమ్మ—eyebrow

kanureppa కనురెప్ప—eye lid

kantipāpa కంటిపాప—pupil of the eye

chevi చెవి—ear

mukku ముక్కు—nose

mukku randhramulu ముక్కురంధ్రములు—nostrils

nōru నోరు—mouth

nāluka నాలక—tongue

pandlu పండ్లు—teeth

kondanāluka కొండనాలక—uvula

pedāvi పెదవి—lip

gonthu గొంతు—throat

dōuda దొడ } —cheek, jaw
 bugga బుగ్గ }

meesamulu మీసములు—mustache

gaddamu గడ్డము—chin, beard

- meda మెడ—neck
 rommu తొమ్ము—chest
 channulu చన్నులు—breasts
 bhujamu భుజము—shoulder
 chēyi చేయి—hand
 mōchēyi మోచేయి—elbow
 aṛachēyi అఱచేయి—palm
 chanka చంక—arm.pit
 maṇikattu మణికట్టు—wrist
 pidikili పిడికిలి—fist
 vrēlu వ్రేలు—finger
 botanavrēlu బొటనవ్రేలు—thumb
 gōru గోరు—nail
 kadupu కడుపు } —stomach
 potta పొట్ట }
 boddu బొడ్డు—navel
 prēgulu ప్రేగులు—intestines
 oopirithithulu—lungs
 gunde గుండె—heart
 nadumu నడుము—waist
 rakthamu రక్తము—blood
 rakthanālamu రక్తనాళము—vein or artery
 emuka ఎముక—bone
 charmamu చర్మము } —skin
 thōlu తోలు }

- māmsamu మాంసము } —flesh
 kanda కండ }
 naramu నరము—nerve
 pleehamu ప్లీహము—liver
 yakriththu యక్రత్తు—spleen
 veepu వీపు—back
 vennemuka వెన్నెముక—
 thoda తొడ—thigh
 pikka పిక్క—calf of the leg
 odi ఒడి—lap
 mōkālu మోకాలు—knee
 kālu కాలు—leg
 cheelamanda చీలమండ—ankle
 pādāmu పాదము—foot
 madama మడమ—heel
 (kāli) botanavrēlu (కాలి) బొటనవ్రేలు—toe
 aṛākālu అఱకాలు—sole (of the foot)
 yoni యోని—the female sex organ
 lingamu లింగము—the male sex organ
 vrishanāmulu వృషణములు—testicles
 āsanamu ఆసనము } —anus
 muddi ముద్ది }
 chemata చెమట—sweat
 malamu మలము—"stools"
 moothramu మూత్రము—urine
 śukramu శుక్రము—sperm

ummi ఉమ్మి } —Saliva
 lālajalamu లాలాజలము }
 andāmu అందము—beauty
 andāviheenamu అందవిహీనము—ugliness.

Bodily Functions & Disorders

arōgyamu ఆరోగ్యము—health
 anārōgyamu అనారోగ్యము—ill.health
 rōgamu రోగము }
 jabbu జబ్బు } —sickness, disease
 vyādhi వ్యాధి }
 mandū మందు }
 oushadhāmu ఔషధము } —medicine
 thaththvamu తత్త్వము—constitution
 chōopu చూపు—sight
 vinuta వినుట—hearing
 vāsana chōochuta వాసనచూచుట—smelling
 thāikuta తాకుట—touch
 ruchi రుచి—taste
 māṭalu మాటలు—speech
 māta మాట—word
 svāsa శ్వాస }
 oopiri ఊపిరి } —breath
 jeernamu జీర్ణము—digestion
 nadaka నడక—walking
 gruddi గ్రుడ్డి—blind
 kunti కుంటి—lame

- mooga మూగ—dumb
 natthithi నత్తి—stammering
 cheviti చెవిటి—deaf
 aviti అవిటి—cripple
 mellakannu మెల్లకన్ను—squint eye
 ākali ఆకలి—hunger
 dēhamu దాహము } —thirst
 dēppi దప్పి . . }
 śabdamu శబ్దము } —sound
 dhvani ధ్వని }
 suvāsana సువాసన—good smell
 dūrvasana దుర్వాసన—bad smell
 chēdu చేదు—bitter, bitterness
 pulupu పులుపు—sourness
 theepi తీపి—sweetness
 kāramu కారము—hot, pungent
 uppana ఉప్పున—saltish taste
 ogaru ఒగరు—acrid
 noppi నొప్పి—pain
 thalanoppi తలనొప్పి—head-ache
 manta మంట—burning sensation
 kandlakalaka కండ్లకలక—optthalmia, sore eyes
 jalubu జలబు, padisemu పడిశెము—coryza, cold
 dēgggu దగ్గు—cough
 vikāramu వికారము—giddiness
 vāmthi వాంతి—vomit

- ajeernamu అజీర్ణము—indigestion
 ākalilēkapōvuta ఆకలి లేక పోవుట—dyspepsia
 virēchana badhādhakamu విరేచనబద్ధకము—constipation
 virēchanamulu విరేచనములు—diarrhoea
 raktha ,, రక్త ,, —dysentery
 pichechi పిచ్చి—insanity
 jvaramu జ్వరము—fever
 chemata చెమట—sweat
 moorhha మూర్ఛ—fainting
 bonguru gonthu బొంగురు గొంతు—hoarse voice
 kshaya క్షయ—T. B. (consumption)
 nanju నంజు }
 neeru నీరు } —dropsy
 pakshavāthamu పక్షవాతము—paralysis
 thimmiri తిమ్మిరి—numbness
 balaheenatha బలహీనత—weakness
 bhāramu భారము }
 baruvu బరువు } —heaviness
 beṇuku బెణుకు—sprain
 gāyamu గాయము—wound
 pundu పుండు—ulcer
 dūradā దురద—itching
 gajji గజ్జి—itch
 thāmara తామర—ringworm
 kushtu కుష్ఠ—leprosy
 maṣōochi మశూచి—small pox

- ātalamma ఆటలమ్మ — chicken-pox
 pongu పొంగు — measles
 vishoochi విహూచి — cholera
 chinnabidda guṇāmu చిన్నబిడ్డగుణము — convulsions
 mahāmāri మహామారి — plague
 sandhi సంది — delirium
 magatha మగత — coma
 cheemu చీము — puss
 kūrūpu కుఱుపు — boil
 vāpu వాపు — swelling
 chāvu చావు
 mrithyuvu మృత్యువు } — death
 prāṇāmu ప్రాణము — life
 upaśānti ఉపశాంతి — amelioration
 nādi నాడి — pulse
 nidānamu నిదానము — diagnosis
 chikithsa చికిత్స — treatment
 nayamaguta నయమగుట } — cure
 kuḍūruta కుడురుట }
 thirugabettuta తిరుగబెట్టుట — relapse
 pathhyamu పథ్యము — good diet
 apathyamu అపథ్యము — bad diet
 mandū మందు — medicine
 muttu ముట్టు — menses
 garbhini గర్భిణి — pregnant
 prasoothi ప్రసూతి — delivery

kusuma కుసుమ—lucorrhoea

snānamu స్నానము—bath

sukharōgamu సుఖరోగము—venereal disease

○ Mind & Soul

manassu మనస్సు—mind

āthma ఆత్మ—soul

ālōchana ఆలోచన—thinking, thought

thripthi తృప్తి—satisfaction

santhōshamu సంతోషము—gladness

vichāramn విచారము } —sorrow
dūhkhāmu దుఃఖము }

sukhamu సుఖము—happiness

kashtamu కష్టము—trouble

kōpamu కోపము—anger

asooya అసూయ—jealousy

āśa ఆశ—greed, hope

nirāśa నిరాశ—hopelessness

athyāśa అత్యాశ—too much greed

buddhi బుద్ధి—faculty

jñānamu జ్ఞానము—wisdom, knowledge

ajñāmu అజ్ఞానము—ignorance

uddēśyamu ఉద్దేశ్యము—idea

abhiprāyamu అభిప్రాయము—opinion

lakshyamu లక్ష్యము—aim

yukthi యుక్తి—wit, device

- upāyamu ఉపాయము—plan
 kāraṇamu కారణము—reason, cause
 kāryamu కార్యము, పని—pani, work
 chapālachiththamu చపలచిత్తము—indecisiveness
 nirṇayamu నిర్ణయము—decision
 sathyamu సత్యము }
 nijamu నిజము } —truth
 abaḍhḍhamu అబద్ధము }
 asathyamu అసత్యము } —lie, untruth
 porabātu పొరబాటు—oversight
 thappu తప్పు—error
 Srādhḍha శ్రద్ధ—care, attention
 uthsāhamu ఉత్సాహము—zeal
 mārapu మఱపు—forgetfulness
 jnapthi జ్ఞప్తి—memory
 prēma ప్రేమ—love
 snēhamu స్నేహము—friendship
 guṇamu గుణము—quality
 sugunamu సుగుణము—good quality
 dūrguṇamu దుర్గుణము—bad quality
 bhayamu భయము—fear
 hāsyamu హాస్యము—humour
 ooha ఊహ—opinion, imagination
 parichayamu పరిచయము—familiarity
 nammakamu నమ్మకము—belief
 viśvāsamu విశ్వాసము—faith

- ishtamu ఇష్టము—liking
 asahyamu అసహ్యము—dislike
 kōrika కోరిక—desire
 andōlana అందోళన—anxiety
 āthuratha అతురత—hurry
 siggu సిగ్గు—shame
 maryādā మర్యాద—politeness, courtesy
 amaryādā అమర్యాద—impoliteness
 pavithratha పవిత్రత—purity
 apavithratha అపవిత్రత—impurity
 seelamu శీలము—chastity
 pāpamu పాపము—sin
 puṇyamu పుణ్యము—result of a good act
 dānamu దానము—charity
 dharmamu ధర్మము—duty
 dāya దయ—pity
 sānubhoothi సానుభూతి—sympathy
 āthidhyamu ఆతిథ్యము—hospitality
 vidhēyatha విధేయత—obedience
 sānthamu శాంతము—piety
 ōrpu ఓర్పు—patience
 bhakthi భక్తి—devotion
 paścāthāthāpamu పశ్చాత్తాపము—repentance
 ikamathyamu ఐకమత్యము—unity
 virōdhamu విరోధము—enimity
 anukoolamu అనుకూలము—advantage; for

prathikoolamu ప్రతికూలము	disadvantage; against
gouravamu గౌరవము	honour
agouravamu అగౌరవము	dishonour
krithajñatha కృతజ్ఞత	gratitude
krithaghnatha కృతఘ్నత	ingratitude
amāyikathvamu అమాయకత్వము	innocence
ādambaramu ఆదంబరము	show
nirādambaramu నిరాదంబరము	simplicity
nēru నేర్పు	skill
anubhavamu అనుభవము	experience
abhyāsamu అభ్యాసము	practice
dhīryamu ధైర్యము	courage
sāhasamu సాహసము	daringness
alavātu అలవాటు	habit
anumānamu అనుమానము	presumption, suspicion
sandēhamu సందేహము	doubt
dōshamu దోషము	} —misdeed
aparādhamu అపరాధము	
nēramu నేరము	crime
paga పగ	vengeance
egathāli ఎగతాళి	} —mocking
vekkīrintha వెక్కిరింత	
thiraskāramu తిరస్కారము	refusal
vyabhichāramu వ్యభిచారము	debauchery
dōngathanamu దొంగతనము	theft
garvamu గర్వము	pride

vinayamu	విసయము	—	submissiveness
mōsamu	మోసము	—	deceit
ajāgratha	అజాగ్రత	—	negligence
lubdhathvamu	లబ్ధత్వము	—	miserliness
durvyayamu	దుర్వ్యయము	—	prodigality
pakshapāthamu	పక్షపాతము	—	partiality
nishpakshapāthamu	నిష్పక్షపాతము	—	Impartiality
thrāgudu	త్రాగుడు	—	drinking
thrāgubōthu	త్రాగుబోతు	—	drunkard
mōhamu	మోహము	—	love; passion
avamānamu	అవమానము	—	insult
mēlu	మేలు	—	good
keedu	కీడు	—	harm
abhimānamu	అభిమానము	—	attachment
kroorathvamu	క్రూరత్వము	—	cruelty
hathya	హత్య	—	murder
āthmahathya	ఆత్మహత్య	—	suicide
āchāramu	ఆచారము	—	custom, practice
paralōkamu	పరలోకము	—	other world
janma	జన్మ	—	life; birth;
punarjanma	పునర్జన్మ	—	re.birth
mathamu	మతము	—	religion
ākārshana	ఆకర్షణ	—	attraction

Food & Drink

- sākāhāramu ఆహారము—food
 māmsamu మాంసము—meat
 annamu అన్నము—boiled rice
 koora కూర—curry
 sākāhāramu శాకాహారము—vegetarian meals
 māmsākāhāramu మాంసాహారము—non.vegetarian meals.
 pālu పాలు—milk
 rotte రొట్టె—bread
 pindi పిండి—flour
 panchādāra పంచదార }
 chākkera చక్కెర } —sugar
 pāchchadi పచ్చడి—chutney
 oorugāya ఊరుగాయ—pickles
 pandlu పండ్లు—fruit
 kāya కాయ—raw fruit
 dōrakaya దోరకాయ—half.ripe fruit
 pulusu పులుసు—soup
 pappu పప్పు—boiled pulses (dholl)
 nēyi నేయి—clarified butter (ghee)
 majjiga మజ్జిగ }
 challa చల్ల } —butter.milk
 chāru చారు—light soup
 perugu పెరుగు—curds

grudlu గ్రుడ్లు—eggs.

chēpalu చేపలు—fish

sona సొన—yolk

mukka ముక్క—piece

mudḍā ముద్ద—morsel

venna వెన్న—butter

meegada మీగద—cream

junnu జున్ను—cheese

pēlālu పేలాలు—fried paddy or millet

ōhalidī చలిది (annamu అన్నము) } —food kept overnight.
ōhaḍḍi చడ్డి ,, }

bhōjanamu భోజనము—meal

manchineeru మంచినీరు—fresh water

vaddana వడ్డన—serving food

māru మారు—second course of a meal

phalāhāramu ఫలాహారము—fruit diet (colloquially used
for “tiffin”)

upāhāramu ఉపాహారము—tiffin

bāḍāmu బాదము—almond

jēedipappu జీడిపప్పు—cashewnut

batāneelu బటానీలు—peas

atukulu అటుకులు—parboiled and husked paddy

uppu ఉప్పు—salt

kāramu కారము—chilly powder

chinthapandu చింతపండు—tamarind

- mirepakāyalu మిరెపకాయలు—chillies (dried) (red pepper)
 pesalu పెసలు—green gram
 kandūlu కందులు—red gram
 minumulu మినుములు—black gram
 śānagalu శనగలు—bengal gram
 vēruśānagalu వేరుశనగలు—ground nut
 āvālu అవాలు—mustard
 menthulu మెంతులు—fenugreek
 jeelakārā జీలకర్ర—cummin seed
 ullipayalu ఉల్లిపాయలు—onions
 vellulli వెల్లుల్లి—garlic
 inguva ఇంగువ—asafoetida
 dhaniālu ధనియాలు—coriander
 pasupu పసుపు—turmeric
 bellamu బెల్లము—jaggery
 biyyamu బియ్యము—rice
 gōdhumalu గోధుమలు—wheat
 jonnalū జొన్నలు—millet
 mōkkajōnnalu మొక్కజొన్నలు—corn
 pappulu పప్పులు—pulses
 saggubiyamu సగ్గుబియ్యము—sago
 nuvvulu నువ్వులు—sesame
 miriyālu మిరియాలు—pepper
 allamu అల్లము—ginger
 sōntthi శొంతి—dried ginger

noone నూనె—oil

manchiniōone మంచినూనె
nuvvula noone నువ్వులనూనె } —gingily oil (sweet oil)

vēruśānganoōne వేరుశనగనూనె—groundnut oil

kobbarinoone కొబ్బరినూనె—cocoanut oil

āmudāmu ఆముదము—castor oil

thamulapaku తమలపాకు—betel leaf

vakkalu వక్కలు }
pōkalu పోకలు } —arecanuts

sunnamu సున్నము—lime

karpooramu కర్పూరము—camphor

kumkumapuvvu కుంకుమపువ్వు—saffron

ēlakulu ఏలకులు—cardamum

lavangamulu లవంగములు—cloves

sugandha dravyamulu సుగంధద్రవ్యములు—spices

dalchina chekka దాల్చినచెక్క }
lavanga pattā లవంగపట్ట } —cinnāmon

jājikāya జాజికాయ—nutmeg

jāpāthri జాపత్రి—mace

sōpu సోపు—anise

pindivanta పిండివంట—atables prepared with flour and
ghee or oil

pākamu పాకము—jelly-like preparation of sugar or
jaggery

patikabellamu పటిక బెల్లము—sugar.candy

pānakamu పానకము—syrup

kallu కల్లు—an intoxicating drink from the palm tree
sārāyi సారాయి—liquor

paneeyamu పానీయము—drink

vindū విందు—dinner party

āhvānamu ఆహ్వానము }
pilupu పిలుపు } —invitation

Dress & Relative Materials

vasthramulu వస్త్రములు }
dūsthulu దుస్తులు } —clothes

dēhōvathi దోవతి—*dhotee* (loin cloth)

uththareeyamu ఉత్తరీయము—upper cloth

chokkā చొక్కా—shirt

lāgu లాగు—pants

jēbu జేబు—pocket

gundee గుండి—button

thalapāga తలపాగ—head-dress

cheppulu చెప్పులు }
pādarakshalu పాదరక్షలు } —shoes (*chappals*)

chēthigudda చేతిగుడ్డ—hand kerchief

tōpee టోపీ—cap

rāvike రవికె—blouse, jacket

cheera చీర—*saree* (a cloth worn by ladies)

jalathāru జలతారు—gold or silver lace

pattu పట్టు—silk

dōdī దూది }
praththi ప్రత్తి } —cotton

ḍēuppati దుప్పటి—bed.cover etc.

sāluva శాలువ—shawl

galeebu గలీబు—pillow-cover

kambālī కంబలీ } —blanket
gongālī గొంగలీ }

naga నగ—jewel

hāramu హారము—necklace

golusu గొలుసు—chain

ungaramu ఉంగరము—ring

kadiamu కడియము—bracelet, or anklet

chevipōgulu చెవిపోగులు—ear.rings

ḍēḍḍulu డిడ్డులు—ear.stars

gāḍḍulu గాఱులు—bangles

varusa వరుస—row

kokkemu కొక్కెము—clasp

House & Household articles

illu ఇల్లు—house, home

vākili వాకిలి—door way

thalupu తలుపు—door

kitikee కిటికీ—window

gōda గోడ—wall

punāḍi పునాది—foundation

gadapa గడప—threshold

ḍēḍḍi డొడ్డి—backyard

vasārā వసారా—verandah

- āvaraṇa అవరణ—compound
 padaka gaḍi పడక గది—bed.room
 vanta illu వంటఇల్లు—kitchen
 bhōjana śāla భోజనశాల—dining room
 śāla శాల—hall
 marugu dōddi మఱుగు దొడ్డి—closet
 poga gottamu పొగగొట్టము—chimney
 poyyi పొయ్యి } —hearth, oven
 proyyi ప్రొయ్యి }
 snānapugaḍi స్నానపుగది—bath.room
 puṣṭhakaśāla పుస్తకశాల—library.room
 gaḍi గది—room
 rāyi రాయి—stone
 ituka ఇటుక—brick
 penku పెంకు—tile
 kaṛra కఱ్ఱ—timber
 sunnamu సున్నము—lime
 isuka ఇసుక—sand
 neeru నీరు—water
 metlu మెట్లు—steps ; staircase
 anthasthhu అంతస్తు—storey
 dābā దాబా—terrace
 mēda మేద—
 a building with two or more storeys
 hāvi బావి, } —well
 nooyi నూయి }
 sthhambhamu స్థంభము—pillar

- doolamu దూలము—beam
 (pi) kappu (పై) కప్పు—roof ; ceiling
 pendebaddā పెండెబెద్ద—lath
 mola మొల }
 mēku మేకు } —nail
 cheela చీల—spike
 gadiya గడియ—bolt
 thālāmu తాళము—lock
 kappathālāmu కప్పతాళము—padlock
 balla బల్ల—bench, table
 kurchee కుర్చీ—chair
 madatha kurchee మడతకుర్చీ—folding chair
 padaka kurchee పడకకుర్చీ—easy chair
 manchāmu మంచము—cot
 pandiri పందిరి—cover for a cot or an open space
 dōmathera దోమతెర—mosquito curtain
 uyyela ఉయ్యెల—cradle
 parupu పరుపు—bedding
 prakka ప్రక్క—bed
 dīndu దిండు }
 thalagada తలగడ } —pillow
 thalavīpu తలవైపు—head.end
 kālavīpu కాళ్లవైపు—foot.end
 pette పెట్టె—box
 visanakaṛra విసన కళ్ల—fan
 adēdamu అద్దము—mirror

- duvvena దువ్వెన—comb
 bottu బొట్టు—(vermillion) mark (on the face)
 kunkuma కుంకుమ—a red powder for bottu
 suvāsanaathīlamu సువాసనతైలము—scented oil
 aththaru అత్తరు—scent
 panneeru పన్నీరు—rose water
 agaruvaththi అగరువత్తి—scented stick
 dhoopamu ధూపము—scented smoke
 sāmbānī సాంబ్రాణి—Benzoin
 dēepamu దీపము—light
 vāththi వత్తి—wick
 aggipulla అగ్గిపుల్ల—match stick
 aggipette అగ్గిపెట్టె—match box
 paṭamu పటము—picture
 kāṭuka కాటుక—collyrium
 gandhamu గంధము
 chandānamu చందనము } —sandalwood paste
 kasthoori కస్తూరి—musk
 punugu పువగు }
 javādi జవాది } —civet
 lakka లక్క—lac
 chāpa చాప—mat
 thivāchee తివాచీ—carpet
 bontha బొంత—quilt
 boeruvā బీరువా—almirah
 ginne గిన్నె—cup, vessel

- pingānee పింగాణీ—chinaware
 garite గరితె—ladle
 chemcha చెంచా—spoon
 sibbi సిబ్బి—metal cover
 visthari విస్తరి—leafy plate for taking food
 kanāchamu కంచము—metal plate
 chembu చెంబు—ewer
 peeta పీట—wooden seat
 binde బిందె—water container (metal)
 kāgu కాగు—cauldron
 kunda కుండ—pot
 chatti చట్టి—cooking pot
 muntha ముంత—small pot, mug
 mookudu మూకుడు—pan
 koojā కూజా—pitcher
 jaadee జాడీ—Jar
 penamu పెనము—Metal pan
 dabba డబ్బా—tin container
 rāthichippa రాతిచిప్ప—stone ware
 pāllemu పల్లెము—plate
 rōlu రోలు—mortar
 rōkali రోకలి—pestle
 chēta చేట—winnow
 jalleda జల్లెడ—sieve
 cheepuru చీపురు—broom (stick)

- panimuttu పనిముట్టు—instrument, tool
 kaththipeeta కత్తిపీట—an instrument to chop or cut
 vegetables with
 kaththi కత్తి—knife
 gampa గంప }
 thatta తట్ట } —basket
 butta బుట్ట—small basket
 samchi సంచి—bag
 chēthisamchi చేతి సంచి—hand bag
 vantacheraku వంటచెఱకు }
 kattelu కట్టెలు } —fuel
 boggu బొగ్గు—charcoal
 pidukalu పిడుకలు—dung.cakes
 mootha మూత—lid, cover
 gājusāmānulu గాజు సామాను—ass. ware
 seesā సీసా—bottle
 birada బిరడా—cork
 minapuvaththi మైనపువత్తి—candle
 kavvamu కవ్వము—churning stick
 gottamu గొట్టము—tube
 kaththera కత్తెర—scissors
 garaatee గరాటీ—funnel

Vocations & professions

- vyavasāyamu వ్యవసాయము—agriculture
 māgali నాగలి—plough

kādi కాడి—yoke

goddali గొడ్డలి—axe

gaddapara గడ్డపార } —crow-bar

gunapamu గునపము }

kodavali కొడవలి—sickle

thōṭa తోట—garden

thōṭapani తోటపని—gardening

chēnu చేను, }

polamu పొలము } —field, land.

gattu గట్టు—bund

(sari) haḍḍu (సరి) హడ్డు—boundary

meṛaka మెఱక—high level

meṛaka chēnu మెఱకచేను—dry land

pallamu పల్లము—low level

pallapu chēnu పల్లపుచేను—wet land

ḍhānyamu డాన్యము—paddy, grain

kanki కంకి—ear of corn

kalupu కలపు—weeds

gāḍe గాడె—barn

beedu బీడు—waste land

nēla నేల }

matti మట్టి } —earth

sāramu సారము—fertility

sāgu సాగు—cultivation

kāllamu కల్లము—thrashing floor

pachchika పచ్చిక—grass, pasture

pachchika bayalu పచ్చికబయలు—meadow

- ēruvu ఎరువు—manure
 kunche కంచె—fence
 kuppā కుప్ప—heap, stack
 panta పంట—harvest
 rīthu రైతు
 vyavasāyadārudu వ్యవసాయదారుడు } —cultivator, farmer
 Bhooswāmi భూస్వామి—landlord
 koulu కొలు—lease
 kouludārudu కొలుదారుడు—tenant
 bāduga బాడుగ—rent
 vyāpāramu వ్యాపారము—business
 varthakamu వర్తకము—Trade
 varthakudu వర్తకుడు—merchant
 dūkānamu దుకాణము } —shop
 angadi అంగడి
 angadiveēdhi అంగడివీధి—bazar
 thoonika తూనిక—weight
 kolatha కొలత—measure
 kolathabaddē kolathabaddē కొలతబద్ధ—measure stick
 bātu బాటు—weight
 gajamu గజము—yard
 gajamubaddē గజముబద్ధ—yardstick
 sarukuu సరుకు—merchandise, goods
 rokkamu రొక్కము—cash
 appu అప్పు } —credit
 aruvu అరువు

- theege thrāsu తీగెత్రాసు—spring balance
 thrāsu త్రాసు
 thakkeda తక్కెడ } —balance
 mullu ముల్లు—pointer
 dānde దందె—beam of a balance
 niluva నిలువ—balance (of stock etc).
 kāthā కాతా—ledger
 chitthā చితా—journal
 nagaḍu chitthā నగడు చితా—cash book
 lekkā లెక్క—sum, account
 paḍḍu పడ్డు—entry
 giddangi గిడ్డంగి—store house
 vasthuvu వస్తువు—article
 gumastha గుమస్తా—clerk
 yajamāni యజమాని—master, owner
 panivādu పనివాడు—workman
 sevākudu సేవకుడు—servant
 bānisa బానిస—slave
 sanchi సంచి—bag
 katta కట్ట—bale, bundle
 varusa వరుస—row
 asalu అసలు—principal
 vaddi వడ్డి—interest
 bāruvaddi బారువడ్డి—simple interest
 chakravaddi చక్రవడ్డి—compound interest
 dhara ధర—rate

vela వెల—price

śāḍāyamu ఆదాయము } —income
rābadi రాబడి

vyayamu వ్యయము—expenditure

lābhamu లాభము—profit

nashtamu నష్టము—loss

krayamu క్రయము—purchase

vikrayamu విక్రయము—sale

mārakamu మారకము—exchange

d̄ravyamu ద్రవ్యము—money

nāṇemu నాణెము—coin

māḍīri మాదిరి—sample

egumathi ఎగుమతి—export

digumathi దిగుమతి—import

riṇamu ఋణము } —loan
appu అప్పు

rinadātha ఋణదాత—creditor

rinasthhuḍu ఋణస్థుడు } —debtor
bākeedarudu బాకీదారుడు

bēramu బేరము—bargain

patti పట్టి—invoice

pettubadi పెట్టుబడి—investment, capital

bhāghamu భాగము—part

bhāgasthhuḍu భాగస్థుడు—partner

thākattu తాకట్టు—mortgage

pathramu పత్రము—bond

- chellu చెల్లు—re-payment
 jama జమ—credit
 kharchu ఖర్చు—debit
 pechchu పెచ్చు—excess
 thaāchchu తాచ్చు } —deficit
 tharugu తఱుగు }
 tōku తోకు—wholesale
 ohillara చిల్లర—retail, small change
 uththaramu ఉత్తరము—letter
 vidudāla విడుదల—release
 āsthi ఆస్తి—asset
 appu అప్పు—liability
 sthhirāsthi స్థిరాస్తి—immovable property
 charāsthi చరాస్తి—moveable property
 prakatana ప్రకటన—advertisement
 bayānā బయానా—advance
 raseedū రశీదు—receipt
 jābithā జాబితా—list
 vriththi వృత్తి—profession
 ādākamū అద్దకము—dyeing
 āchchu అచ్చు—print
 kammari కమ్మరి—blacksmith
 kanchari కంచరి—brass founder
 kamasali కమసాలి—goldsmith
 thagarapu panivādu తగరపు పనివాడు—tinman

- d̄arjeevādu దర్జీవాడు—tailor
 c̄hākali చాకలి—washerman
 mangali మంగలి—barber
 chithrakārudu చిత్రకారుడు—painter
 vidyudu వైద్యుడు—doctor
 nyāyavādi న్యాయవాది—lawyer
 jyothiskudu జ్యోతిష్కుడు—astronomer
 kavi కవి—poet
 vadraṅgi వడ్రంగి—carpenter
 s̄ilpi శిల్పి—architect
 thāpee panivādu తాపీపనివాడు—mason
 vantavādu వంటవాడు—cook (male)
 vantalakka వంటలక్క—cook (female)
 kasāyivādu కసాయివాడు—butcher
 pallevādu పల్లెవాడు—fisherman
 thōtamāli తోటమాలి—gardener
 vētakādu వేటకాడు }
 bōyavādu బోయవాడు } —hunter
 gollavādu గొల్లవాడు—shepherd
 pātakādu పాటకాడు—songster
 pātakaththe పాటక తై—songtress
 panikaththe పనిక తై—servant.maid
 ātakādu ఆడకాడు—player
 natakudu నటకుడు—actor
 nati నటి—actress
 thelakavādu తెలకవాడు—oilman

- sālēvādu సాలెవాడు—weaver
 gārādivādu గారదివాడు—juggler
 hāsyagādu హాస్యగాడు—buffoon
 upādhyāyudu ఉపాధ్యాయుడు—teacher
 sutthi సుత్తి—hammer
 dīmma దిమ్మ—anvil
 kolimi కొలిమి—furnace
 padugu పడుగు—warp
 pēka పేక—woof
 thrādu త్రాడు—rope
 maggamu మగ్గము—loom
 nāde నాడె
 kande కండె } —shuttle
 rātamu రాతము—spinning.wheel.
 vala వల—net
 era ఎర—prey
 kacheree కచేరీ
 kāryālayamu కార్యాలయము } —office
 karmāgāramu కర్మాగారము—workshop
 yanthramu యంత్రము—machine
 yanthrāgāramu యంత్రాగారము—factory
 jeethamu జీతము—salary, wages
 badi బడి
 pathasāla పాఠశాల } —school
 panthulu పంతులు—teacher
 vidyārthhi విద్యార్థి—student (male)

- vidyārthhini విద్యార్థిని—student (female)
 pusthakamu పుస్తకము—book
 kāgīthamu కాగితము—paper
 palaka పలక—slate
 balapamu బలపము—slate.pencil
 kalamu కలము—pen
 selavu సెలవు—holiday
 pāttthamu పాఠము—lesson
 adhyāyamu అధ్యాయము—chapter
 puta పుట—page
 pankthi పంక్తి—line
 gādyamu గద్యము—prose
 pādīyamu పద్యము—poetry
 anuvādamu అనువాదము—translation
 vidyarthhi.vēthanamu విద్యార్థి వేతనము—scholarship.
 seemasunnapu mukka సీమసున్నపుముక్క—chalk piece
 moolamu మూలము—text
 arthhamu అర్థము—meaning
 thāthparyamu తాత్పర్యము—summary
 vyākhyānamu వ్యాఖ్యానము—commentary
 nallaballa నల్లబల్ల—black board
 charithra చరిత్ర—history
 bhoogōlasāsthramu భూగోళశాస్త్రము—geography
 khagōlasāsthramu ఖగోళశాస్త్రము—astronomy
 lekkalu లెక్కలు—mathematics
 ankaganīthamu అంకగణితము—arithmetic

- beejagaṇithamu బీజగణితము — Algebra
 rekhāgaṇithamu రేఖగణితము — geometry
 neethiśāstharamu నీతిశాస్త్రము — ethics
 prakrithiśāstharamu ప్రకృతిశాస్త్రము — natural science
 vijnānaśāstharamu విజ్ఞానశాస్త్రము — science
 prāthamika vidyā ప్రాథమిక విద్య — elementary education
 unnathavidyā ఉన్నతవిద్య — higher education
 vayōjana vidyā వయోజనవిద్య — adult education
 pareeksha పరీక్ష — examination
 prasnāpathramu ప్రశ్నపత్రము — question paper
 prāsna ప్రశ్న — question
 samādāhanamu సమాధానము } —answer
 javābu జవాబు. }
 upōlghāthamu ఉపోద్ఘాతము — preface
 vishayasoochika విషయసూచిక — index
 thappu తప్పు — error
 oppu ఒప్పు — correctness
 kala కళ — art
 kalāsāla కళాశాల — college
 patamu పటము — map, picture
 sāngeethamu సంగీతము — music
 nāṭakamu నాటకము — drama
 rangamu రంగము — scene
 ankamu అంకము — act (of a drama)
 anubandhamu అనుబంధము — appendix

samkhya సంఖ్య } —number.
anke అంకె

bhāgamu భాగము—part

moththamu మొత్తము—total

koodika కూడిక—addition

theesivētha తీసివేత—subtraction

hechchavētha హెచ్చవేత—multiplication

bhāgahāramu భాగహారము—division

samānamu సమానము—equal

chiththi chittu చిత్త—rough copy (draft)

sudhādhapraṭhi శుద్ధప్రతి—fair copy

Beasts, Birds & Reptiles

janthuvu జంతువు } —beast, animal
mrīgamu మృగము }

āvu ఆవు—cow

ēddu ఎడ్డు—ox

barre బర్రె } —she. buffalo
gēde గేదె }

dōoda దూడ—calf

dūnnapōthu దున్నపోతు—he. buffalo

gurramu గుర్రము—horse

gādidā గాడిద—ass

kancharagādidā కంచరగాడిద—mule

ēnugu ఏనుగు—elephant

onte ఒంటె—camel

nippu kōdi నిప్పుకోడి—ostrich

kōthi కోతి—monkey

- pilli పిల్లి—cat
 kukka కుక్క—dog
 pandi పంది—pig
 adavi pandi అడవి పంది—wild.boar
 mundla pandi ముండ్ల పంది—porcupine
 elugu banti ఎలుగుబంటి—bear
 puli పులి—tiger
 chīruthapuli చిఱుతపులి—leopard
 thodēlu తోడేలు—wolf
 simhamu సింహము—lion
 kundēlu కుందేలు—hare
 nakka నక్క—jackal
 guntanakka గుంటనక్క—fox
 jinka జింక—deer
 dēuppi దుప్పి—male.deer
 lēdi లేడి—stag
 gorre గొర్రె—sheep
 mēka మేక—goat
 mandā మంద—herd
 eluka ఎలుక—rat
 chitteluka చిట్టెలుక—mouse
 thonda తొండ
 oosaravilli ఊసరవిల్లి } —chameleon
 udutha ఉరుత—squirrel
 mungisa ముంగిస—mongoose

thondamu తొండము—trunk

thōka తోక—tail

dānthamu దంతము—tusk

meesamulu మీసములు—whiskers

gitta గిట్ట—hoof.

pāmu పాము—snake

thrācēhu pāmu త్రాచపాము—cobra

vishamu విషము—poison

thēlu తేలు—scorpion

balli బల్లి—lizard

saleedu సాలీడు—spider

purugu పురుగు—worm

cheema చీమ—ant

nalli నల్లి—bug

dōma దోమ—mosquito

eega ఈగ—fly

kandīreega కందిరీగ—wasp

thēneteega తేనెటీగ—bee

gongālī purugu గొంగళి పురుగు—caterpillar

midutha మిడుత—locust

chēpa చేప—fish

mosali మొసలి—crocodile

thimingilamu తిమింగిలము—whale

sorachēpa సొరచేప—shark

polusu పొలుసు—fin

- jalaga జలగ—leech
 natthha నత్త—snail
 thābēlu తాబేలు—tortoise
 kappa కప్ప—frog
 endrakāya ఎండ్రకాయ } —crab
 peetha పీత }
 gabbilamu గబ్బిలము — bat
 kāki కాకి—crow
 piehchuka పిచ్చుక—sparrow
 pāvuramu పావురము—pigeon
 guvva గువ్వ—dove
 grādēa గ్రద్ద—kite
 dēga దేగ—hawk
 rābandu రాబందు—vulture
 kongā కొంగ—crane
 grudlagooba గ్రుద్లగూబ—owl
 chiluka చిలుక—parrot
 kōkila కోకిల—cuckoo
 Hamsa హంస—swan
 nemili నెమిలి—peacock, peahen
 kōdi కోడి—cock, hen
 bāthu బాతు—goose, gander

Conveyances

- bandi బండి—cart
 padava పడవ—boat
 nouka నౌక—ship

vāhanamu వాహనము — carriage, conveyance

vimānamu విమానము — aeroplane

pallaki పల్లకి } — palanquin
mēnā మేనా }

ratham ratham రథము — chariot

chakramu చక్రము — wheel

jeenu జీను — saddle

kallemu కల్లెము — reins

koradā కొరడా — whip

vanthēna వంతెన — bridge

kāluva కాలువ — canal

thoomu తూము — tunnel

Vegetables

kooragāyalu కూరగాయలు — vegetables

vankāyalu వంకాయలు — brinjals

beerakāyalu బీరకాయలు — angular gourds

chikkudu kāyalu చిక్కుడుకాయలు — beans

gummadikāya గుమ్మడికాయ — pumpkin

rāmamulagakāya రామములగకాయ — tomato

velagakāya వెలగకాయ — wood-apple

dōsakāya దోసకాయ — cucumber

kākarakāya కాకరకాయ — bitter gourd

potlakāya పొట్లకాయ — snake-gourd

sorukāya సొరకాయ — bottle gourd

bendakāya బెండకాయ — lady's fingers

munagakāya మునగకాయ — drumstick

- kōsupuvvu కోసుపువ్వు — cauliflower
 thammakāya తమ్మకాయ — sword bean
 aratikāya అరటికాయ—plantain
 boodidāgummadikāya బూడిదగుమ్మడికాయ—wax.gourd
 chēmadumpa చేమదుంప—hayne
 ohilagadaḍumpā చింగడదుంప } —sweet potato
 genusugadda గెనుసుగడ్డ }
 mullangi మల్లంగి—radish
 dēabbakāya దబ్బకాయ—citron
 nimmakāya నిమ్మకాయ—lemon
 rēhukkakoora రేకుకూర—rumex
 gōgukoora, గోగుకూర—rossell, sorrel
 menthikoora మెంతికూర—fenugreek
 paohchimirepakāyalu పచ్చిమిరెపకాయలు—green chillies
 koththimiri కొత్తిమిరి—spinach
 pandlu, పండ్లు—fruit
 māṁmīdi pandu మామిడిపండు—mango
 nārinjā pandu నారింజపండు—orange
 panasa pandu పనసపండు—jack fruit
 dēanimma pandu దానిమ్మపండు—pomegrenate
 anāsa pandu అనాసపండు—pine apple
 jāma pandu జామపండు—guava
 arati pandu అరటిపండు—plantain
 kharjoorapu pandlu ఖర్జూరపుపండ్లు—dates
 kobbarikāya కొబ్బరికాయ—coconut
 baḍāmukāya బాదాముకాయ—almond

- ginja గింజ—seed
 molaka మొలక—seedling
 mokka మొక్క—plant
 chettu చెట్టు—tree
 komma కొమ్మ—branch
 vēru వేరు—root
 kāndamu కాండము—trunk
 āku ఆకు—leaf
 poovu పూవు—flower
 kāya కాయ—raw fruit
 thodima తొడిమ—stem
 beradu బెరడు—bark
 rēku రేకు—petal
 rasamu రసము—juice
 mogga మొగ్గ—bud
 guththi గుత్తి—bunch
 puppodi పుప్పొడి—pollen
 kanche కంచె—hedge, fence
 poda పొద—bush
 theege తీగె—creeper
 iguru ఇగురు
 chiguru చిగురు } —tender leaf
 mārichettu మఱ్ఱిచెట్టు—banyan tree
 thummachettu తుమ్మచెట్టు—peepul tree
 chinthachettu చింతచెట్టు—tamarind tree
 vēpachettu వేపచెట్టు—mārgosa tree

māmidichettu మామిడిచెట్టు—mango tree

thātichettu తాటిచెట్టు—palmyra tree

kobbarichettu కొబ్బరిచెట్టు—coconut tree

cheraku చెఱకు—sugar.cane

praththichettu ప్రత్తిచెట్టు—cotton plant

Government

prajalu ప్రజలు }
janulu జనులు } —people

janasankhya జనసంఖ్య—population

grāmeenulu గ్రామీణులు—village folk

nāgarikulu నాగరికులు—citizens

jāthi జాతి—nation

jātheeyatha జాతీయత—nationality

varṇamu వర్ణము }
kulamu కులము } --caste

mathmu మతము—religion

rājyamu రాజ్యము—kingdom

dēsamu దేశము—country

khandamu ఖండము—continent

ella ఎల్ల—boundary

ennikalu ఎన్నికలు—elections

niyāmakamu నియామకము—appointment

ērpatu ఏర్పాటు—arrangement

rāyabāri రాయబారి—ambassador

vargamu వర్గము—group ; class

mandalamu మండలము—district

rājadhāni రాజధాని—presidency, capital (city)

samamathi సమ్మతి—vote ; agreement.

pannu పన్ను—tax

śiṣṭhu శిస్తు—land tax

mujarā ముజరా—refund

vārtha వార్త—news

vārthapaṭhrika వార్తపత్రిక—newspaper

adhyakshudu అధ్యక్షుడు—president; chairman

upaadhyakshudu ఉపాధ్యక్షుడు—vice president ; vice chair
man.

kāryadārśi కార్యదర్శి—secretary

sahāya kāryadārśi సహాయకార్యదర్శి—Assistant Secretary

samyuktha kāryadārśi సంయుక్తకార్యదర్శి—joint secret.
ary.

sabhyudu సభ్యుడు—member

gouravasabhyudu గౌరవసభ్యుడు—honorary member

sabha సభ—council, assembly, meeting

śāsana sabha శాసనసభ—parliament, legislative assembly

rājyāṅgamu రాజ్యాంగము—constitution

chattamu చట్టము }
śāsanaṁamu శాసనము } —act

nibandhanalu నిబంధనలు—regulations

niyamamulu నియమములు—rules

upanibandhanalu ఉపనిబంధనలు—bye laws

theermānamu తీర్మానము—resolution

āya.vyaya.pattika ఆయవ్యయపట్టిక—budget

anchanā అంచనా—estimate

- manthri మంత్రి—minister
 kēndramu కేంద్రము—centre
 sthhanikamu స్థానికము—local
 rāju రాజు—king
 rāni రాణి—queen
 yuvarāju యువరాజు—prince
 rājakumārudu రాజకుమారుడు—king's son, prince
 rājakumārī రాజకుమారి—princess, king's daughter
 chakravarthi చక్రవర్తి—emperor
 simhāsanaṃu సింహాసనము—throne
 pattābhishēkamū పట్టాభిషేకము—coronation
 sāmāntharāju సామంతరాజు— a subordinate king
 goodhachārī గూఢచారి—spy
 rahasyamu రహస్యము—secret
 paripālana పరిపాలన—governance
 bokkasamu బొక్కసము—treasury
 prabhuvu ప్రభువు—lord
 prabhuthvamu ప్రభుత్వము—government
 jendā జెండా—flag
 kōṭa కోట—fort
 anthahpuramu అంతఃపురము—residence of royal ladies
 rājābhavanamu రాజభవనము—palace
 yudhādhāmu యుద్ధము—war
 sēnikudu సైనికుడు—soldier
 āsvikudu ఆశ్వికుడు—cavalryman

āyudhāmulu ఆయుధములు—arms

āyudhāśāla ఆయుధశాల—arsenal

sandhi సంధి—treaty; delirium

kappamu కప్పము—tribute

kāvalivādu కావలివాడు—sentry

Numerals.

(a) Cardinals :

1	౧	okati ఒకటి—(one)
2	౨	rendu రెండు—(two)
3	౩	moodu మూడు—(three)
4	౪	nālugu నాలుగు—(four)
5	౫	īdu ఐదు or ayidu అయిదు
6	౬	šaru ఆరు
7	౭	ēdu ఏడు
8	౮	enimiđi ఎనిమిది
9	౯	thommiđi తొమ్మిది
10	౧౦	pađi పది
11	౧౧	pađakondū పదకొండు
12	౧౨	pandrendu పంద్రెండు
13	౧౩	pađāmoodu పదమూడు
14	౧౪	pađēunālugu పదునాలుగు
15	౧౫	pađēuniđu పదునైదు
16	౧౬	pađēunāru పదునారు
17	౧౭	pađēunēdu పదునేడు
18	౧౮	pađēunenimiđi పదునెనిమిది

19	౧౯	pandōmmidi పందొమ్మిది
20	౨౦	iruvādi ఇరువది
21	౨౧	iruvādi okati ఇరువది ఒకటి
22	౨౨	,, rendu ,, రెండు
23	౨౩	,, moodu ,, మూడు
24	౨౪	,, nālugu ,, నాలుగు
25	౨౫	,, idu ,, ఐదు
26	౨౬	,, āru ,, ఆరు
27	౨౭	,, eḍu ,, ఏడు
28	౨౮	,, enimiḍi ,, ఎనిమిది
29	౨౯	,, thommiḍi ,, తొమ్మిది
30	౩౦	muppaḍi ,, ముప్పది
31	౩౧	muppaḍi okati ముప్పది ఒకటి
32	౩౨	ముప్పదిరెండు muppaḍirendu
40	౪౦	{ నలుబది nalubaḍi నలువది naluvaḍi
50	౫౦	ఏబది eḇbaḍi
60	౬౦	అరువది aruvaḍi
70	౭౦	దెబ్బది deḇbaḍi
80	౮౦	ఎనుబది enubaḍi
90	౯౦	తొంబది thombaḍi
100	౧౦౦	{ నూరు nooru వంద vandā
101	౧౦౧	నూటఒకటి noota okati
102	౧౦౨	నూటరెండు nootarendu
110	౧౧౦	నూటపది nootapaḍi

190	౧౯౦	నూటతొంబది nootathombaḍi
199	౧౯౯	నూటతొంబదితొమ్మిది nootathombaḍi [thommiḍi.]
200	౨౦౦	{ రెండువందలు renduvandālu ఇన్నూరు innooru
201	౨౦౧	{ రెండువందలఒకటిrenuvandālaokati ఇన్నూటఒకటి innootaokati
202	౨౦౨	{ రెండువందలరెండు renduvandala [rendu] ఇన్నూటరెండు innoota rendu
300	౩౦౦	{ మూడువందలు modu vandalu మున్నూరు munnooru
301	౩౦౧	{ మూడువందలఒకటి mooduvandāla [okati] మున్నూట ఒకటి munnoota okati
400	౪౦౦	{ నాలుగువందలు nālugu vandālu తన్నూరు nannooru
500	౫౦౦	{ అయిదువందలు ayiḍu vandālu అయిదునూర్లు ayiḍu noorlu
600	౬౦౦	ఆరువందలు (నూర్లు) āru vandālu (noorlu)
700	౭౦౦	ఏడువందలు (నూర్లు) eḍu vandālu (noorlu)
800	౮౦౦	ఎనిబది వందలు (నూర్లు) enimiḍi vandālu (noorlu)
900	౯౦౦	తొమ్మిదివందలు (నూర్లు) thommiḍi vandālu (noorlu)
999	౯౯౯	తొమ్మిది వందల (నూర్లు) తొంబది తొమ్మిది thommiḍi vandāla (noorla) thombaḍi thommiḍi

1,000	౧,౦౦౦	{ వెయ్యి veyyi వేయి vēyi
1,001	౧,౦౦౧	వెయ్యి ఒకటి veyyi okati
1,100	౧,౧౦౦	వెయ్యి ఒక వంద veyyi oka vandā
2,000	౨,౦౦౦	రెండు వేలు rendu vēlu
3,000	౩,౦౦౦	మూడు వేలు moodu vēlu
4,000	౪,౦౦౦	నాలుగువేలు nālugu vēlu
5,000	౫,౦౦౦	అయిదు వేలు ayidiu vēlu
6,000	౬,౦౦౦	ఆరు వేలు āru vēlu
7,000	౭,౦౦౦	ఏడు వేలు eḍu vēlu
8,000	౮,౦౦౦	ఎనిమిది వేలు enimiḍi vēlu
9,000	౯,౦౦౦	తొమ్మిది వేలు thommiḍi vēlu
10,000	౧౦,౦౦౦	పది వేలు paḍi vēlu
20,000	౨౦,౦౦౦	ఇరువది వేలు iruvaḍi vēlu
1,00,000	౧,౦౦,౦౦౦	(ఒక) లక్ష (oka) laksha
2,00,000	౨,౦౦,౦౦౦	రెండు లక్షలు rendu lakshalu
10,00,000	౧౦,౦౦,౦౦౦	పది లక్షలు paḍi lakshalu
1,00,00,000	౧,౦౦,౦౦,౦౦౦	(ఒక) కోటి (oka) kōṭi
2,00,00,000	౨,౦౦,౦౦,౦౦౦	రెండు కోట్లు rendu kōṭlu
10,00,00,000	౧౦,౦౦,౦౦,౦౦౦	పది కోట్లు paḍi kōṭlu
20,00,00,000	౨౦,౦౦,౦౦,౦౦౦	ఇరువది కోట్లు iruvaḍi kōṭlu

The first cardinal ఒకటి okati means number one. But, in the sense of the word "single" (a or an), ఒక oka is used. Thus, when you count one, two, three, etc.. the Telugu equivalents would be ఒకటి okati రెండు rendu, మూడు

modu, etc. But, when you say one book, two books etc., they are to be translated as “ఒక పుస్తకము oka pusthakamu, రెండు పుస్తకములు rendu pusthakamulu,” etc. These cardinals are used for nouns other than personal.

(b) For personal nouns, there are special cardinals upto four.

1. ఒకడు okadu or ఒకరు okaru (a term used respectfully). = one person (both genders)
2. ఇద్దఱు idḍāru = two persons
3. ముగ్గురు mugguru = three persons
4. $\left\{ \begin{array}{l} నలుగురు naluguru \\ నలువురు naluvuru \end{array} \right. = \text{four persons}$

Thereafter, the personal cardinals are formed by adding the termination మంది mandī (or గురు guru) to the ordinary cardinals given above.

5. ఆయిదు మంది ayidūmandī = five persons
6. ఆరు మంది ārumandī = six „
10. పది మంది paḍimandī = ten „
100. $\left\{ \begin{array}{l} నూరు మంది noorumandī \\ వంద మంది vandāmandī \end{array} \right. = \text{hundred persons.}$
1000. వేయి (వెయ్యి) మంది vēyi (veyyi) mandī = thousand persons etc., etc.

The words నలుగురు naluguru and పదిమంది paḍimandī are idiomatically used to denote the people at large.

e. g. నలుగురు (or పదిమంది) నవ్వెదరు naluguru (or padi-mandī) navvedāru = people will laugh (at....)

(c) **Multiplicatives** are formed as follows by adding రెట్లు *retlu* to the cardinals.

(a). $\left\{ \begin{array}{l} \text{రెట్టింపు rettimpu} \\ \text{రెండురెట్లు renduretlu} \end{array} \right. = \text{double, twofold}$
 మూడురెట్లు moodu retlu = triple, three fold
 నాలుగురెట్లు nālagu retlu = quadruple, four fold
 etc., etc.

(d) **Personal multiplicatives** are formed by adding మంది *mandi* to the ordinary multiplicatives given in (c) above. రెట్టింపుమంది rettimpumandī = double the number of persons మూడురెట్లుమంది mooduretla mandī = triple. etc., etc.

(e) **Ordinals** are formed by adding అవ *ava* to the cardinals given in (a) above. However, the first ordinal is ఒకటవ *okatava* or మొదటి *moḷati*.

రెండు + అవ = రెండవ (Art 21) rendava = second

మూడు + అవ = మూడవ moodava = third

నాలుగు + అవ = నాలుగవ nālugava } fourth (నాలవ nālava
 నాల్గు + అవ = నాల్గవ nālgava } also is used).

అయిదు + అవ = అయిదవ ayidava }
 ఐదు + అవ = ఐదవ idava } = fifth

ఆరు + అవ = ఆరవ ārava = sixth

etc.

etc.

These ordinals are used for personal nouns also.

e. g. పదవ కలము padava kalamu = tenth pen

పదవ మనుష్యుడు padava manushyandu = tenth man.

(f) If the term వంతు *vanthu* is added to the ordinals given in (e) above, it expresses the reciprocals (fractions) thereof.

e. g. ఐదవ వంతు idava vanthu = one fifth = $\frac{1}{5}$

The fraction $\frac{4}{5}$ is read in Telugu as అయిదింట నాలుగు వంతులు ayidinta nālugu vanthulu.

“ $\frac{6}{7}$ ” “ ” ఏదింట ఆరు వంతులు
ēdinta āru vanthulu.

(g) *Numerical Adverbs* :—

okasāri ఒకసారి — once

okēsāri ఒకేసారి — only once

rendu sārulu రెండుసార్లు — twice

rendēsārulu రెండేసార్లు — only twice

moodu sārulu మూడుసార్లు — thrice

moodē sārulu మూడే సార్లు — only thrice

nālugusārulu నాలుగుసార్లు — four times

nālugē sārulu నాలుగే సార్లు — four times only

etc.

etc.

Sounds of Animals Birds, etc.

āvu “āmba” anunu అవు “అంబ” అనును

pilli “myāvu” ,, పిల్లి “మ్యావు” ,,

kukka morēgunu కుక్క మొఱగును
 eḍḍu rānke vēyunu ఎడ్డు అంకె వేయును
 gāḍiḍa ṇḍrapettunu గాడిద ఓండ్రపెట్టును
 gurramu sakilinēhunu గుఱ్ఱము సకిలించును
 kōṭhi kiṭhakiṭhalāḍunu కోతి కిచకిచలాడును
 ēnugu ghe mkarimēhunu ఏనుగు ఘీంకరించును
 peḍḍāpuli gāṇdrinchunu పెద్దపులి గాంధ్రించును
 simhamu garjinēhunu సింహము గర్జించును
 kōḍi “kokkorōkō” anunu కోడి “కోక్కోరోకో” అనును
 pāmu busakottunu పాము బుసకొట్టును
 kokila “koo“ani kooyunu కోకిల “కూ” అనికూయును

Some useful Adjectives

manchi మంచి—good
 chedu చెడు—bad
 potti పొట్టి—short
 podugu పొడుగు—long
 lavagu లావగు—opulent
 sannani సన్నని—lean
 ḍālasari దళసరి
 ḍāttamagu దట్టమగు } —thick
 andāmina అందమైన—beautiful
 andāviheenamina అందవిహీనమైన—ugly
 thiyyani తియ్యని—sweet
 pullani పుల్లని—sour
 chēḍina చేడైన—bitter

- uppani ఉప్పని—of a saltish taste
 kārāpu కారపు—of a pungent taste
 suvāsānagala సువాసనగల—of a good smell
 dūrvasānagala దుర్వాసనగల—of a bad smell
 dōorapu దూరపు—distant
 dēaggārī దగ్గరి—near
 meththani మెత్తని—soft
 garukina గఱుకైన—rough
 ehallani చల్లని—cold
 vēdi వేడి—hot
 sunnithamīna సున్నితమైన—delicate
 gatti గట్టి—hard
 eththina ఎత్తైన—high
 lōthugānunna లోతుగానున్న—low
 visālamagu విశాలమగు—spacious
 irukagu ఇసుకగు—congested
 thelivigala తెలివిగల—clever
 thelivilēni తెలివలేని—stupid
 vidēsee విదేశీ—foreign
 swadēsee స్వదేశీ—indigenous
 nindu నిండు—full
 vatti వట్టి—empty
 viluvagala విలువగల—valuable
 velalēni వెలలేని—invaluable
 beedā బీద }
 pēda పేద } —poor

bhāgyamugala భాగ్యముగల—	rich
thellani తెల్లని—	white
nallani నల్లని—	black
erāni ఎఱ్ఱని—	red
pasupu paṭhehani పసుపు పచ్చని—	yellow
āku paṭhehani ఆకు పచ్చని—	green
neeli నీలి—	blue
oḍā oḍa—	violet
chithravarṇamugala చిత్రవర్ణముగల—	multicoloured
rāthi రాతి—	made of stone
bangārapuṣaṅgarapu—	„ gold
vendi వెండి—	„ silver
inupa ఇనుప—	„ iron
iththadi ఇత్తడి—	„ brass
rāgi రాగి—	„ copper
kanchu కంచు—	„ bronze
thagarāpu తగరపు—	„ tin
dānthapu దంతపు—	„ ivory
koyya కొయ్య—	„ wood
kāgithapu కాగితపు—	„ paper
ārthhika ఆర్థిక—	financial
sāmudāyika సామూహిక—	communal
sāmājika సామాజిక—	social
ihika ఐహిక—	wordly
pāralōkika పారలౌకిక—	of the other world

bhouthika భౌతిక—physical

thinnani తిన్నని—straight

yogyamagu యోగ్యమగు
arhathagala అర్హతగల
arhamagu అర్హమగు
thagina తగిన } —fit, matching

ohāla చాల
ekkuva ఎక్కువ } —much

anni అన్ని—all (number) ā ఆ—that, those

antha అంత—all (quantity) ee ఈ—this; these

kontha కొంత—some (,,)

konni కొన్ని— ,, (number)

inni ఇన్ని—so many

intha ఇంత—so much

entha ఎంత—how much

enni ఎన్ని—how many

sukhamagu సుఖమగు—happy

kashtamagu కష్టమగు—difficult

kolādi కొలది

koddi కొద్ది

konchemu కొంచెము

} —a little, a few

Some useful Adverbs etc.

thvaragā త్వంగా

thondaragā తొందరగా

vadigā వడిగా

} —swiftly

mellagā మెల్లగా—gently

dōoramugā దూరముగా—distantly

- dāggārāgā దగ్గఱగా—near(ly)
 meththagā మెత్తగా—softly
 gattigā గట్టిగా—hard(ly)
 andāmuḡā అందముగా—beautifully
 asahyamugā అసహ్యముగా—ugly
 parāparamu పరస్పరము—mutually
 ekagreevamuḡā ఏకగ్రీవముగా—unanimously
 thiyyagā తియ్యగా—sweetly
 pullagā పుల్లగా—sourly
 chēdūḡā చేదుగా—bitterly
 cēhallagā చల్లగా—coolly
 vēcēhchagā వెచ్చగా—warmly
 vēdigā వేడిగా—hot
 thellagā తెల్లగా—white
 nallagā నల్లగా—black
 mundūḡā ముందుగా—before
 venukagā వెనుకగా—behind
 vādūlūḡā వదులుగా—loose(ly)
 biguthugā బిగుతుగా—tightly
 thappaka తప్పక—without fail
 ālasyamuḡā ఆలస్యముగా—with delay
 peṇḍalakada పెండలకడ—early
 eppudunu ఎప్పుడును—always
 ventanē వెంటనే—immediately
 prasthuthamu ప్రస్తుతము—for the time being

thappa తప్ప } —except
kāka కాక }

tharāchugā తరచుగా—frequently

arudugā అరుదుగా—rarely

mikkili మిక్కిలి } —very, greatly
ekkuva ఎక్కువ }

appudē అప్పుడే } —already
idīvarkē ఇది వరకే }

dēdēāpu దాదాపు } —almost
sumāru సుమారు }
ramārami రమారమి }

appudu అప్పుడు—then

ippudu ఇప్పుడు—now

eppudu ఎప్పుడు—when

akkada అక్కడ—there

ikkada ఇక్కడ—here

ekkada ఎక్కడ—where

endūku ఎందుకు—why

etlu ఎట్లు—how

itlu ఇట్లు—in this way

atlu అట్లు—in that way

poorvamu పూర్వము—once upon a time

chālunu చాలు—enough

marala మరల—again

mariyu (nu) మరియు (ను)—and

adīyunugāka అదియును గాక—further; not only that

ēdurugā ఎదురుగా—in front of

**yu* యు, *nu* ను, *koodā* కూడా—also

tharuvātha తరువాత

anthata అంతట

pimmata పిమ్మట

atu pimmata అటుపిమ్మట

} —after (wards)

iteevala ఇటీవల—recently

mellagā మెల్లగా—slowly

edathegaka ఎడతెగక

viduvakunda విడువకుండ

} —incessantly

māti mātiki మాటి మాటికి—repeatedly

(*krama*) *kramamugā* (క్రమ) క్రమముగా—gradually

sarē సరే

manchidi మంచిది

} —well

konchemugā కొంచెముగా

kodḍigā కొద్దిగా

} —slightly

hatthāththugā హఠాత్తుగా

akasmāththugā అకస్మాత్తుగా

} —suddenly

bahusaha బహుశః—perhaps

ē ē, *māthramē* మాత్రమే—only

(*vēru*) *vērugā* (వేరు)వేరుగా—separately

kāniḥō కానిచో—if not

ayithē అయితే

ayinaḥō అయినచో

} —if

**nu* ను is added to nouns or pronouns ending in *u*.

yu యు is added to nouns or pronouns ending in letters other than *u*.

sukhamugā సుఖముగా—happily

kashtamugā కష్టముగా—with difficulty

krindāta క్రిందట—before, back, ago

sarigā సరిగా—exactly, correctly

ounu ఓను—yes

kāḍu కాదు—no

ēla ఏల—why

lēdu లేదు—not

ēni ఎని—if

kāni కాని—but

inkanu ఇంకను—still, yet

ayinanu అయినను

ayinappatikini అయినప్పటికిని } —though, even if, never
the less, even then

ooraka ఊరక, or oorakanē ఊరకనే—simply—without
anything particular

ettlayinanu ఎట్లయినను—however

lēka లేక }
kāni కాని } —or

kanuka కనుక }
kābatti కాబట్టి } —but

ēna ఏనా—interrogative termination added to a noun
or pronoun

ayināchō అయినచో }
ayinayedala అయినయెడల }

endūkanagā ఎందుకనగా }
ēlana ఎలన } —because

ēmōyani ఏమోయని—lest

āhā అహా: } —interjections expressing wonder
 ōhō ఓహా: }

hā హా }
 hathavidhee హతవిధీ } ,, ,, sorrow

mēlu మేలు }
 mēlu mēlu మేలు మేలు } ,, ,, approval, or
 admiration

kāḍā కద (gāḍā గద) }
 kāḍā కదా (gāḍā గదా) } —(confirmatory interjection)
 kāḍā

Some useful (Verbal) Roots

chōochu చూచు—see (to*see)

vinu విను—hear

thinu తిను—eat

thrāgu త్రాగు—drink

mringu మ్రింగు—swallow

vāsana chōochu వాసనచూచు—smell

ruchi rēhōochu రుచిచూచు—taste

māṭalādu మాటలాడు—talk

vāgu వాగు—chatter

ālōchinēchu ఆలోచించు—think

nischayinēchu నిశ్చయించు—settle, decide

angeekarinechu అంగీకరించు—agree

vichārinēchu విచారించు—feel sorry, enquire

duhkinēchu దుఃఖించు—cry

ēdechū ఏడ్చు—cry aloud

navvu నవ్వు—laugh

* add “to” before every meaning.

thiraskarinēchu తిరస్కరించు—refuse, oppose

eḍurēchu ఎదుర్చు—oppose

deevinēchu దీవించు

aēervadīnēchu ఆశీర్వాదించు } —bless

prārthhinēchu ప్రార్థించు—pray

brathimālu బ్రతిమాలు—request, implore

samthripthiparachu సంతృప్తిపరచు—satisfy

ēdipinēchu ఏదిపించు—to make one cry

thripthipadu తృప్తిపడు—to be satisfied.

gouravinēchu గౌరవించు—honour

sukhapadu సుఖపడు—to be happy

sukhaparaēchu సుఖపరచు—to make one happy

thittu తిట్టు—insult

kottu కొట్టు—beat

poojinēchu పూజించు—worship

vrāyu వ్రాయు—write

chādūvu చదువు—read

vallinēchu వల్లించు—recite

pādu పాడు—sing

ādu ఆడు—dance, play

cheppu చెప్పు—tell

anu అను—say

anukonu అనుకొను—think

peelchu పీల్చు—breathe in

oopirividuchu ఆపిరి విడుచు—breathe out

vidučhu విడుచు }
vaḍālu వడలు } —release, omit

pattukonu పట్టుకొను—catch

ekku ఎక్కు—climb up

ḍigu దిగు—climb down

koorchundu కూర్చుండు—sit

niḷučundu నిలుచుండు—stand

nadaachu నడచు }
naduchu నడుచు } —walk

parugeththu పరుగెత్తు—run

padu పడు—fall

padavēyu పడవేయు—to fell

lēchu లేచు—rise up

lēpu లేపు—rouse

pandukonu పండుకొను—lie down

niḍrapōvu నిద్రపోవు }
niḍrinēchu నిద్రించు } —to sleep

guṛakapettu గుఱకపెట్టు—snore

kaḍālu కడలు—move

kaḍlakuṇdu కడలకుండు—to be steady

vangu వంగు—stoop, bend (intransitive)

vanchu వంచు—to bend (transitive)

mōyu మోయు—carry

dinēchu దించు—bring down

eththukonu ఎత్తుకొను—take up, lift

biginchu బిగించు—tighten

vaḍuluchēyu వడలుచేయు—loosen

dānchu దంచు }
nooru నూరు } —to pound (rice etc.)

thrippu త్రిప్పు—to turn (something)

thirugu తిరుగు—wander, turn round;

prayānamuchēyu ప్రయాణముచేయు—travel

vaḍēchu వచ్చు—come

pōvu పోవు—go

thirigivāchēchu తిరిగివచ్చు—to return (to come back)

thirigi iḥchu తిరిగి ఇచ్చు—to return (something)

iḥchu ఇచ్చు—give

theesikonu తీసికొను—take

appiḥchu అప్పించు—lend

appu theerēchu అప్పుతీర్చు—repay a loan

konu కొను—buy

ammu అమ్ము—sell

piluēchu పిలుచు—call

kōpapadu కోపపడు—chide

bedirirēchu బెదిరించు—threaten

kshaminēchu క్షమించు—forgive

ōḍāēchu ఓడార్చు—console

kōru కోరు—wish, desire

ponḍu పొందు—obtain

theṛēhehu తెచ్చె—get

theesikonivaṛēhehu తీసికొని వచ్చె—bring

pāḍuchēyu పాడుచేయు—spoil

bāḡuchēyu బాగుచేయు—repair

mōsaginēhu మోసగించు—deceive

nammu నమ్ము—believe

namminēhu నమ్మించు—make one believe

(pra)yathninēhu (ప్ర) యత్నించు—try

sāḍhinēhu సాధించు—achieve

geluēhu గెలుచు—win

ōdu ఓడు—be defeated

odinēhu ఓడించు—defeat

kalupu కలుపు—mix, join, add,

vidaḍēeyu విడదీయు—separate

visuru విసురు—grind

bhāḡinēhu భాగించు—divide

koodu కూడు—add

theesivēyu తీసివేయు—subtract

heṛēhchavēyu హెచ్చవేయు—multiply

naṣimpajēyu నశింపజేయు—destroy

puttinēhu పుట్టించు—create

penēhu పెంచు—grow

poshinēhu పోషించు—maintain, tend,

lekkinchu తెక్కించు—count

vedaku వెదకు—search

kanugonu కనుగొను—find

thelisikonu తెలిసికొను—know

vivarinēchu వివరించు—explain.

thelupu తెలుపు

theliyabaraēchu తెలియబరచు } —to let one know

kattu కట్టు—bind, tie, build

mudivēyu మడివేయు—tie

vippu విప్ప—loosen

thōlu తోలు—drive

mēpu మేపు—graze (causative)

mēyu మేయు—graze

meēchekukonu మెచ్చుకొను—admire

adugu అడుగు

prasninēchu ప్రశ్నించు } —ask

yāchinēchu యాచించు—beg

sahāyapadu సహాయపడు—help

kañachu కాచు—bite

pagulagottu పగులగొట్టు—break

mandu మండు—burn

vandu వండు—cook

udikinēchu ఉడికించు—to boil

eguru ఎగురు—fly, jump

kōyu కోయు } —cut
tharugu తఱుగు }

āgu అగు—stop

modālapettu మొదలుపెట్టు } —begin
prārambhinōhu ప్రారంభించు }

poorthichēyu పూర్తిచేయు—finish

angeekarīnōhu అంగీకరించు } —agree
oppukonu ఒప్పుకొను }

nirākarīnōhu నిరాకరించు—deny

bayaludēru బయలుదేరు—start

chēru చేరు—reach

vrēladu వ్రేలాడు—hang

visigīnchu విసిగించు—vex

panichēyu పనిచేయు—work, serve

siḍḍhāhamuchēyu సిద్ధముచేయు—prepare

ērpatuchēyu ఏర్పాటుచేయు—arrange

svārīchēyu స్వారిచేయు—ride

prakāśīnōhu ప్రకాశించు—shine

udāyīnōhu ఉదయించు—rise (as the sun)

asthāmīnōhu అస్తమించు—set

rakshīnōhu రక్షించు } —save
kāpādu కాపాడు }

pōgottukonu పోగొట్టుకొను—lose

ērkiōnu ఏరికొను—select, pick up

thongiḥōōnōhu తొంగిచూచు—peep

- ñhuttañhuttu చుట్టచుట్టు—roll
 kuttu కుట్టు—sew, sting
 oohinñchu ఊహించు—imagine
 gorugu గొరుగు—shave
 gruñhchu గ్రుచ్చు—prick
 pettu పెట్టు—put
 koluñchu కొలుచు—measure
 thooñchu తూచు—weigh
 ñaru జారు—slip
 pñthi పాతు—bury
 thravvu త్రవ్వు—dig
 geeyu గీయు—draw
 mooyu మూయు—cover
 mñru మారు—change (intransitive)
 mñrñchu మార్చు—change (transitive)
 mñnchu మాన్పు—cure
 ñlasyamucheyu ఆలస్యముచేయు—delay
 pñru పారు
 pravahinñchu ప్రవహించు } —flow
 brathuku బ్రతుకు—live
 ñhañhchu చచ్చు—die
 pogadu పొగడు—praise
 prñminchu ప్రేమించు—love
 nñku నాకు—lick

muddēu pettukonu ముద్దు పెట్టుకొను—kiss

kougalinchu కౌగలించు—embrace

chēyu చేయు—do, make

nērpū నేర్పు—teach

nērōhukonu నేర్చుకొను—learn

dēumuku దుముకు—leap

ganthuluvēyu గంతులు వేయు—jump

aōhēhuvēyu అచ్చే వేయు } — print

mudrinēchu ముద్రించు }

muttukonu ముట్టుకొను—touch

oopu ఊపు—swing

añāchu అణచు—suppress

dāgu దాగు—hide (oneself)

dēāōhu దాచు—hide (a thing)

snānamuchēyu స్నానము చేయు—bathe

eedū ఈడు—swim

agu అగు—become

undu ఉండు—be, stay

pāravēyu పారవేయు—throw

prōguchēyu ప్రోగుచేయు—gather

dēātu దాటు—cross

choopu చూపు—show

lāgu లాగు—pull

thrōyu త్రోయు—push

17. SHORT STORIES

cheema—pāvuramu

చీమ — పావురము

The Ant and the Pigeon

oka chettu meedā oka pāvuramu nivasinchuchundenu

ఒక చెట్టు మీద ఒక పావురము నివసిండుచుండెను

—A pigeon was living on a tree.

ā chettukrindā unna puttālō oka cheema nivasinchu

ఆ చెట్టుక్రింద ఉన్న పుట్టలో ఒక చీమ నివసిండు

chundenu

చుండెను

—An ant was living in an ant-hill which was under the tree.

avi rendunu mikkili snēhamu kaligi yundenu

అవి రెండును మిక్కిలి స్నేహము కలిగియుండెను.

—They both were friendly (with each other).

okanādu ā cheema chettu prakkana unna cheruvulō

ఒకనాడు ఆ చీమ చెట్టు ప్రక్కన ఉన్న చెరువులో

padenu.

పడెను.

—one day the ant fell into the tank beside the tree.

ādi pāvuramu chōochenu.

అది పావురము చూచెను.

—the pigeon saw it.

adi ventanē oka ākunu neetilo cheema dāggaraṅga.

అది వెంటనే ఒక ఆకును నీటిలో చీమ దగ్గరగా

padavēṣenu.

పడవేసెను.

—it threw a leaf immediately into the water near the ant.

cheema ā ākunu pattukoni dāni meediki ekkenu.

చీమ ఆ ఆకును పట్టుకొని దాని మీదికి ఎక్కెను.

—the ant caught hold of the leaf and climbed upon it.

ā āku galiki nemmaḍiḡā odduku chērenu.

ఆ ఆకు గాలికి నెమ్మదిగా ఒడ్డుకు చేరెను.

—the leaf gently reached the shore by the wind.

cheema prāṇamu rakshimpabadenu.

చీమ ప్రాణము రక్షింపబడెను.

mari yokanādu oka vētakādu pāvuramunu guri chōochi

మరి యొకనాడు ఒక వేటకాడు పావురమును గురి చూచి

kottanundenu.

కొట్టనుండెను.

—another day, a hunter was about to shoot the pigeon.

cheema ādi chōochenu

చీమ అది చూచెను — the ant saw it.

ventane ādi vāni kālu kārachenu.

వెంటనే అది వాని కాలు కఱచెను.

—immediately, it bit his leg.

andūvalana vētakāni guri thappi pōyenu.

అందువలన వేటకాని గురి తప్పి పోయెను.

—thereby, the hunter missed his aim.

pāvuramu egiri pōyenu.

పావురము ఎగిరి పోయెను—the pigeon flew away.

dēni prāṇamu rakshimpa badenu.

దాని ప్రాణము రక్షింప బడెను.

—its life was saved.

itlu cheema, pāvuramu thama snēhithamuchē

ఇట్లు చీమ, పావురము తమ స్నేహితముచే

okadēni prāṇamu mariyokati kāpāda galiginavi.

ఒకదాని ప్రాణము మరియొకటి కాపాడ గలిగినవి.

—thus, the ant and the pigeon were able to save each other's life by their friendship.

siksha

శిక్ష

The punishment

okanādu oka rājū thana sabhikulanu itlu adigenu :

ఒకనాడు ఒక రాజు తన సభికులను ఇట్లు అడిగెను :

“rājūnu thannina kālunu ēmi chēyavalenu ?

“రాజును తన్నిన కాలను ఏమి చేయవలెను ?”

—One day, a king asked his courtiers thus: “what is to be done to the leg which kicks the king ?”

ee praśnakū sabhikulu kalāvalāpadiri

ఈ ప్రశ్నకు సభికులు కళవళపడిరి

—The courtiers were perplexed at this query.

rājunu thannina vāniki urisiksha vēyavalenani kon-
రాజును తన్నిన వానికి ఉరిశిక్ష వేయవలెనని కొం

దార్లు cheppiri

దఱు చెప్పిరి.

—Some told that the person who kicked the king
should be hanged.

marikondāru ā kālunu nārkiveyavalēnani cheppiri
మరికొండఱు ఆ కాలను నటికి వేయవలెనని చెప్పిరి.

—Some others told that that leg should be cut off.

chivaraku okadu lēchi itlu cheppenu

చివరకు ఒకడు లేచి ఇట్లు చెప్పెను.

“Mahārājā, rājunu thannina kāliki bangāru kadi-

మహారాజా, రాజును తన్నిన కాలికి బంగారు కడి

yamu vēyavalenu.”

యము వేయవలెను”.

—“O king, a gold anklet should be put on the leg
which kicked the king”.

idīyē thagina siksha

ఇదియే తగిన శిక్ష.

—This is the suitable punishment.

sabbhikulu idī vini thellabōyiri

సభికులు ఇది విని తెల్లబోయిరి.

—Hearing this, the courtiers grew pale (with fear).

anthata rājagāru kāranamu adugagā ā sabhyudu
అంతట రాజగారు కారణము అడుగగా, ఆ సభ్యుడు
itlu cheppenu
ఇట్లు చెప్పెను.

—Then, on being asked by the king for the reason
(to say so), the courtier said thus :

“rājunu thannagala vāru āyana chinna kumārudu
“రాజును తన్నగల వారు ఆయన చిన్న కుమారుడు
thappa inka evaru unduru ?”
తప్ప ఇంక ఎవరు ఉందురు ?”

—“Who else except his little son is capable of kicking
the king?”

“anduchē rājakumāruni kālīki bangāru kadiyamu
“అందుచే రాజకుమారుని కాలికి బంగారు కడియము
vēyavalenani cheppinānu”. ēe mātaluvini rājunu, sabhyu
వేయవలెనని చెప్పినాను”. ఈ మాటలువిని రాజును, సభ్యు
lunu enthō santhōshinchiri.
లును ఎంతో సంతోషించిరి.

Kashtārjithamu

కష్టార్జితము

Hard - earned money

oka bhāgyavanthunaku oka kumārudu undenu

ఒక భాగ్యవంతునకు ఒక కుమారుడు ఉండెను

—A rich man had a son.

ā pillavādu dhanamunu anavasaramugā vyayamuchōyu.

ఆ పిల్లవాడు ధనమును అనవసరముగా వ్యయముచేయు

chundenu.

చుండెను.

—That boy was spending money unnecessarily.

pillavāni manassunu mārchavalenani thandri enthō
పిల్లవాని మనస్సును మార్చవలెనని తండ్రి ఎంతో
prayathninchenu.

ప్రయత్నించెను.

—The father tried much to change his son's mind.

kāni athani prayathnamanthayu vridhā ayyenu.

కాని అతని ప్రయత్నమంతయు వృధా అయ్యెను.

—But all his efforts were in vain.

chivaraku athaniki oka upāyamu thattenu.

చివరకు అతనికి ఒక ఉపాయము తట్టెను.

He hit upon a plan at last.

athadu thana kumārūni pilichi itlu cheppenu.

అతడు తన కుమారుని పిలిచి ఇట్లు చెప్పెను.

—He called his son and told him thus.

nāyanā, neevu etlīnanu nālugu ānālu sampādinchi

“నాయనా, నీవు ఎట్లైనను నాలుగు అణలు సంపాదించి

thechchina chō, nōnu neeku nā āsthni anthayu ichchi

తెచ్చిన చో, నేను నీకు నా ఆస్తి అంతయు ఇచ్చి

vāsedānu.

వేసెదను”.

—“my dear son, if you will however earn and get
four annas, I will give you all my property”.

kumārudu “sare” ani corilōnīki pōyi nālugu ānālu

కుమారుడు “సరే” అని ఊరిలోనికి పోయి నాలుగు అణలు

sampādinchutakī enthō prayathinchenu.

సంపాదించుటకై ఎంతో ప్రయత్నించెను.

—The son agreed, went into the village and tried to earn four annas.

ōhāla kashtamu meedā athadu oka kammari vāni
చాలా కష్టము మీద అతడు ఒక కమ్మరి వాని
vaddā rōju anthayu kooli chēsi nālugu aṇṇalu sampādiṁpa
వద్ద రోజు అంతయు కూలి చేసి నాలుగు అణలు సంపాదించ
galigenu.

గలిగెను.

—With great difficulty, he could earn four annas by toiling for the whole day under a Blacksmith.

appudu athaniki dhanamu sampādinchuta entha
అప్పుడు అతనికి ధనము సంపాదించుట ఎంత
kashtamō thelisenu.

కష్టమే తెలిసెను.

—Then he understood how difficult it is to earn money.

ventanē athadu thana thandrivaddaku pōyi āyana
వెంటనే అతడు తన తండ్రివద్దకు పోయి ఆయన
kālāpī padi, jarigina sangathi cheppi, kshaminpumu ani
కాళ్లపై పడి, జరిగిన సంగతి చెప్పి, క్షమింపుము అని
prārthhinchenu.

ప్రార్థించెను.

—Immediately he went to his father, fell on his feet, and having told him what had happened, he requested him to forgive him.

thana kumārūni manassu mārinandūku thandri migula
తన కుమారుని మనస్సు మారినందుకు తండ్రి మిగుల
santhōshinchenu
సంతోషించెను.

—The father was very glad that his son's mind took
a favorable turn.

anubhavamunu minchina guruvu lēdu
అనుభవమును మించిన గురువు లేడు.

—There is no better teacher than experience.

Akbaru yokka ākali

అక్కరు యొక్క అకలి

Akbar's Hunger

Akbaru yokka sabhikulalō Veerabaludu okadu .

అక్కరు యొక్క సభికులలో వీరబలుడు ఒకడు.

—Veerabal was one of Akbar's courtiers.

athadu chāla yukthi parudu .

అతడు చాల యుక్తి పరుడు.

—He was a very witty man.

okanādu vāru idēārūnu māmidi pandlu thinuōhundiri
ఒకనాడు వారు ఇద్దఱును మామిడి పండ్లు తినుచుండిరి.

—One day both of them were eating mango fruit.

Akbaru thānu thinina (thinna) pandlalōni tenkalanu
అక్కరు తాను తినిన (తిన్న) పండ్లలోని పెంకలను

veerabaluni mundu padavyuṇḍundenu

వీరబలుని ముందు పడవేయించెను.

—Akbar was throwing the seeds of the (mango) fruit eaten by him, before Veerabal.

pandlu thinuta ayina tharuvātha akbaru veerabalu-
పండ్లు తినుట అయిన తరువాత అక్కరు వీరబలు
nitho, “mithramā, neeku chāla ākali ayinatlu unnaḍi.
నితో “మిత్రమా, నీకు చాలా ఆకలి అయినట్లు ఉన్నది.
enni pandlu thinnāvō, neemundū enni tenkalu unnaḍō
ఎన్ని పండ్లు తిన్నావో, నీముందు ఎన్ని తెంకలు ఉన్నవో
chhoodumu,” anenu.

చూడుము అనెను.

after the eating of fruit was over, Akbar said to
Veerabal, “friend, it appears you are very
hungry. See how many fruit you have eaten,
and how many seeds have you got before you.”

Veerabaludu itlu samādhānamu cheppenu :

వీరబలుడు ఇట్లు సమాధానము చెప్పెను :

—Veerabal replied thus :—

“prabhoo, nēnu ākalithō unduta nijamē, kani thāmu
ప్రభూ, నేను ఆకలితో ఉండుట నిజమే, కాని, తాము
nākānte ekkuva ākalithō unnāru. nēnu tenkalīnanu pāra-
నాకంటె ఎక్కువ ఆకలితో ఉన్నాము. నేను తెంకలైనను పార
vēsinaṇu. thāmu avikooda thini vēsinaṇu kaḍāi
వేసినాను. తాము అవికూడ తిని వేసినారు కదా!”

—“ my lord, it is true that I was hungry. But you are more hungry than myself. I have at least thrown off the seeds. But you have eaten them also.”

Veerabaluni yukthiki Akbaru cēhāla mechchukonenu
వీరబలని యక్తికి అక్బరు చాల మెచ్చుకొనెను.

— Akbar very much admired Veerabal's wit.

kothi—pillulu

కోతి—పిల్లులు

The Monkey and the Cats.

okanādu rendu pillulaku oka rottemukka dōrakenu.
ఒకనాడు రెండు పిల్లులకు ఒక రొట్టెముక్క దొరకెను.

—One day two cats found a piece of bread.

avi ā rottemukkanu thamalō thāmupanchukonalēka.
అవి ఆ రొట్టెముక్కను తమలో తాము పంచుకొనలేక

pōyinavi.

పోయినవి.

—They could not divide that piece of bread between them.

andūchē avi rendunu oka dēanithō okati pōradukona.
అందుచే అవి రెండును ఒకదానితో ఒకటి పోరాడుకొన

saḡḡenu.

సాగెను.

—They, therefore, began to quarrell with each other.

appudu oka kōthi akkadaku vachchi pillulanu.
 అప్పుడు ఒక కోతి అక్కడకు వచ్చి పిల్లలను
 "sangathi emi" ani adigenu.
 సంగతి ఏమి" అని అడిగెను.

—Then, a monkey came there and asked the cats
 what the matter was.

ā pillulu kōthiki jarigina sangathini cheppi thamaku.
 ఆ పిల్లలు కోతికి జరిగిన సంగతిని చెప్పి తమకు
 nyāyamu kalugajēyavalenu ani dēninini kōrinavi.
 న్యాయము కలుగజేయవలెను అని. దానిని కోరినవి.

—The cats told the monkey what had happened and
 requested it to do justice to them.

anthata ā kōthi ā rottemukkanu theesikoni rendugā
 అంతట ఆ కోతి ఆ రొట్టెముక్కను తీసుకొని రెండుగా
 virichi, oka thrāsulō ā rendu mukkalanu vēsi thoochenu.
 విడిచి, ఒక త్రాసులో ఆ రెండు ముక్కలను వేసి తూచెను.

—Then, the monkey took that piece of bread and
 breaking it into two pieces, weighed them in a
 balance.

oka mukka rendava mukkakante konchemu baruvugā
 ఒక ముక్క రెండవ ముక్కకంటె కొంచెము బరువుగా
 undenu.
 ఉండెను.

—one piece was a little heavier than the other.

kābatti, kōthi baruvugā unna mukkanu thrāsu nundi
 కాబట్టి, కోతి బరువుగా ఉన్న ముక్కను త్రాసు నుండి

theesi konchemu kōriki, marala thrāsulō petti thoochenu.
 తీసి కొంచెము కొటికి, మరల త్రాసులో పెట్టి తూచెను.

—therefore, the monkey took out the heavier piece
 from the balance and biting off a little bit from
 it, replaced it in the balance.

ippudu rendava mukka konchemu baruvugā unnaḍi.
 ఇప్పుడు రెండవ ముక్క కొంచెము బరువుగా ఉన్నది.

—now, the second piece is a little heavier (than the
 first.)

kōthi ā rendava mukkanu theesi konchemu kōriki
 కోతి ఆ రెండవ ముక్కను తీసి కొంచెము కొటికి

thrāsulō pettenu

త్రాసులో పెట్టెను.

—The monkey took the second piece and replaced it
 in the balance after biting a bit off it.

itlu ā kōthi ā rendu mukkalanu samānamāṇavigā cheyu
 ఇట్లు ఆ కోతి ఆ రెండు ముక్కలను సమానమైనవిగా చేయు

taki kōriki kōriki chinnavigā chēssenu.

ఒకై కొటికి కొటికి చిన్నవిగా చేసెను.

pillulu thāmu chēsina paniki paschāṭhthāpapadi ā
 పిల్లలు తాము చేసిన పనికి పశ్చాత్తాపపడి ఆ

migilina mukkalanu thamaku ichchivēyavalenani kōthini
 మిగిలిన ముక్కలను తమకు ఇచ్చివేయవలెనని కోతిని

kōrenu.

కోరెను.

—The cats repented for their action and requested
 the monkey to give back the remaining pieces
 to them.

ā kōthi, “nenu meekoṛaku enthō śrama padinānu
 అ కోతి, “నేను మీకోఱకు ఎంతో శ్రమ పడినాను
 kṣābatti ee migilina mukkalu nēnē theesikondūnu” ani
 కాబట్టి ఈ మిగిలిన ముక్కలు నేనే తీసికొందును,” అని
 cheppi, vānini thinuchu pōyenu.
 చెప్పి, వానిని తినుచు పోయెను.

—The monkey said, “I have taken so much trouble
 for you. Therefore, I will take these remaining
 pieces (of bread) for myself,” and it went away
 eating them.

meethi :—cheddavarini chēradēeyarādu

నీతి :—చెడ్డవారిని చేరదీయరాదు.

—Bad people should be kept afar.

LETTER - WRITING

Application for a clerk's post

Sree Dhanam & Company Manajerugāriki

శ్రీ ధనం అండ్ కంపెనీ మేనేజరుగారికి—

Sikindrabādhū

సికింద్రాబాదు

Date 5.8.1951.

P. Sivachandrayya vrārusukonna arjee

పి. శివచంద్రయ్య వ్రాసుకొన్న అర్జీ—

అయ్య,

అయ్యా,

thama kampeneelō konni gumāstha pādāyulu khaleegā

తమ కంపెనీలో కొన్ని గుమాస్తా పదవులు ఖాళీగా

unnayani thelisi, vānilō oka dēaniki nēnu ee arjeeni pampu

ఉన్నవని తెలిసి, వానిలో ఒక దానికై నేను ఈ అర్జీని పంపు

konu chunnānu

కొను చున్నాను.

nēnu matriculation varakunu cēhādūvu konnānu Urdu,

నేను మెట్రిక్యులేషను వరకును చదువు కొన్నాను. ఉర్దూ,

Thelugu, English, bhāshalālō bhāṣugā vrāyagalānu, mata-

తెలుగు, ఇంగ్లీషు భాషలలో బాగుగా వ్రాయగలను మాట

ladāgalānu Hindēelō kooda kontha pravēsāmu kalādū.

లాదగలను. హిందీలో కూడా కొంత ప్రవేశము కలదు.

lōgada nēnu mā grāmamagu annampoodilōni Sree Pīsā
 లోగడ నేను మా గ్రామమగు అన్నంపూడిలోని శ్రీ పైసా
 ి Cō lō gumasthāgā moodu samvath̄saramulu panichēsi
 అండ్ కో., లో గుమాస్తాగా మూడు సంవత్సరములు పనిచేసి
 yuntini andūchē nāku varthaka vyavahāramulalō manehi
 యుంటిని. అందుచే నాకు వర్తక వ్యవహారములలో మంచి
 parichayamu kalaḍu vāru ichchina yōgyathā pathramun
 పరిచయము కలదు. వారు ఇచ్చిన యోగ్యతా పత్రమును
 dēeniventa pampukonuṭhunnānu. nā vayassu iruvadi yēndlu.
 దీనివెంట పంపుకొనుచున్నాను. నా వయస్సు ఇరువది యేండ్లు.

nāku thama kampeneelō gumāsthā pani dāyachēyinchī
 నాకు తమ కంపెనీలో గుమాస్తా పని దయచేయించి
 nachō thriptikaramugā panicheyagalanu
 నచో తృప్తికరముగా పనిచేయగలను.

chiththagimpavalenu,
 చిత్తగింపవలెను.

thama vidhēyudu,
 తమ విధేయుడు,

nā chirunāmā
 నా చిరునామా:—

P. Sīvachandrayya.
 పి. శివచంద్రయ్య.

C/o. J. Gaṇāpathi,
 C/o. జె. గణపతి,
 Bhāskara Villa
 భాస్కర విల్లా
 sikiṇḍrābāḍu.
 సికింద్రాబాదు.

(Summary of the body of the letter)

Having come to understand that there are some vacancies of clerical posts in your company, I am applying for one of them.

I have studied upto matriculation and I can read and write well in Urdu, Telugu and English languages. I know Hindi also to some extent.

I worked for three years as a clerk in M/s. Pisa & Co. at my native place, Annampoodi. I enclose the testimonial given by them to me.

I can work satisfactorily if you be pleased to favour me with a clerk's post in your company.

Leave Application

Sree Dhanam & Co. Manager gāriki.

Sikindrabādū

శ్రీ ధనం అండ్ కో మేనేజరు గారికి—

సికింద్రాబాదు.

ayyā,

D. 5.9.1952.

అయ్యా,

rēpu nā kumārūni vivāhamu erpātu chēyabadinan.

రేపు నా కుమారుని వివాహము ఏర్పాటు చేయబడినది.

dēua, dāyachēsi nāku nēdu, rēpu, selavu ippinēcha gōru.

దేవున, దయచేసి నాకు నేడు. రేపు, నెలపు ఇప్పించే గోరు

rēhunnānu.

చున్నాను.

chiththagimpavalenu,

చిత్తగింపవలెను.

J. Venkōbā Rao, gumāsthā.

జె. వెంకోబారావు, గుమాస్తా.

Summary

As my son's marriage is fixed up for tomorrow, I request you to be kind enough to grant me leave for today and tomorrow.

A Father's Letter to His Son

Chi. Rāmulukū—aśēervachanamulu

Rāmavaram

చి. రాములకు ఆశీర్వచనములు.

రామవరం

D. 8.9.1952.

ikkada mēmu andāramunu kshēmamugā unnāmu.

ఇక్కడ మేము అందఱమును క్షేమముగా ఉన్నాము.

—we are all safe here.

neevu alkkada kshēmamugā unnāvani thalathunu.

నీవు అక్కడ క్షేమముగా ఉన్నావని తలఁతును.

—I hope you are doing well there.

neevadēda nundī uttharamu vachchi nela dātinādi.

నీ వద్ద నుండి ఉత్తరము వచ్చి నెల చాటినది.

—It is past one month since (the last) letter is received from you.

kaneesamu nelaku okasāri ayinanu neevu thappaka

కనీసము నెలకు ఒకసారి అయినను నీవు తప్పక

jābulu vrāyucēhundavalenu.

జాబులు వ్రాయుచుండవలెను.

—you should be writing letters at least once in a month.

lēnichō māku sēthurathagā undunu
లేనిచో మాకు సేతురథగా ఉండును.

—If not we feel anxiety.

nēnu pampina dabbu byāṅkulō vēsukonnaṁvā
నేను పంపిన డబ్బు బ్యాంకులో వేసుకొన్నావా?

—Have you deposited the money sent by me in the
Bank?

rokkamu avasaramayina dāṇikante ekkuva dāggara
రొక్కము అవసరమైన దానికంటె ఎక్కువ దగ్గరి
unchukonūta manchiḍi kādū.
ఉంచుకొనుట మంచిది కాదు.

—It is not good to keep money with you in excess of
(your) requirements.

atlu unchukonnaṁhō, snēhithulu appu adugudūru
అట్లు ఉంచుకొన్నచో, స్నేహితులు అప్పు అడుగుదురు;
marala mana avasaramunaku eeyaru; dōngilimpabadutaku
మరల మన అవసరమునకు ఈయరు; దొంగిలింపబడుటకు
avakāṣamu undunu; vyayamu kooda ekkuva kāgalaḍū.
అవకాశము ఉండును; వ్యయము కూడ ఎక్కువ కాగలదు.

—If it is so kept, friends may ask you for loans and
they do not repay them when you are in need of money;
There is room for its being stolen; further, expenditure
itself may increase.

neevu sradhādhagā chādūyukonuchunnāṁvāni nammu
నేవు శ్రద్ధగా చదువుకొనుచున్నావని నమ్ము
chunnānu.
చున్నాను.

—I believe you are carrying on your studies with zeal.

pareekshalō modāti tharagathilō vaēhchutaku prayā
పరీక్షలో మొదటి తరగతిలో వచ్చుటకు ప్రయత్నము చేయుము.

త్నము చేయుము.

—Try to come in the first class in the examinations.
pāpa ēhakkagā ādukonūchunnādi.

పాప చక్కగా అడుకొనుచున్నది.

—pāpa is playing well.

nee jābuku ēduru chōōchhu

నీ జాబుకు ఎదురు చూచు

nee priyamina thandri

నీ ప్రీయమైన తండ్రి,

Syama Rao

శ్యామరావు.

A son's Letter to his Father

Sreeyutha Syāma Rao nāyanagariki

శ్రీ. యుత శ్యామరావు నాయనగారికి—

“vidyanilayam”

“విద్యానిలయం”

Date 11-9-1952.

mee kumārudu rāmulu anēka namaskāramulu

మీ కుమారుడు రాములు అనేక నమస్కారములు—

meeru vrāsina uṭhtharamu chērīnādi. nenu sarigā

మీరు వ్రాసిన ఉత్తరము చేరినది. నేను సరిగా

nālugu rōjula krindāta meeku oka jābu vrasīyuntinī, adī
 నాగు రోజుల క్రిందట మీకు ఒక జాబు వ్రాసియుంటిని, అది
 ippatiki meeku chēriyundunu meeru cheppinatlu nela dāṭaka
 ఇప్పటికి మీకు చేరియుండును, మీరు చెప్పినట్లు నెల దాటక
 mundē meeku uttharamu vrāyavalenani thalachithini kāni
 ముందే మీకు ఉత్తరము వ్రాయవలెనని తలచితిని. కాని
 mēmu thalavani thalampugā ellorā ajanthā guhalanu
 మేము తలవని తలంపుగా ఎల్లోరా అజంతా గుహలను
 ōhoodabōvuta valana kontha ālasyaminadi.
 చూడబోవుట వలన కొంత ఆలస్యమైనది.

nēnu arōgyamuganē unnānu. sradhādhaga chādūvukonu
 నేను ఆరోగ్యముగానే ఉన్నాను. శ్రద్ధగా చేచువుకొను
 ōhunṇānu. tharagathilō rendava vādugā vachchinānu.
 చున్నాను తరగతిలో రెండవ వాడుగా వచ్చినాను.
 modāni vādugā rāvalenani gatti prayathnamu chēyūchun-
 మొదటి వాడుగా రావలెనని గట్టి ప్రయత్నము చేయుచున్నా
 nānu. dabbu byāṅkulō vēsinaṇnu. viśeshamulu ēmiyu lēvu,
 ను, డబ్బు బ్యాంకులో వేసినాను. విశేషములు ఏమియు లేవు,
 chi. chelloliki nā mudēḍulu thelupavalenu. ammaaku nā
 చి. చెల్లెకి నా ముద్దులు తెలుపవలెను. అమ్మకు నా
 namaṣkāramulu.
 నమస్కారములు.

chiththaginchavalenu,

చిత్తగించవలెను,

Ramulu

రాములు.

(Summary)

I have received your letter. I wrote to you a letter exactly four days back and you might have received it by now. I thought of writing to you before the expiry of a month as you have directed me to do, but as we went unexpectedly on a visit to the Ellora and Ajanta caves. there was some delay. Please excuse me.

I am doing well and I have been studying earnestly. I have stood second in the class. I am trying hard to come out as the first. I have put the money in the Bank.

There is nothing particular to report. Please convey my kind regards to my sister, and my *namaskarms* to my mother.

APPENDIX I—DECLENSION MODELS

ROOT “*ANU*” అను—to say

PRESENT TENSE—Affirmative

Person	Singular	Plural
1st	<i>anuḥhunnānu</i> అనుచున్నాను —i am saying	<i>anuḥhunnāmu</i> అనుచున్నాము —we are saying
2nd	<i>anuḥhunnāvu</i> అనుచున్నావు —thou art saying	<i>anuchunnāru</i> అనుచున్నారు —you are saying
3rd	<i>anuḥhunnādi</i> అనుచున్నాడు { —he is saying <i>anuḥhunnādu</i> అనుచున్నది she/it is saying	<i>anuḥhunnāru</i> అనుచున్నారు { —they (persons) are saying <i>anuḥhunnavi</i> అనుచున్నవి they (other than persons) are saying.

Negative

anutaḥēdu అనుటలేదు—am/is/are not saying. (common for all persons and numbers).

Past Tense—Affirmative

Person	Singular	Plural
1st	<i>antini</i> అంటిని <i>anināmu</i> అనినాము	<i>antimi</i> అంటిమి <i>anināmu</i> అనినాము
2nd	<i>antivi</i> అంటివి <i>anināvu</i> అనినావు	<i>antiri</i> అంటిరి <i>aninaru</i> అనినారు
3rd	<i>anenu</i> అనేను <i>aninādu</i> అనినాడు	<i>aniri</i> అనిరి <i>anināru</i> అనినారు
	{ —I said	{ we said
	{ —you said	{ you said
	{ —he said	{ —they said

$\left\{ \begin{array}{l} \text{anenu అనెను} \\ \text{aninadi అనినది} \end{array} \right\}$ —she/it said $\left\{ \begin{array}{l} \text{anenu అనెను} \\ \text{aninavi అనినవి} \end{array} \right\}$ —they (others) said

Negative—*analedu* అనలేదు—did not say (common for all persons and numbers).

Future Tense—Affirmative

Person	Singular		Plural
1st	$\left\{ \begin{array}{l} \text{andunu అందును} \\ \text{anedanu అనెదను} \end{array} \right\}$	—I shall say	$\left\{ \begin{array}{l} \text{andumu అందుము} \\ \text{anedamu అనెదము} \end{array} \right\}$ we shall say
2nd	$\left\{ \begin{array}{l} \text{anduvu అందువు} \\ \text{anedavu అనెదవు} \end{array} \right\}$	—you will say	$\left\{ \begin{array}{l} \text{anduru అందురు} \\ \text{anedaru అనెదరు} \end{array} \right\}$ you will say
3rd	$\left\{ \begin{array}{l} \text{anunu అనును—he she it says} \\ \text{anedaru అనెదరు} \end{array} \right\}$		$\left\{ \begin{array}{l} \text{anduru అందురు} \\ \text{anedaru అనెదరు} \\ \text{anunu అనును they (other than (persons))} \end{array} \right\}$ they (person) will say will say.

Negative

1st	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ananu అనను—I shall not say} \\ \text{anedanu అనెదను} \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{anamu అనము—we shall not say} \\ \text{anedamu అనెదము} \end{array} \right\}$
2nd	$\left\{ \begin{array}{l} \text{anavu అనవు—you will not say} \\ \text{anedavu అనెదవు} \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{anaru అనరు—you will not say} \\ \text{anedaru అనెదరు} \end{array} \right\}$
3rd	$\left\{ \begin{array}{l} \text{anadu అనదు—he will not say} \\ \text{anedadu అనెదదు—she/it will not say} \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{anaru అనరు—they will not say (persons)} \\ \text{anavu అనవు—They will not say (others).} \end{array} \right\}$

anarā అనరా? etc.,—(Interrogative)—will you not say?
they

anumu అనుము—say—(Imperative.)

anu అను—say (colloquial imperative—changed root.)

anavadēdu అనవడదు—do not say (negative imperative.)

ani అని—(1) having said; (2) that (subordinative conjunction.)

e. g. (1) వాడు ఆ మాట అని పోయెను *vādu ā māta ani pōyenu*
—having said that word, he went away.

(2) వాడు వత్తనని చెప్పెను *vādu vaththunani cheppenu*—he
told **that** he would come. (*vaththunu + ani—*
vaththunani)

anina (chō)అనిన (చో)—(1) if (he, she, etc.,) says,...

(2) follows a word which is the object of a feeling
such as liking, anger, etc.

e. g., నాకు పండ్లు అనిన ఇష్టము *nāku pandlu anina ishtamu*
—I like fruits.

వానికి పిల్లలు అనిన కోపము *vāniki pillalu anina kōpamu*—
he is angry at (—dislikes) children.

Many other forms can be obtained by intelligently
applying the principles taught in the lessons of this book.

APPENDIX II

SYNTAX

In Telugu sentences, generally the subject (a noun or
its equivalent) comes first and the predicate (verb) comes
last, the object, if any, being placed in between these two.

Adjectives are usually placed before the nouns and adverbs before the verbs.

e.g. మంచి పిల్లవాడు పాఠములు చక్కగా చదువును. manchi pillavādu pātthamulu chakkagā chaduvunu—(A) good boy reads (his) lessons well.

- (1) manchi—adjective
- (2) pillavādu—subject (noun)
- (3) pātthamulu—object
- (4) chakkagā—adverb
- (5) chaduvunu—predicate (verb)

APPENDIX III

A Few Phrases, Idioms & proverbs

chēthilōni pani chēthōpāni— within one's power.

chēthilō ledu chēthōlēdu— not within one's power.

vēyēla vēyēla—no further explanation is necessary

mukhamu vippāru mukhamu vippāru—to show a change from dissatisfaction to satisfaction

moothimuduchukonu maathi muduchukōnu—to do dissatisfied

boodidālō pōsina panneeru badidālō pōsina pōsina—a good thing wasted.

thēlinādi thēnadi—it was found out.

potta posikonu pōtta pōsikōnu—to earn a livelihood.

paniki vaōehohu పనికివచ్చు—to be useful.

nōru jāru నోరు జారు—to comit a slip of the tongue.

chevi kōsikonu చెవి కోసికొను—to like a thing very much.

sunna chuttu సున్న చుటు—to avoid giving something.

odālu manta ఒడలు మంట—great anger

ōhakkani ōhukka చక్కని చక్క—a beautiful girl.

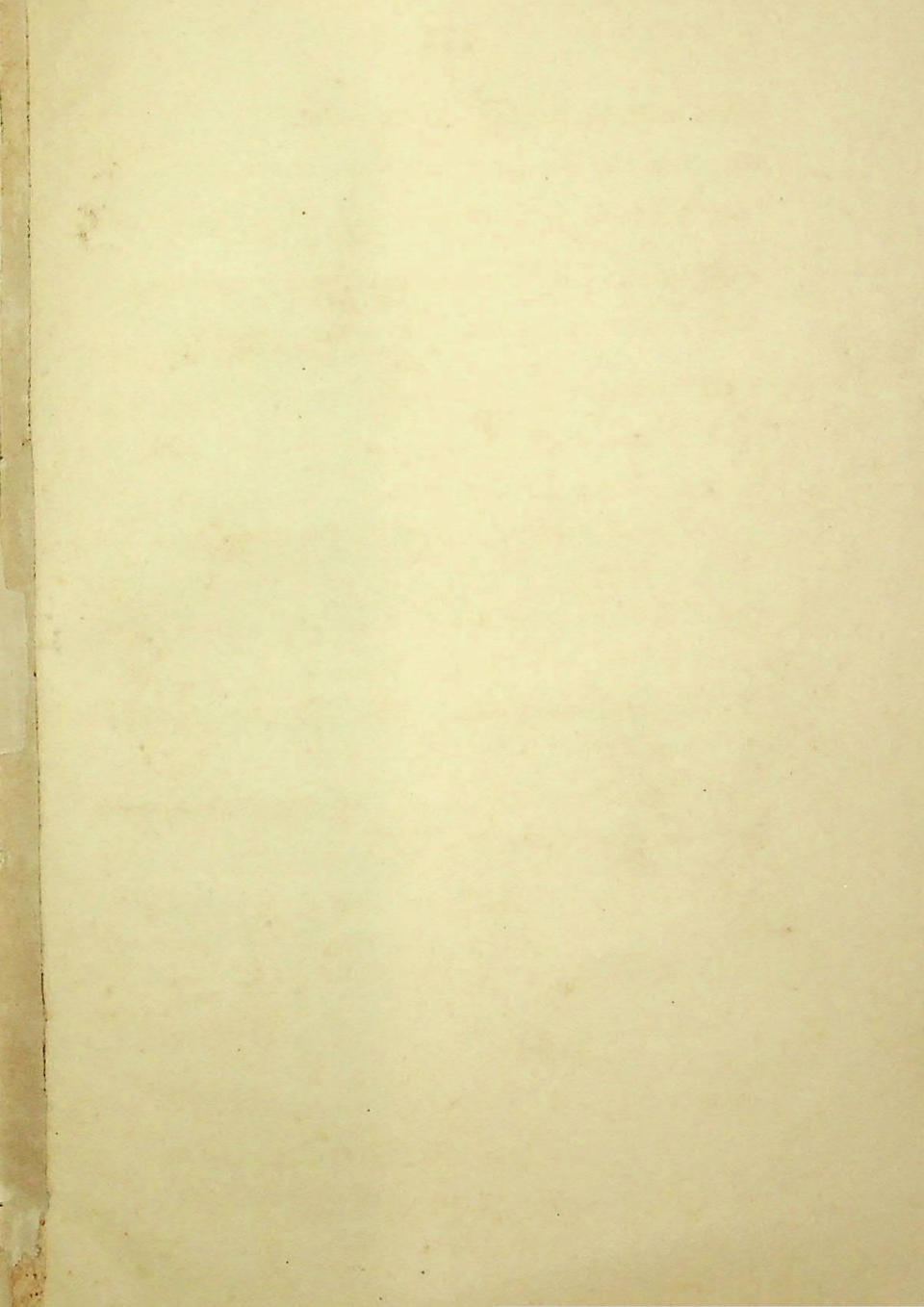
palleththumātā పల్లెత్తమాట—not even a single word.

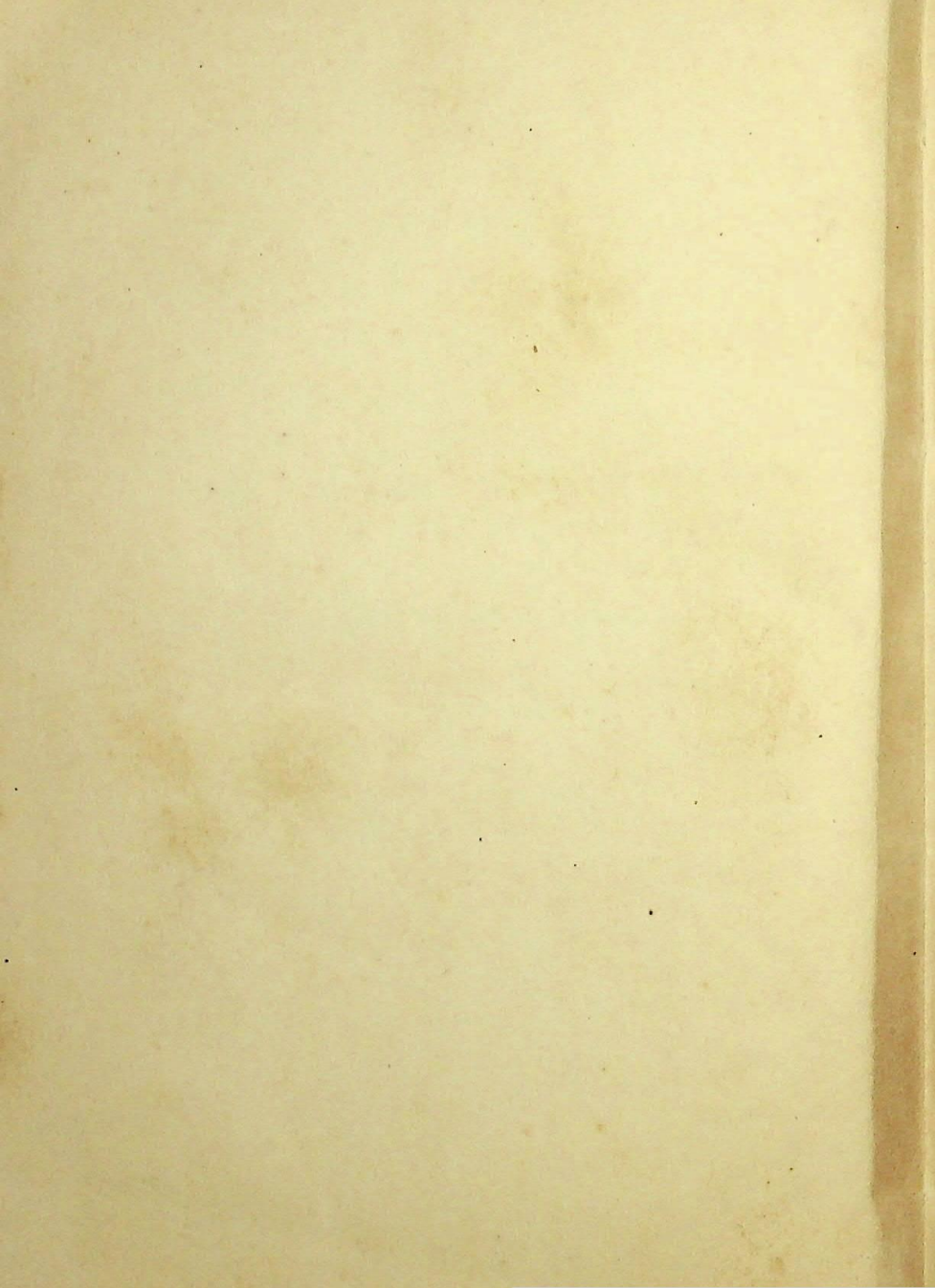
kashtasukhamulu kāvadi kundalu కష్టసుఖములు కావడి
పండలు—happiness and unhappiness are not
constant.

ḍurāsa ḍuhkamuchētu దురాశ దుఃఖముచేటు—greed begets
troubles.

puli kadupuna mēka puttunā పులికడుపున మేక పుట్టునా?—
heredity will never fail.

mounamu ardhāngeekāramu మౌనము అర్ధాంగీకారము—sile-
nce is half "consent"

SREE 'RĀMĀ BOOK DEPOT

Market Street :: Secunderabad (Dn.)